

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

The development of political awakening in a democracy of people
in the sub-district administrative organization
in Phetchaburi Province

โดย

ดร.อนุชา พละกุล
พระสมุห์อาคม อาคมธีโร
นายปกรณ์ เนตรขำ

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

The development of political awakening in a democracy of people
in the sub-district administrative organization
in Phetchaburi Province

โดย

ดร.อนุชา พลทะกุล
พระสมุห์อาคม อาคมธีโร
นายปกรณ์ เนตรขำ

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(ลิขสิทธิ์เป็นของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

The development of political awakening in a democracy of people
in the sub-district administrative organization
in Phetchaburi Province

By

Dr. Anucha Bhalakula

Phrasamu Arkom Arkamatheero

Mr. Pakron Netkum

Phetchaburi Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

B.E. 2022

Research Project Funded by Phetchaburi Buddhist College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ว.075/2565

MCU RS 800765075

(Copyright by Phetchaburi Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานวิจัย	: การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี
ผู้วิจัย	: ดร.อนุชา พลละกุล, พระสมุห์อาคม อาคมธีโร, ปกรณ์ เนตรขำ
ส่วนงาน	: วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีงบประมาณ	: ๒๕๖๕
ทุนอุดหนุนการวิจัย	: วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และ๓) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๕ คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เป็นทางการ และใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ประชากร จำนวน ๑๗,๗๓๒ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๔ คน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล แบ่งเป็น ๖ ส่วน ๑๓ ตัวแปร ๓๙ ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลอง จำนวน ๓๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๘๐ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านสังคม การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจทางการเมือง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงสร้างสรรค์ ด้านเศรษฐกิจ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกในชุมชน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและสร้างสรรค์ และสมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้มีความสนใจทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านอิทธิพลทางการเมือง การยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง อาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบ ถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมือง มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมาย ในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ เชิงปริมาณอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๘๒, S.D. = ๐.๖๔๐)

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย สังคมไทยต้องเชื่อมั่นในระบบนี้ เพราะเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติ ไม่มีใครสามารถละเมิดได้ ด้าน

การเคารพมติเสียงส่วนมาก เสียงส่วนใหญ่ไม่ใช่เผด็จการเสียงข้างมาก ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และหลักเสียงข้างใช้ได้ตามที่กฎหมายรับรอง ด้านความยุติธรรม ปราศจากอคติลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง เคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเข้ารับฟังคำปราศรัย และการหาเสียงทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง (X_1) (X_2) (X_3) (X_4) (X_5) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง (Y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

๓. รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย เสรีภาพของบุคคล ต้องสอดคล้องกับการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งในเขตที่ท่านอาศัยอยู่ ด้านการสื่อสารการเมือง เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้หลากหลาย ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย การจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบ ต้องเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย เชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = .๖๖๕)

Research Title : The development of political awakening in a democracy of people in the sub-district administrative organization in Phetchaburi Province

Researchers : Dr. Anucha Bhalakula, Phrasamu Arkom Arkamathero, Prakorn netkam

Department : Phetchaburi Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fiscal Year : 2565/2022

Research

Scholarship Sponsor : Phetchaburi Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The objectives of this research are to study 1) political awareness in a democratic system, 2) factors affecting political awareness in a democratic system, and 3) present a model for the development of political awareness in a democracy. Use an integrated research method, including qualitative research. Use in-depth interviews with 15 key informants using a formal interview format. and used descriptive statistics to analyze the content. and quantitative research methods used a population of 17,732 people, a sample size of 304 people was used. Questionnaires were used to collect data, divided into 6 parts, 13 variables, 39 items. The questionnaires were tested on 30 people, obtaining a confidence value of 0.980. The statistics used were: Frequency, percentage, mean, and standard deviation Pearson correlation statistic and simple linear regression analysis.

The research results found that

1. Political awareness in the democratic system of the people of the Subdistrict Administrative Organization in Phetchaburi Province, including social aspects, participating in discussions on political issues with community members. To stimulate political interest In the area of the Creative Subdistrict Administrative Organization, economic aspect, participating in discussions on political issues with community members. Provide an opportunity to express opinions freely and constructively. and members within the community encourage political interest in

the Subdistrict Administrative Organization area and political influence Involvement in political activities May pose a threat to political opponents All forms of political expression Being targeted by influential local people and political movements of political organizations There are hidden benefits to the goal. in always displaying political behavior The quantitative aspect is at a high level ($\bar{X}=3.82$, S.D. = 0.640).

2. Factors affecting political awareness in the democratic system of people in sub-district administrative organizations in Phetchaburi Province include faith in democracy. Thai society must believe in this regime. Because individual freedom is a natural right. No one can violate it. Respect for the majority vote The majority is not the dictatorship of the majority. The fundamental rights of the minority must not be limited. and the principle of majority can be used as certified by law. In terms of justice, without bias, partiality, or based on interests. Respect the rules or regulations that have been set. Consideration of the interests of the majority of people Taking into account the general interests of the country is important. and do not cooperate with or support all forms of corruption and misconduct. and political participation Being interested in and following political issues Participating in stimulating or persuading members of the subdistrict administrative organization Participate in expressing political opinions Attending the speech and political campaigning As for the factors affecting political awareness (X_1) (X_2) (X_3) (X_4) (X_5) and the pattern of political awareness development (Y), they are related in the same direction.

3. Model for developing political awareness in democracy among people in sub-district administrative organizations in Phetchaburi Province, namely confidence in democracy. freedom of the person It must be consistent with promoting the awakening of political understanding. In terms of exercising voting rights Becoming a member of a local political group Going to exercise your right to vote every time in the area where you live. Political communication Today's technology makes it possible to access a wide variety of political information. The desire to participate in politics Attending speeches and political campaigns both at the local and national levels. Taking part in stimulating society to express political opinions and legal compliance Organizing society so that people live together in a peaceful society. Peaceful demands or struggles of the people It must be something protected by law. The overall quantitative aspect is at a high level ($\bar{X}=3.71$, S.D. = .665).

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณพระวิสุทธีวรกิจ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี พระพิพิธพัชรโธม, ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ฝ่ายบริหาร พระครูวัชรสุวรรณาทร, ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ฝ่ายวิชาการ พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี และพระสมุห์อาคม อาคมธีโร ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ที่มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณวิจัยระดับส่วนงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ประกอบด้วย ผู้แทนและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ผู้แทนและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และผู้แทนและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อร่วมตอบแบบประเมินตามข้อเท็จจริง ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณคณะวิจัยวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี พระสมุห์อาคม อาคมธีโร นายปกรณ์ เนตรขำ นายมะลิ ทิพย์ประจง ที่ได้อาสาแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่วิจัยมา ณ โอกาสนี้

อนึ่ง หากผลการวิจัยนี้เกิดความผิดพลาด บกพร่อง และการนำเสนอข้อมูลคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และข้อเท็จจริงในการทำวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัย

ดร.อนุชา พละกุล
พระสมุห์อาคม อาคมธีโร
นายปกรณ์ เนตรขำ

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ ปัญหาการวิจัย	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์ในการวิจัย	๘
๑.๖ สมมติฐานการวิจัย	๑๒
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๓
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง	๑๓
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๘
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๕๐
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๗๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘๑
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๐๐
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๑
๓.๒ พื้นที่การวิจัย	๑๐๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๑ พื้นที่วิจัย	๑๐๒
๓.๒.๒ ประชากร	๑๐๒
๓.๒.๓ กลุ่มตัวอย่าง	๑๐๒
๓.๒.๔ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๐๒
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๐๒
๓.๓.๑ ประชากร วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๒
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๔
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๘
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๙
๓.๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ	๑๐๙
๓.๔ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๑๐
๓.๔.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๑๐
๓.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๑
๓.๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๑
๓.๔.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๑
๓.๔.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๑๒
๓.๕ สรุปกระบวนการวิจัย	๑๑๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๕
๔.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๑๙
๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๓๓
๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๖๕
๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย	๑๘๗
๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๘๗
๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๘๓

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๒๐๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๐๐
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๐๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๑๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๑๓
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๑๔
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๑๔
บรรณานุกรม	๒๑๖
ภาคผนวก	๒๒๗
ภาคผนวก ก หนังสือขอสัมภาษณ์	๒๒๘
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขต องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๒๓๐
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขต องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๒๓๗
ภาคผนวก ง ภาพประกอบ	๒๔๖
ภาคผนวก จ สถิติ	๒๕๐
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	๒๗๓
ภาคผนวก ช แต่งตั้งผู้ทรงประเมินงานวิจัย การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง	๒๗๕
ภาคผนวก ซ หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย ๒๕๖๕	๒๗๖
ภาคผนวก ฌ ประวัติผู้วิจัย	๒๗๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	ลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทสากล	๓๐
๒.๒	การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย	๗๗
๓.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอายุ	๑๐๓
๔.๑	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๑๖
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๑๙
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ด้านสังคม	๑๒๐
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ	๑๒๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ด้านอิทธิพลทางการเมือง	๑๒๒
๔.๖	สรุปการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๓๑
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม	๑๓๓
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	๑๓๔
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก	๑๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การ ตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความยุติธรรม	๑๓๖
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การ ตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	๑๓๗
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การ ตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๓๘
๔.๑๓	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ ประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีผลต่อรูปแบบการ พัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๔๐
๔.๑๔	แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและวิธีการ	๑๔๑
๔.๑๕	แสดงการตรวจสอบสมมติฐาน	๑๔๒
๔.๑๖	แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย	๑๔๓
๔.๑๗	แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t	๑๔๓
๔.๑๘	การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างการตื่นตัวทางการเมือง และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทาง การเมืองในระบบประชาธิปไตย	๑๔๖
๔.๑๙	การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	๑๔๘
๔.๒๐	สรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๖๒
๔.๒๑	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัว ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม	๑๖๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการ ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย จำแนกเป็น รายข้อ	๑๖๖
๔.๒๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการ ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกเป็นรายข้อ	๑๖๗
๔.๒๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการ ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการสื่อสารการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	๑๖๘
๔.๒๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการ ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	๑๖๙
๔.๒๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการ ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย จำแนกเป็นรายข้อ	๑๗๐
๔.๒๗	รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๘๓
๔.๒๘	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๙๖
๔.๒๙	องค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๙๗
๔.๓๐	องค์ความรู้รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๑๙๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	ปัจจัยนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	๔๕
๒.๒	ตัวแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๔๘
๒.๓	ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๔๙
๒.๔	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๙
๓.๑	สรุปกระบวนการวิจัย	๑๑๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นปัญหาการขาดเอกภาพและความมั่นคงของประเทศ จึงทรงปฏิรูปการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน โดยทรงจัดระเบียบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ มีการยกเลิกระบบจตุสดมภ์ จัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยยึดงานที่จะปฏิบัติเป็นหลัก สำหรับส่วนภูมิภาค มีการส่งตัวแทนของส่วนกลางควบคุมการบริหารราชการต่าง ๆ ในหัวเมือง ซึ่งในแต่ละหัวเมืองยังคงมีการแบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ให้มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองหมู่บ้าน กำหนดเป็นผู้ปกครองตำบล และกรมการอำเภอเป็นผู้ปกครองอำเภอ แต่ตำแหน่งกำหนดและผู้ใหญ่บ้านนั้น มิได้เป็นผู้ที่เจ้าเมืองแต่งตั้งดังเช่นสมัยก่อน^๑ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ กลุ่มพลังทางสังคมใหม่ ที่มีพื้นฐานมาจากกลุ่มอำนาจท้องถิ่นและพ่อค้า สามารถปรับตัวต่อระบบหรือโครงสร้างของรัฐได้ดี คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มตอบสนองเชิงบวกต่อระบอบรัฐธรรมนูญ โดยมีสำนักพลเมืองของรัฐไทยเป็นแรงผลักดันการแสดงออกทางการเมือง ระบอบรัฐธรรมนูญจึงเป็นการเปิดพื้นที่การแสดงออกทางการเมือง ซึ่งถูกปิดกั้นมาเป็นเวลานาน^๒ การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การใช้ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ให้ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับเลือกตั้ง ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิที่ลงแข่งขันในการเลือกตั้งเพื่อให้ได้การสนับสนุนและคะแนนเสียงจากประชาชน ในการจัดการปกครอง มีการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม ประชาชนมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งเป็นสมาคม ประชาชนมีเสรีภาพที่จะแสดงออก ได้แก่ พูด เขียน อ่าน เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ประชาชนสามารถเข้าถึง

^๑ นันทวัฒน์ บรมานันท์, การปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๕. (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๗-๒๘.

^๒ ประวิทย์ สายสงวนวงศ์, พัฒนาการของการตื่นตัวทางการเมืองของชาวอีสาน พ.ศ. ๒๔๓๓-๒๔๘๙, วิทยานิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๒), หน้า ๓๓๔.

ข่าวสารข้อมูลแหล่งอื่นนอกเหนือจากของรัฐบาล และสถาบันที่มีอำนาจอันชอบธรรมในการกำหนดนโยบายสาธารณะต้องมาจากการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนหรือวิธีการแสดงประชามติรูปแบบอื่น^๓

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นกลไกขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถือเป็น “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการเมืองทุกมิติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ ว่าด้วยเรื่อง การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ (๑) ได้บัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำ^๔ ซึ่งถูกแบ่งตามโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของไทย ได้แก่ ๑) การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง และกรม ๒) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยจังหวัดและอำเภอ และ ๓) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร (รูปแบบพิเศษ) องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเมืองพัทยา (รูปแบบพิเศษ)^๕

การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศครั้งใหญ่ ได้วางรากฐานการบริหารราชการแผ่นดินใหม่ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นำเอาระบบ “เทศาภิบาล” มาใช้เป็นรากฐานสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีการแต่งตั้งคนจากส่วนกลางไปดำรงตำแหน่งยังหัวเมืองต่าง ๆ และจัดโครงสร้างการบริหารแบบ “มณฑล” โดยมีกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบการปกครองส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังทรงเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองท้องถิ่น นั่นคือการจัดตั้ง “สุขาภิบาล” ขึ้นครั้งแรกในกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงขยายไปยังหัวเมืองหลักทั่วประเทศต่อไป^๖

^๓ Arend Lijphart, *Patterns of Democracy*. (New Haven: Yale University, 1999), p 48-49.

^๔ กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์, *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.), หน้า ๑.

^๕ จิรประภา อัครบวร, *ระบบบริหารราชการของราชอาณาจักรไทย*, (กรุงเทพมหานคร : กรรณการพิมพ์, ม.ป.ป.), หน้า ๑๙.

^๖ โกวิท พงงาม, *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๔), หน้า ๑๒๔.

การกระจายอำนาจไม่ได้เป็นแค่เพียงเรื่องของการกระจายอำนาจทางกฎหมายและการบริหาร แต่ยังมีมิติของอำนาจและธรรมเนียมปฏิบัติที่เป็นทางการตามกฎหมายและไม่เป็นทางการ รวมไปถึงเกี่ยวข้องกับตัวแสดงและปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการหรืออยู่นอกเหนือจากสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ โดยตัวแสดงและปฏิสัมพันธ์เหล่านี้จะเข้ามามีบทบาทผ่านช่องทางหรือกลไกที่เป็นทางการของการกระจายอำนาจ แต่เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของแนวคิดการกระจายอำนาจยังมีความหลากหลายของประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การแก้ไขปัญหาสายการบังคับบัญชาที่ใหญ่โต ผูกขาด และรวมศูนย์ การกระจายอำนาจทางการเมือง การอาศัยกลไกตลาดการพัฒนาประชาธิปไตย การช่วยเหลือคนยากไร้และชายขอบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของรัฐบาลท้องถิ่น รวมไปถึงกลุ่มผู้สนับสนุนแนวคิดการกระจายอำนาจก็มีทั้งฝ่ายที่รับแนวคิดเสรีนิยมใหม่ที่ต้องการลดการผูกขาดอำนาจรัฐและพัฒนาตลาด ฝายที่คัดค้านการพัฒนาแบบรวมศูนย์ที่เน้นแก้ปัญหาคอขวดของการพัฒนาและสร้างการพัฒนาแบบร่วมมือ และ ฝ่ายที่สนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองแบบพหุนิยมที่เน้นการสร้างพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายเข้ามาในพื้นที่ทางการเมือง^๗

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาชน เพื่อแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น เป็นการพัฒนาระบบราชการตามระบอบประชาธิปไตย ที่สร้างความเข้มแข็งของการปกครองให้กระจายทั่วประเทศ เพราะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเชิงพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การเสนอประเด็นความต้องการ การร่วมกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมระบบการเมือง ให้เกิดการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมเชิงประจักษ์ คือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมือง เพราะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การกระจายอำนาจทางการเมือง ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้แสดงวิสัยทัศน์ แสดงนโยบายที่จะปฏิบัติหากได้รับเลือกจากประชาชน ถือว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ถือว่าประชาชนมีอำนาจในฐานะประชาชน และ

^๗ วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย. (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗) หน้า ๑๖.

แสดงความเป็นเจ้าของอำนาจผ่านการลงคะแนนเลือกตั้ง แต่ทว่า ประเด็นที่น่าสนใจภายหลังทราบผลการเลือกตั้ง นำไปสู่การประกาศผลสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ประชาชนผู้ให้สิทธิ์เลือกตั้งในท้องถิ่นแทบไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือกรณีประชาชนสนใจมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ แต่กลับไม่เปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงบทบาททางการเมือง ทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชน ส่งผลให้การเมืองในการปกครองท้องถิ่นประสบความล้มเหลว ทว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวดที่ ๑๔ ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้บัญญัติสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในทางการเมืองภาคประชาชนในประเด็นอื่น ๆ อาทิ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเห็นได้ว่า ประเด็นเหล่านี้พื้นฐานทางการเมืองเชิงพื้นที่ที่สำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ซึ่งสามารถกำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น^๔ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ เป็นกระบวนการสะท้อนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย สิทธิ และภาระหน้าที่ของประชาชน ที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระบวนการและกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เมื่อกำหนดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วม ย่อมสนใจแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง พร้อมทั้งแสดงความตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืน^๕

การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมาบ่อยครั้งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนได้รับการกระตุ้นจากกระแสการเมือง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการหาเสียง การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ล้วนเป็นการปลุกเร้าประชาชนให้เกิดการตื่นทางการเมือง โดยมีจุดประสงค์เพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางการเมือง ที่ตนสนับสนุนต่อกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง อาจเกิดเป็นกระบวนการปลุกฝังจิตสำนึกประชาชนให้สนใจตื่นตัวต่อปัญหาบ้านเมืองเชิงผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะการตื่นตัวย่อมเป็นความประสงค์เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมผลต่อการตัดสินใจก่อรูปนโยบายรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้ทราบถึงความต้องการของประชาชน ซึ่งถูกเสนอผ่านข้อเรียกร้องและปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนใน

^๔ เอกชัย พรนิคม, การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้วอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่, วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๒-๓.

^๕ พระเมธาวิณัยรส (สุเทพ พุทธจรรยา), การเมืองภาคพลเมือง: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย, วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๖๗.

พื้นที่ นอกจากนี้ การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ ยังควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่เหมาะสมทั้งทางสังคม การเมือง และสถาบันของประเทศ กล่าวคือ ไม่ตื่นตัวไปตามกระแสมาจนละเลยหลักการ จนเป็นความประสงค์กลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ที่อาจถูกอธิบายว่าเป็นเจตนาปลุกระดมทางการเมือง อาจเป็นเงื่อนไขไปสู่วิกฤติความวุ่นวายทางการเมืองระดับชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากปรากฏให้เห็นแล้วในหลายเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญ ที่สะท้อนระบอบประชาธิปไตยให้เจริญเติบโตเชิงประจักษ์ หากส่งเสริมการตื่นตัวอย่างถูกต้องมีขอบเขตเหมาะสมตามหลักการ กฎหมาย ระเบียบ กฎกติกาที่กำหนดไว้ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่ทว่า หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองข้อเรียกร้องได้ทั้งหมด อาจจะนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด^{๑๐} บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง สนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ทางการบริหารจัดการทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นผ่านกระบวนการทางการเมืองแบบตัวแทนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อไปทำหน้าที่แทนตน รวมถึงการที่ประชาชนเข้าไปช่วยสนับสนุนช่วยเหลืองาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยกระทำการภายในกรอบของกฎหมายหรือนโยบายของรัฐ อาทิ การเป็นอาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น^{๑๑}

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จึงสนใจศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

^{๑๐} Huntington S., 1971 อ่างในสุมาลี บุญเรือง อนุภูมิ โขวเกษม และสุรพล สุยะพรหม, การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป, **วารสารมหาจุฬานาคทรรศน์**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๖ (มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๓๖๕-๓๖๖.

^{๑๑} สุป็น สมสาร, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี, **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๘๖.

๑.๒ ปัญหาการวิจัย

๑.๒.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีสัมพันธ์กับอะไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นข้อมูลหลัก และใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นข้อมูลรอง เพื่อสนับสนุนให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงการสังเกต โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาได้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นเนื้อหาการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

๑. ด้านสังคม
๒. ด้านเศรษฐกิจ
๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

๑. ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
๒. ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก
๓. ด้านความยุติธรรม
๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

รูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีตามแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์^{๑๒}

๑. ด้านความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
๓. ด้านการสื่อสารการเมือง
๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๓ องค์การ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง ทั้งนี้ พื้นที่ที่มีผู้นำทางการเมืองมีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ โดยมีผลงานเชิงประจักษ์ที่ประชาชนภายในตำบลรับรู้ได้ แต่บางพื้นที่บทบาทการพัฒนาไม่มีความรูปธรรม ประชาชนต้องการเปลี่ยนแปลงผู้นำด้วยการเลือกตั้ง แต่ภายหลังการเลือกเลือกตั้งยังได้ผู้ชนะคนเดิม ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกพื้นที่วิจัยแบบเจาะจง

^{๑๒} สิทธิพันธ์ พุทธนุ, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๕๔.

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบจากผลงานวิจัยในบริบทการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๖,๙๓๘ คน ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๓,๘๒๗ คน และประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๒,๙๖๗ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓,๗๓๒ คน ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน ๓๐๔ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๕ คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๕ คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๕ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ คน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๕ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์ในการวิจัย

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง ความเป็นไปของเยาวชนที่แสดงออกต่อการตื่นตัวทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอาจประสบกับปัญหาอุปสรรคตามสภาพความเป็นจริงของโครงสร้างทางสังคมและการเมืองไทย ได้แก่ ด้านภูมิฐานะของเยาวชน ด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัว และด้านอิทธิพลทางการเมือง ดังนี้

๑. ด้านสังคม หมายถึง สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้มีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ของชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์

๒. ด้านสภาพเศรษฐกิจ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ที่ปัญหาความเป็นอยู่ด้านอาชีพ รายได้ สวัสดิการของประชาชนส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมี

ความพร้อมด้านการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง หมายถึง การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ การยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง และการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น

การตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง การรับรู้สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี ที่พยายามแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระแส ในนามเยาวชนปลดแอกที่เกิดการเรียกร้องการปฏิรูปการเมืองด้านรัฐบาล สถาบัน และองค์กรอิสระบางหน่วยงาน

ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง รูปแบบการปกครองที่ให้พลเมืองของประเทศมีอำนาจกำหนดความต้องการของชาติ ในรูปของนโยบายรัฐบาลที่ตอบสนองความต้องการประชาชน

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค หมายถึง ภูมิลำเนาของประชาชนที่แสดงออกทางการเมือง ความเกรงกลัวอันตราย จนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง เพราะกลัวจะตกเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน รวมถึงอิทธิพลจากสื่อโซเชียลจะมีผลต่อความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และค่านิยมของประชาชน

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน หมายถึง ความกระตือรือร้นที่จะแสดงออกต่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง ภายใต้จิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ที่ซึ่งตระหนักในสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเอง ในฐานะการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้สามารถพิจารณาตามองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองปัจจุบัน ที่ได้พัฒนาต่อเนื่องมาจากแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ก่อรูปเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนี้

๑. การกล่อมเกลาวัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล กล่าวคือเมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายยิ่งขึ้นย่อมมีการเปลี่ยนทัศนคติดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชีวิตที่เปลี่ยนไป

๒. ความรู้ทางการเมือง หมายถึง การตระหนักรู้ในการกระทำของรัฐบาล กิจกรรมสาธารณะ การประนีประนอมและการเห็นพ้อง และอำนาจและการกระจายทรัพยากร

๓. ค่านิยมทางการเมือง หมายถึง ค่านิยมที่มุ่งความสนใจในเรื่องของการแสวงอำนาจและการแข่งขันหรือต่อสู้ให้ได้มาซึ่งอำนาจ ผู้ที่มีค่านิยมด้านนี้สูงจะชอบสนใจข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมืองมากเป็นพิเศษ และการมีหน้ามีตาในสังคม

๔. พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง ประชาชนแสดงบทบาททางการเมือง ในรูปแบบต่างๆ ผ่านกิจกรรม ทั้งที่ฝ่ายการเมืองและภาคประชาชนกำหนด ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการเมือง ทั้งต่อการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ทั้งนี้ พฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออก ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรทางการเมือง การแสดงความสัมพันธ์ติดต่อกับนักการเมือง การอภิปรายประเด็นปัญหาการเมือง ตลอดจน การติดตามข่าวสารทางการเมือง ซึ่งลักษณะการแสดงพฤติกรรมออกมาอาจมีความแตกต่างกันในหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ การสังเกตการณ์ทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง

๕. วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกเชิงพฤติกรรมความเชื่อ ความรู้สึก และทัศนคติเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ที่กระตุ้นให้ปัจเจกบุคคลในระบบการเมืองแสดงออกต่อการเมือง ซึ่งครอบคลุมอุดมการณ์ทางการเมือง บรรทัดฐานการปฏิบัติทางการเมือง ฉะนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีมิติทางด้านจิตวิทยาและความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของปัจเจกบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งเสริมการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง ประกอบด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านอาศัยในเขตพื้นที่

ปัจจัยที่ส่งเสริมการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี หมายถึง แนวทางและวิธีการที่สามารถนำมาส่งเสริมความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีพื้นฐานความสนใจที่กำลังได้รับความนิยมนั่งนี้

๑. การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปลูกฝังทัศนคติให้ประชาชนเป็นพลเมือง เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย ตามแนวคิดที่ว่าทุกคนมีสิทธิ์เสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้

๒. การเคารพมติเสียงส่วนมาก หมายถึง หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป

๓. ความยุติธรรม หมายถึง การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม โดยความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ เพราะความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง

๔. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หมายถึง หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก ใช้ได้ในทุกกรณี การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป

๕. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง และมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี หมายถึง วิธีการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี ที่สัมพันธ์กับหลักการประชาธิปไตย ดังนี้

๑. ด้านความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย เป็นแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย ตามหลักเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้ การปกครองในระบบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง ส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง และเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง

๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

๓. การสื่อสารการเมือง หมายถึง สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่านเทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้

๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ เป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง และมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๕. การปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง ประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้อาคาดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ การเรียกร้องหรือต่อสู้

ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย และกฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข

๑.๖ สมมติฐานการวิจัย

๑.๖.๑ พื้นฐานส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๖.๒ การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการประชาธิปไตย

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๗.๔ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสนใจศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
- ๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดความตื่นตัวทางการเมืองนับว่าเป็นตัวชี้วัด ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตยที่ได้รับความนิยม เพราะการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่เป็นพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ความตื่นตัวทางการเมืองสัมพันธ์กับตัวแปรที่สำคัญ ดังนี้

๑. ผู้สมัครลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ต้องมีวุฒิภาวะทางการเมือง รับรู้ข่าวสารข้อมูลความรู้ และจิตสำนึกของการพยายามจรรโลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๒. วัฒนธรรมทางการเมือง ควรสนับสนุนความยุติธรรม ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ และพฤติกรรมนักประชาธิปไตย โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สำคัญของการเลือกตั้ง

๓. การจัดโครงสร้างหลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องควรปลูกฝังการปกครองระบอบแบบประชาธิปไตย ตั้งแต่อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จริยธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มารยาททางการเมืองแบบประชาธิปไตย กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นต้น โดยนำตัวแบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ดีจากต่างประเทศ และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาถอดบทเรียนแล้วสร้างหลักสูตรประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับประถม ระดับมัธยม ระดับอุดมศึกษา ที่สำคัญควรจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองภาคประชาชน เพื่อให้การอบรมส่งเสริมความรู้ ค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ “อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic political self) ที่ซึ่งสามารถพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่อปัจเจกบุคคล^๑ ดังนี้

๓.๑ ปัจเจกบุคคลมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ภายใต้กรอบกฎหมายบ้านเมือง จะไม่มีใครมาแสดงอำนาจเหนือกฎหมายต่อบุคคลอื่นได้

๓.๒ ปัจเจกบุคคลมีความเสมอภาคทางการเมืองตามกฎหมายกับสมาชิกทุกคนภายในชาติ การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลทางความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ เป็นพฤติกรรมที่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมีอายุยอมรับได้

๓.๓ สิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญในฐานะประชาชนของรัฐ ซึ่งยอมรับว่าบุคคลมีสิทธิตามกฎหมาย และสามารถทวงสิทธิ์ที่ถูกละเมิดโดยบุคคลหรือองค์กร

๓.๔ ปัจเจกบุคคลย่อมมีสิทธิแสดงความคิดเห็น ประท้วง และคัดค้าน การกระทำอันใดก็ตามที่เกิดจากการละเมิดทั้งจากหน่วยงานราชการหรือรัฐบาล ที่มีต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของตนในฐานะประชาชนของรัฐ

๓.๕ ปัจเจกบุคคลมีสิทธิอย่างชอบธรรมทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ที่จะออกเสียงการใช้สิทธิลงคะแนนการเลือกตั้งทุกระดับ เพราะเป็นการกำหนดความต้องการโดยเจตนารมณ์ว่าต้องการให้ใครหรือพรรคการเมืองใดชนะการเลือกตั้ง แล้วร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

๓.๖ ปัจเจกบุคคลย่อมมีความเชื่อมั่นต่อสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ กล่าวคือหากร่วมแรงร่วมใจผลักดันความต้องการผ่านกลไกของรัฐ รัฐบาลมีหน้าที่รับข้อเสนอและตอบสนองความต้องการของชุมชน และ/หรือของปัจเจกบุคคลที่เรียกร้องอย่างสมเหตุสมผล

^๑ ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๗๕.

๓.๗ ปัจเจกบุคคลในฐานะประชาชนของประเทศชาติ มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริง การแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับข้อตกลง ตามที่ประเทศของตนกำลังดำเนินการระหว่างประเทศ อาทิ พันธมิตรทางการเมือง พันธมิตรการสงคราม การภาษีอากร การทำสัญญาทางการค้า และข้อตกลงแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเชิงบวกและเชิงลบ ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะติดตามข้อมูลและแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

๓.๘ ปัจเจกบุคคลในฐานะสมาชิกชุมชนการเมือง มีสิทธิตรวจสอบสื่อมวลชนที่ปฏิบัติงานด้วยจริยธรรม ความรับผิดชอบ และสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เสนอความจริง เป็นเสียงสะท้อนข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน และสร้างมาตรฐานที่ถูกต้องและยุติธรรมให้กับสังคมได้ทราบอย่างทั่วถึง

๓.๙ ปัจเจกบุคคลในฐานะประชาชนที่มีวุฒิการศึกษา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ย่อมมีสิทธิเปลี่ยนแปลงฐานะจากประชาชนผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง มาสู่การเป็นผู้ปฏิบัติกิจการทางการเมือง โดยการลงเลือกตั้งทั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับชาติ อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และบทบาทหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายอนุญาต

๓.๑๐ ปัจเจกบุคคลในฐานะสมาชิกชุมชนการเมือง มีสิทธิเรียกร้องและคาดหวังแทนสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเพื่อนร่วมชาติสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งยังต้องมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายและบังคับโดยกฎหมายอย่างเสมอภาค ทั้งยังต้องได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษา การประกอบอาชีพ การแข่งขันอย่างยุติธรรม เพื่อเข้าดำรงตำแหน่งตามหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นกลไกการยกฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจให้ดีขึ้น

ดังนั้น การตื่นตัวทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political self) จึงเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้สังคมพัฒนากระบวนการทางการเมือง กระตุ้นเตือนให้ประชาชนเกิดความสำนึกสำนึกกว่าตนในฐานะปัจเจกบุคคลของรัฐมีสมรรถนะทางการเมือง (Political efficacy) ที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงยั่งยืน

การตื่นตัวทางการเมืองจึงเป็นการแสดงออกทางการเมือง ผ่านการมีส่วนร่วมรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่เพียง “วิธีการ” ทางการเมืองเท่านั้น หากแต่เป็น “เป้าหมาย” สำคัญต่อการพัฒนาการเมือง เพราะหาก ประชาชนมีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวในทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ย่อมสามารถมีบทบาทติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้โปร่งใส และเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง^๒

^๒ ถวิลวดี บุรีกุล และอัลเบิร์ต หัน, โรเบิร์ต บี, ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย : การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓) หน้า ๒๓.

สำหรับความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีจุดก่อกำเนิดมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลในสังคม แม้จะเกิดจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมและปลูกฝังสืบทอดต่อเนื่องเป็นเวลานาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ทัศนคติต่าง ๆ เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) จึงสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอหากเกิดสภาพเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมต่อการเปลี่ยนแปลง กลไกที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมือง คือ ข้อมูลหรือความรู้ใหม่ที่ก่อตัวขึ้นเป็นกระแสที่มีศักยภาพ ที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นกระแสพลังที่จะทำให้บุคคลจำนวนมากเกิดความสนใจและเกิดความเชื่อใหม่ว่า แนวทางหรือความเชื่อทางการเมืองที่ดำรงอยู่ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาที่พึงประสงค์ของสังคม จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเชื่อใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างชีวิตทางการเมืองที่ดีกว่า อันจะนำมาซึ่งความสุขของประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วหน้า^๓

ปัจจุบันสังคมไทยแวดล้อมไปด้วยข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ที่แพร่กระจายตามช่องทางสื่อสารสมัยใหม่ นำไปสู่การรับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริงทางการเมือง ผู้สนใจประเด็นที่ตกเป็นกระแสข่าว ย่อมกระจายไปอย่างรวดเร็ว เพราะการสื่อสารออนไลน์สะท้อนความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดกระบวนการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารที่ขาดการกลั่นกรอง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับประชาชน^๔ เพราะการตื่นตัวทางการเมืองเป็นผลจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ นโยบายของพรรคการเมือง^๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยีการได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคที่เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าและเข้าถึงได้ง่ายและเมื่อเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

^๓ วัฒนา เสงี่ยมโพธิ์, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต** สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓.

^๔ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, **วารสารการบริหารปกครอง**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๓.

^๕ กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโกลคางกุล, “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง”, **วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๙๔-๑๑๙.

มากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความสนใจในทางการเมืองหรือสังคมมีมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และยังมีสิ่งที่เป็นความสนใจที่กระตุ้นให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^๖ ทั้งนี้ สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ ๑) การเข้าร่วมกิจกรรมปราศรัยทางการเมือง ๒) การติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ๓) การถกเถียงแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง ๔) การร่วมรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้ง ๕) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งและทุกระดับ และ ๖) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง^๗

การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมือง คือ การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมีประโยชน์มาก ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง คือ มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การไปเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเมืองภาคประชาชน คือ การเมืองภาคประชาชนควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเสนอถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้านการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น^๘ ส่วน การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ ความเข้าใจ ได้แก่ ๑) อาตมัยของบุคคล ๒) อาตมัยทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชน ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจาก ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมัยของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง^๙

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองเป็นการปลูกฝัง ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ที่ผ่านกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองร่วมกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้ระยะเวลาใน

^๖ กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย” วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๘๘.

^๗ ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, วารสารการบริหารท้องถิ่น, ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.

^๘ อุทิสรา ภิญโญทรัพย์, “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ Proceeding, The 2nd CASNIC 2014.

^๙ สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” คุชฎินิพนธ์ สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒), หน้า ๑๕.

การบ่มเพาะ เมื่อได้รับการปลูกเร้าทำให้เกิดความศรัทธาและการรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองคนหนึ่งในสังคม จึงทำให้เกิดพลังที่สามารถแสดงพฤติกรรมออกมา ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ทางการเมือง

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๒.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กิจกรรมทางการเมืองย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล ที่มีอาชีพภูมิลีหรือหลีกเลี่ยงได้แม้ว่าตนเองไม่มีส่วนในการกระทำในขณะนั้น จึงจุดประเด็นความน่าสนใจต่อนักวิชาการให้ศึกษาเชิงลึกทั้งระดับรูปธรรมและนามธรรม ที่สามารถสะท้อนแนวคิดเชิงบริบททางสังคม การเมือง และวัฒนธรรม ฉะนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง นักวิชาการจึงเสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ทั้งนี้ ไมรอน วีเนอร์ ได้สรุปไว้อย่างครอบคลุม ๑๐ ประการ^{๑๐} ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การแสดงบทบาทเคลื่อนไหวด้วยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีอำนาจรับรู้ถึงการต่อประเด็นเรียกร้อง ซึ่งอาจมีทั้งการสนับสนุนหรือการกระทำเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล (support and demand)

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ความพยายามสร้างเงื่อนไขเชิงอำนาจ การต่อรอง การใช้อิทธิพล (influence) เพื่อชี้นำการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล หรือการคัดเลือก หรือสรรหาผู้นำรัฐบาล ตลอดจนรัฐมนตรีในกลุ่มคาดหวัง

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การแสดงออกเชิงอุดมการณ์ของประชาชน อันเป็นกระบวนการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายของพลเมือง (legitimate) เพื่อนำเสนอความต้องการของตนและกลุ่มอย่างมีพลัง

๔. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การกระทำเชิงบทบาทหน้าที่ที่มีตัวแทนทางการเมือง (representation) เป็นภาพสะท้อนอย่างหนึ่งของกิจกรรมทางการเมืองภาคประชาชน ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล

๕. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ สภาพที่บุคคลต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (alienation) เพราะเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากการเพิกเฉยทางการเมือง (apathy) เป็นการขาดความสนใจต่อการเมืองทั้งสิ้น

^{๑๐} Myron Wiener, “Political Participation : Crisis of the Political Process” in *Crisis and Sequences in Political Development*, (Princeton: Princeton University Press, 1971), pp. 161-163.

๖. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ พฤติกรรมที่สะท้อนความกระตือรือร้น (active) หรือผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองเป็นพิเศษ (activists) อาทิ ผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง และการให้ความสนใจต่อปัญหาสาธารณะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเข้าร่วมทางการเมืองระดับพื้นฐาน ได้แก่ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การแสดงความคิดเห็น การแสดงประชามติทางการเมือง และการให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

๗. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (persistence continuum) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสถาบัน (institutionalized) และมีการจัดตั้ง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการกระทำที่เป็นครั้งคราว ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด และบีบคั้นความรุนแรง อาทิ การจลาจล การยกพวกตีกัน การรวมกลุ่ม และการลอบฆ่าทางการเมือง

๘. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่เป็นความพยายามจะเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการของราชการ (bureaucratic actions) โดยมุ่งเฉพาะนโยบายสาธารณะ (public policy) เนื่องจากรัฐบาลสามารถตัดสินใจดำเนินการได้ทันที

๙. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การแสดงออกทางการเมืองที่ส่งผลต่อการเมืองทั้งระดับชาติ (national politics) และการเมืองระดับท้องถิ่น ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักการเมือง หรืออาจสามารถเปลี่ยนชี้แนะทางการเมืองได้

๑๐. การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ พฤติกรรมการกระทำทางการเมือง (political action) ที่สะท้อนความแตกต่างกันตามบริบทของสังคม อาทิ บางสังคมถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำที่เกิดจากความสมัครใจ ไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเกิดขึ้นเพียงบางครั้งคราวหรือต่อเนื่อง ซึ่งอาจถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งการกระทำเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจัดสรรนโยบายสาธารณะ และการบริหารนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นการกระทำที่สมัครใจของสมาชิกในสังคม กล่าวคือ บุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลเรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตนเอง” (Autonomous Participation) การมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายโดยอ้อม เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม” (Mobilization Participation)^{๑๑} อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ขึ้นอยู่กับ

^{๑๑} ทิพาพร พิมพิสุทธิ์, **พัฒนาทางการเมือง**, (กรุงเทพฯ: มหาวชิราวุธวิทยาลัยราชมงคล, ๒๕๒๑), หน้า ๒๐๔-๒๐๕.

ความสัมพันธ์ที่บุคคลสนใจทางการเมือง แสดงเชิงประจักษ์ว่าตนเองมีความเข้าใจการเมือง มีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อนักการเมือง และเห็นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมและเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต^{๑๒} รวมถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นพฤติกรรมในการกำหนดตัวผู้ปกครอง การถอดถอนผู้ปกครอง การตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐโดยการทำประชาพิจารณ์ การร่วมผลักดันการกำหนดนโยบายของรัฐ การวิพากษ์วิจารณ์และการเคลื่อนไหวชุมนุมทางการเมือง^{๑๓}

ดังนั้น จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทที่ส่งผลการกระทำต่อรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อาทิ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง การชุมนุมเรียกร้องความต้องการของประชาชนต่อผู้มีอำนาจทางการเมือง การตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาลอันมีผลต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม การทำประชาพิจารณ์ ซึ่งผลแห่งการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองอาจบรรลุตามเจตนารมณ์หรือไม่ก็ได้

๒.๒.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจำเป็นต้องมีรูปแบบ เป็นภาพสะท้อนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนอย่างเห็นได้ชัด จากข้อสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างกำหนดไว้ ๒ ประการ^{๑๔} ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง คือ การที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง อาทิ การกำหนดนโยบาย การบริหารงาน และการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทางอ้อม คือ การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางครั้ง แต่มิได้แสดงบทบาทผู้ปกครองด้วยตนเองโดยตรง เป็นเพียงการแสดงออกถึงการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารด้วยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งกลไกนี้ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำกับการบริหารงานฝ่ายปกครองให้เป็นไปตามความต้องการ โดยรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมี ๒ ลักษณะ^{๑๕} ได้แก่

^{๑๒} ณรงค์ สินสวัสดิ์, *จิตวิทยาการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๑๗.

^{๑๓} สมบัติ อารังธัญวงศ์, *การเมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๕๗๐.

^{๑๔} Barber J. David, *Citizen Politics*, (Chicago: Markham, 1972), pp. 3.

^{๑๕} James R. Townsend, *Political Participation in Communist China*, (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1967), pp. 25-29.

๒.๑ ลักษณะแบบตะวันตก ในประเทศที่มีระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมักจะเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยความสมัครใจอยู่เสมอ

๒.๒ ลักษณะแบบสังคมนิยมนิสต์ ซึ่งประชาชนถูกบังคับให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองในเรื่องที่รัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการบริหาร

นอกจากนี้การจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น ๒ รูปแบบใหญ่^{๑๖} ดังนี้

๑. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional Forms) สามารถแบ่งเป็น ๕ รูปแบบย่อย ได้ดังนี้

๑.๑ การออกเสียงเลือกตั้ง

๑.๒ การสนทนาเรื่องการเมือง

๑.๓ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

๑.๔ การจัดตั้งกลุ่มเกี่ยวกับการเมือง หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองที่มีอยู่แล้ว

๑.๕ การแสดงความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมืองที่มีตำแหน่งหน้าที่

๒. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Unconventional Forms) แบ่งออกเป็น ๖ รูปแบบย่อย ดังนี้

๒.๑ การยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล

๒.๒ การเดินขบวนประท้วงรัฐบาล

๒.๓ การเข้าประจันหน้ากันระหว่างฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลหรือคู่ตรงข้าม

๒.๔ การละเมิดกฎหมายของรัฐที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

๒.๕ การใช้ความรุนแรงทางการเมืองเพื่อสร้างเงื่อนไขการเรียกร้องต่อรัฐบาล

๒.๖ สงครามแบบกองโจรและการปฏิวัติรัฐประหารเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ทั้งนี้ การจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ๖ รูปแบบ^{๑๗} ได้แก่

๑. รูปแบบการเลือกตั้ง (Voting) การออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกระดับ เป็นเพียงการแสดงออกของประชาชนต่อวิธีการตามกฎหมาย ซึ่งสื่อถึงความจงรักภักดีต่อระบอบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน เป็นการไปทำตามความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่า ที่จะเชื่อว่า

^{๑๖} Almond, Gabriel A. and Jr. B.G. Powell, **Comparative Political Today**, (Boston: Little Brown and Company, 1976), pp. 145-146.

^{๑๗} Lester W. Milbrath, **Political Participation**, (New York: University of buffalo Press, 1971), pp. 12-16.

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีผลทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง

๒. รูปแบบการเป็นเจ้าของหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) คือ การเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียน เพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การลงสมัครรับเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

๓. รูปแบบการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activities) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้นำชุมชนและผู้ที่มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่า เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง มักแสดงบทบาทความสัมพันธ์เชิงคุณค่าและจิตใจกับชุมชน

๔. รูปแบบการติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมความสัมพันธ์เฉพาะของบุคคล ที่สร้างผลลัพธ์โดยตรงต่อบุคคลที่มีบทบาทเท่านั้น อาทิ การติดต่อกับทางราชการเรื่องการเสียภาษีโรงเรียน การทำถนน การขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

๕. รูปแบบการเป็นผู้ประท้วง (Protestors) เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการร่วมกลุ่มเดินขบวนประท้วง เรียกร้อง กดดัน สร้างจลาจล (ถ้าจำเป็น) ตามถนน ซึ่งเป็นกระบวนการต่อต้านรัฐบาลรูปแบบเปิดเผยต่อสาธารณะชน เพื่อต่อรองเชิงบังคับให้รัฐบาลแก้ไขบางอย่างของกลุ่มตน

๖. รูปแบบการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนผู้นำทางการเมืองเมื่อกระทำสิ่งที่ถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้านเมื่อกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง การมีส่วนร่วมถกเถียงแลกเปลี่ยนปัญหาทางการเมือง การเสนอข้อมูลความรู้มิติใหม่เกี่ยวกับการเมืองแก่สมาชิกในชุมชน การแสดงความสนใจต่อการบริหารงานราชการ และการยื่นจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ทั้งการสื่อสารทางการเมืองมักเป็นกลุ่มที่มีการศึกษา มีข้อมูลหลากหลายเกี่ยวกับการเมืองเชิงลึก และมีความสนใจทางการเมืองมากเป็นพิเศษ จึงวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วงรัฐบาล

จากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว สะท้อนแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกเป็น ๕ รูปแบบ^{๑๘} ได้แก่

๑. รูปแบบกิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) เป็นการออกเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทุกครั้งและทุกระดับ ถือว่าประชาชนมีส่วนร่วมทั้งเชิงกฎหมายและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมือง

๒. รูปแบบการวิ่งเต้น (Lobby) การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อแสวงหาช่องทางเข้าไปมีอิทธิพลหรือโน้มน้าวการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

๓. รูปแบบกิจกรรมขององค์กร (Organization Activity) เป็นการจัดกิจกรรมทางการเมือง เฉพาะกลุ่มองค์กรที่อาจควบคุมพฤติกรรมสมาชิกได้ โดยมีจุดมุ่งหมายต่อผลประโยชน์บางอย่างที่อาจเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

๔. รูปแบบการติดต่อบางประเด็น (Counteracting) การมีความสัมพันธ์เชิงระบบ เพื่อติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมืองเป็นการส่วนตัว ซึ่งอาจมีความต้องการแอบแฝงเชิงประโยชน์ส่วนตัว ครอบครัว หรือหมู่คณะของตนก็ได้

๕. รูปแบบการใช้ความรุนแรง (Violence) การสร้างเงื่อนไขด้วยกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล อาทิ การทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมเหล่านี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง อาทิ การก่อการรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้การจำแนกรูปแบบและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๔ รูปแบบ^{๑๙} ที่ได้รับความนิยมทั้งเชิงกฎหมายและพฤติกรรม ได้แก่

๑. รูปแบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชน หรืออาจจะเป็นแรงกดดัน เพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป

^{๑๘} Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, **Participation and Political Stud**, (Cambridge: Cambridge University Press, 1982), p 12-13.

^{๑๙} Norman H. Nie and Sidney Verba, **Political Participation : in Handbook of Political Science**, V. 4. edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Polsby: 9-12 Massachusetts: Addison Wesley.

๒. รูปแบบการรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมือง การรณรงค์หาเสียงยังเป็นวิธีการสื่อสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชน ด้วยเหตุที่ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียง จะมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

๓. การติดต่อกับงานของประชาชน คือ การแสดงบทบาทที่สอดคล้องต่อข้อเรียกร้องของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลา เป้าหมาย และเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคล เป็นกิจกรรมที่ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อร้องเรียนในการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

๔. การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วย

ส่วนนักวิชาการของไทยได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้เช่นเดียวกัน และมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับนักวิชาการชาวต่างชาติ อาทิ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเป็น ๒ รูปแบบ^{๒๐} ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ มีลักษณะตามที่กฎหมายรับรองให้กระทำได้หรือต้องกระทำ ได้แก่

- ๑.๑) การเลือกตั้ง
- ๑.๒) การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- ๑.๓) การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- ๑.๔) การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม และมีกฎหมายกำหนดข้อห้ามไว้อย่างชัดเจน ไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ ได้แก่

^{๒๐} จันทนา สุทธิจारी, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๔๑๒-๔๑๔.

๒.๑) การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง

๒.๒) การก่อความไม่สงบทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ^{๒๑} ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบกลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มหรือองค์กรในสังคม จะมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ อาทิ สมัชชาคนจน ก็จะเรียกร้องให้รัฐแก้ไข ปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน หนี้สินของเกษตรกร ฯลฯ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชนก็จะเรียกร้องให้มีการแก้ไข กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเดิม หรือการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน อาทิ กฎหมายภาษี กฎหมายการค้าและการลงทุน ฯลฯ บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้ รัฐบาลสร้างนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนได้ประโยชน์ อาทิ การเอื้อต่อการเปิดบ่อนกาสิโน การขยาย เวลาเปิด-ปิดสถานเริงรมย์ เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบพรรคการเมือง เป็นกระบวนการร่วมกันของบุคคลที่มีความเชื่อและอุดมการณ์ทางการเมืองคล้ายคลึงกัน โดยมีเป้าหมายหลักคือการส่งสมาชิกลงสมัครรับ เลือกตั้ง หากชนะการเลือกตั้งจึงพร้อมปฏิบัติหน้าที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม การรวมตัวทางการเมืองในรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีก อาทิ การเป็นองค์กรให้การศึกษา ทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุม ติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ทั้งนี้ ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ อาทิ การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การเข้าประชุมพรรค การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของพรรค การช่วยรณรงค์ หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

๓. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญ ของการบริหารในระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนัก คือ ประเทศที่ให้ประชาชนไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือประเทศที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันอย่างมากมาย ไม่ได้หมายความว่าประเทศ นั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ต้อง มีลักษณะดังนี้

^{๒๑} วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาขวลิต, *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข*, (กรุงเทพมหานคร : ไร่ไทยเพรส, ๒๕๔๗), หน้า ๔๘-๔๙.

๓.๑) การใช้สิทธิโดยอิสระ กล่าวคือ การไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจาก การบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

๓.๒) การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย เฉพาะผู้กาบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่า ตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใด การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

๓.๓) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น บัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลข ถือเป็นบัตรเสีย

๓.๔) ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๔. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ ร้านกาแฟ บ้านเรือน สถานที่สาธารณะ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวาง หรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติแล้ว รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการเสมอ อาทิ การสร้างท่อก๊าซ การสร้างเขื่อนการสร้างสนามบิน นอกจากนี้ การแสดงออกที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การชุมนุมหรือการประท้วงโดยสงบและปราศจากอาวุธ รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้แสดงความโปร่งใสในการทำงานออกมาให้มากที่สุด

สำคัญสำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารตามระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ ประชาชนต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยการกระทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคม หน้าที่สำคัญยิ่งของประชาชน คือ การส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า **“ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”**

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ ๒ รูปแบบ คือ ๑) การแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายอนุญาต เป็นการกระทำอย่างถูกต้องชอบธรรมมีขอบเขตที่ไม่ผิดกฎหมาย เพราะได้รับการตราไว้ในกฎหมายอย่างถูกต้อง และ๒) การแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผิดกฎหมาย ทั้งที่เป็นการชุมนุมด้วยอุดมการณ์ล้มล้างสถาบันทั้งของชาติและของสังคม นอกจากนี้ การมี

ส่วนร่วมทางการเมืองมักจะเป็นไปตามกลุ่มผลประโยชน์ และลักษณะของการแสดงออกได้เช่นกัน อาทิ แสดงออกทางการเมือง การเขียน การโฆษณา การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

๒.๒.๓ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนได้สามารถวัดความมากน้อยได้จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้จัดเรียงลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปมาก^{๒๒} ได้แก่

๑. การที่บุคคลตอบสนองสิ่งเร้าทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมือง
๒. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
๓. การอภิปรายถกเถียงปัญหาทางการเมือง
๔. การพยายามพูดจาชักชวนผู้อื่นเพื่อไปออกเสียงเลือกตั้ง
๕. การคิดเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง
๖. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง
๗. การช่วยเหลือทางการเงินแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
๘. การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง
๙. การสละเวลาเพื่อช่วยหาเสียงเลือกตั้ง
๑๐. การเป็นสมาชิกผู้กระตือรือร้นของพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง
๑๑. การเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการกลางของพรรคการเมือง
๑๒. การช่วยหาทุนให้พรรคการเมือง
๑๓. การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
๑๔. การได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐบาลและพรรคการเมือง

นอกจากนี้ นักวิชาการได้จัดลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ๑๐ ระดับ เรียงจากสูงไปต่ำไว้อย่างน่าสนใจ^{๒๓} ดังนี้

๑. การดำรงตำแหน่งด้านการบริหารการเมือง (Holding Political or Administrative Officer) ได้แก่ ตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ

๒. การแสวงหาตำแหน่งด้านการบริหารการเมือง ที่ตนเชื่อว่ามีคุณสมบัติหน้าที่ได้

^{๒๒} Lester W. Milbrath, *Political participation; how and why do people get involved in politics ?*, (Chicago: Rand McNally political science series, 1965), pp. 18.

^{๒๓} Micheal Rush, อังในวัชรี ด่านกุล, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๒๐ ปี: ศึกษากรณี อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา”, *ภาคนิพนธ์พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖-๑๗.

๓. การเข้าร่วมด้านการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็ง (Active Membership) ในองค์การทางการเมือง (Political Organization) ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ตอบสนองพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์

๔. การเข้าร่วมด้านการเป็นสมาชิก (Passive Membership) ในองค์การทางการเมือง กล่าวคือ แสดงความสนใจทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ในนามสมาชิกแต่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ใด เพียงร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจ่ายค่าสมาชิกประจำเท่านั้น

๕. การมีส่วนร่วมด้านการเป็นสมาชิกสำคัญขององค์การ เหมือนกับองค์การทางการเมือง (Quasi Political Organization) ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเมืองเป็นบางส่วนเท่านั้น

๖. การมีส่วนร่วมด้านการเป็นสมาชิกขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง

๗. การเข้าร่วมด้านการชุมนุม/การร่วมเดินขบวนเรียกร้องบนพื้นที่สาธารณะ (Demonstration) เพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๘. การเข้าร่วมด้านการเสนอประเด็นอภิปรายถกเถียงปัญหาทางการเมือง ตามพื้นที่สาธารณะในรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal Political Discussion)

๙. การเข้าร่วมด้านความสนใจทั่วไปต่อเรื่องราวทางการเมือง ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน

๑๐. การเข้าร่วมด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) ซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกระดับ ที่ต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งและทุกระดับ

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดการจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๓ ระดับ^{๒๔} ได้แก่

๑. ระดับสูง แสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเข้ามีส่วนร่วมอื่น ๆ

๒. ระดับกลาง แสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

๓. ระดับต่ำ แสดงถึงการไม่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แม้ว่าจะมีส่วนร่วมก็ตาม

นอกจากนี้ยังพบว่ามีนักวิชาการของไทยได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีที่สอดคล้องกับแนวคิดของแคมเบล แต่มีรายละเอียดที่น่าสนใจซึ่งสอดคล้องกับบริบทของคนไทยซึ่งได้จัดแบ่งไว้ ๓ ระดับ จากระดับต่ำไปหาระดับสูงและยังจำแนกระดับย่อย ได้^{๒๕} ดังนี้

๑. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๑) ระดับต่ำ ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

^{๒๔} Angus Campbell, Political Efficacy, In *measure of political attitudes*, The Institute for Social Research, (New York: Knopf, 1965), pp. 459.

^{๒๕} ชัตติยา กรรณสูต, “สตรีกับการเมือง” *บทความวิชาการพัฒนาสังคม : แนวคิดและการปฏิบัติการ*, (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๒๘-๑๓๐.

- ๒) ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผล
- ๓) ระดับต่ำ ๆ ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง
- ๔) ระดับต่ำกลาง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นหน้าที่
- ๕) ระดับต่ำสูง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตน คือพลังในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย บุคคลเหล่านี้จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองมาก

๒. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม แบ่งได้ดังนี้

๑) ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่ การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม

๒) ระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการของกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น

๓) ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับได้

๓. การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน ซึ่งอาจจะเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม แบ่งได้ดังนี้

๑) ระดับสูงต่ำ ได้แก่ ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการเลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้

๒) ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับการคัดเลือก คือ

๒.๑) ระดับท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล/เขต

๒.๒) ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

๒.๓) ระดับชาติ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา

๓) ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาทิ ตำแหน่งกรรมการ ตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ณรงค์ สินสวัสดิ์ แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงไประดับต่ำ^{๒๖} ดังนี้

๑. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี

๒. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น

^{๒๖} ณรงค์ สินสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗), หน้า

๓. การช่วยโฆษณาหาเสียง อาทิ การแจกใบปลิว การวางแผนเลือกตั้ง
๔. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม อาทิ การอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองการ
 กระทบปัญหาการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง
๕. ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
๖. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง

ลำดับชั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทสากล

๑๔. ร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะและดูแลกิจกรรมของพรรคการเมือง	สนใจและมี ส่วนร่วมมาก
๑๓. เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง	
๑๒. ดำเนินกิจกรรมหาเงินเข้าพรรคการเมือง	
๑๑. ร่วมกิจกรรมของพรรคเช่นเข้าร่วมประชุม	
๑๐. สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	สนใจและมี ส่วนร่วม ปานกลาง
๙. ช่วยรณรงค์หาเสียง	
๘. ร่วมการประชุม ฟังการหาเสียง แนะนำตัว หรือการชุมนุมทางการเมือง	
๗. บริจาคเงิน/สิ่งของช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง	
๖. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง	สนใจและมี ส่วน ร่วม น้อย
๕. ร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง เช่น การสวมเสื้อหรือติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์	
๔. พยายามพูดคุยโน้มน้าวเชิญชวนให้ผู้อื่นไปเลือกผู้ที่ตนสนับสนุน	
๓. เป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยถกเถียงเกี่ยวกับการเมืองให้ผู้อื่นสนใจ	
๒. การไปเลือกตั้งทุกครั้งและทุกระดับ	
๑. แสดงตนเป็นผู้สนใจทางการเมือง อาทิ รวมพูดคุยประเด็นทางการเมือง	
๐. ไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองใดเลย	ไม่มีส่วนร่วม

ตารางที่ ๒.๑ ลำดับชั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในบริบทสากล^{๒๗}

^{๒๗} อ่างแล้ว, บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, หน้า ๖๔.

รวมถึงนักวิชาการไทยอีกท่านที่ได้สะท้อนระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปัจเจกบุคคล ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับองค์กรหรือกลุ่ม และ ๓) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชน^{๒๘} นอกจากนี้การสะท้อนแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ด้วยการวัดระดับการเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล จึงมักจะวัดที่ระดับการมีส่วนร่วมด้วยปัจจัยหนึ่ง แต่ในที่นี้จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่เป็นมิติหนึ่งของการเป็นประชาธิปไตย โดยมีลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๒๙} ซึ่งได้พัฒนามาข้อเสนอตามตารางที่ ๒.๑

ตารางดังกล่าวข้างต้นสรุประดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ทั้งที่เป็นการบัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญโดยตรงและกิจกรรมที่เป็นผล โดยอ้อมจากการที่รัฐธรรมนูญได้เปิดกว้างไว้ เพื่อทำความเข้าใจระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้คำถามที่ถามถึงความถี่ของการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรม^{๓๐} ได้แก่

๑. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับต่ำ

- ๑) การพูดคุยเรื่องการเมือง
- ๒) การไปลงคะแนนในการเลือกตั้งท้องถิ่น
- ๓) การไปลงคะแนนในการเลือกตั้งระดับชาติ
- ๔) การพูดคุยชักชวนผู้อื่นให้ไปลงคะแนน
- ๕) การร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง

๒. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

- ๑) การติดต่อกับนักการเมือง
- ๒) เป็นผู้เคยบริจาคเงินหรือสิ่งของ
- ๓) เป็นผู้ร่วมชุมนุมฟังการหาเสียง/แนะนำตัว
- ๔) การเข้าร่วมในเวทีสาธารณะ
- ๕) การรวมตัวกับคนอื่นเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ๖) การเป็นช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียง

^{๒๘} อ่างแล้ว, สมบัติ อารงธัญวงศ์, *การเมืองไทย*, ๒๕๔๙, หน้า ๕๗๙.

^{๒๙} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๖๔.

^{๓๐} อ่างแล้ว, ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, *โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ*, ๒๕๔๖, หน้า ๘-๙.

๗) การบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง

๘) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๓. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับสูง

๑) การดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคการเมือง

๒) การลงสมัครรับเลือกตั้ง

ตั้งแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีหลายระดับ สัมพันธ์ตามบริบทที่ได้ศึกษาซึ่งนำมาเป็นตัวกรณีวิเคราะห์ อาทิ บริบทเชิงพื้นที่ สะท้อนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ยังสามารถรับรู้เชิงลึกลงไปในระดับท้องถิ่นได้อีกหลายมิติ ด้วยเหตุนี้หากพิจารณาถึงความมากน้อยเป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงสามารถแบ่งระดับความสัมพันธ์ได้ ๓ ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อย

๒.๒.๔ กลุ่มและเงื่อนไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เงื่อนไขความริเริ่มการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน เป็นผลสะท้อนพฤติกรรมของกลุ่มที่สร้างเงื่อนไขการแสดงบทบาททางการเมือง ทั้งนี้ลักษณะกลุ่มที่แสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายประเภท^{๓๑} ดังนี้

๑. ชนชั้นนำทางการเมืองระดับสูงและชนชั้นนำทางการเมืองระดับกลาง มักแสดงออกด้วยการใช้ตำแหน่ง หน้าที่ และชื่อเสียง

๒. บุคคลระดับอื่นในสังคมที่มีบทบาททางการเมือง และมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมืองเชิงเป้าหมาย

๑) ผู้ที่อยู่ในระดับชั้นของสังคมที่สามารถใช้อิทธิพลทางการเมืองได้

๒) ผู้ที่มีความตื่นตัวและเป็นผู้ดำเนินการทางการเมือง

๓. บุคคลที่สนใจเข้าร่วมการประชุมทางการเมืองทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมนั้นอยู่ในระดับเล็กหรือใหญ่ แต่เป็นความสนใจของผู้เข้าร่วม

๔. บุคคลที่เป็นส่วนสำคัญในการผู้ช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

^{๓๑} จรุง สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๒๕๔-๒๖๙.

๕. บุคคลที่แสดงบทบาทติดต่อกับสมาชิกวุฒิสภา หรือเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งทางการเมือง หรือต่อบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะเพราะ ซึ่งอาจเป็นการแสดงความคิดเห็น หรือชี้แนะ หรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างมีทิศทาง

๖. เป็นผู้ที่พบปะสนทนาประเด็นทางการเมืองกับบุคคลทั่วไป

๗. กลุ่มผลประโยชน์

๘. พรรคการเมือง

๒.๒.๕ ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการศึกษาผลงานทางวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป

จากความหมายเชิงรูปธรรมมักแสดงเจตนาถึงลักษณะการแสดงออก ที่สะท้อนผลการกระทำทางการเมือง โดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่ได้กำหนดไว้แล้ว^{๓๒} ได้แก่

(๑) การกำหนดตัวผู้ปกครอง เป็นการแสดงออกทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญที่สุด ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นั้นหมายถึงผู้นำทางการเมืองจะมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองหรือไม่นั้น หรือจะดำรงอยู่ได้นานเท่าไรขึ้นอยู่กับกรยอมรับ หรือการให้ฉันทานุมัติจากประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

(๒) การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล ในสังคมประชาธิปไตยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นพหุสังคม คือเป็นสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มที่มีความหลากหลาย อาทิ ชนรรม สมาคม กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะของกลุ่ม การเคลื่อนไหวทุกรูปแบบที่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนหรือของกลุ่ม ดังนั้น การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลโดยกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์มักจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

(๓) การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ซึ่งถือว่าเป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพของการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย การแสดงออกของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลทั้งในเรื่องนโยบายและการบริหารงาน ถือเป็นารแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

(๔) การชุมนุมตามกระแสทางการเมือง กล่าวคือการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อแสดงออกเชิงประจักษ์ให้รัฐบาลตระหนักว่าประชาชนเห็นด้วย

^{๓๒} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๕๘๓-๕๙๕.

หรือไม่ ต่อนโยบายและการกระทำของรัฐบาลที่ประกาศต่อประชาชน เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้การชุมนุมมี ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) การร่วมกลุ่มชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนรัฐบาล และ๒) การร่วมกลุ่มชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านรัฐบาล

๒) การมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ทั้งการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลในอดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคต โดยรัฐบาลจะเลือกแนวทางที่จะได้นำมาเป็นกรอบในการดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชน^{๓๓} นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อประชาชน และมีความเกี่ยวข้องกับการเมือง โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ ผ่านกลไกการเมือง อาทิ ผ่านพรรคการเมือง นักการเมือง ระบบราชการ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น นโยบายสาธารณะจึงเป็นผลผลิตของการเมืองที่ส่งผลสำคัญต่อวิถีชีวิต และคุณภาพชีวิตของประชาชนประชาชนในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย และการตัดสินใจดำเนินนโยบายสาธารณะ ต้องทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นไป เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวมเป็นหลัก ซึ่งต้องมีมาตรการเยียวยาและชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม^{๓๔}

๓) การมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน เป็นการให้สิทธิกับประชาชนมีส่วนร่วมในการริเริ่มเสนอแนะ (initiatives) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติรับรองสิทธิการเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาในการเสนอกฎหมายไว้เป็นครั้งแรกในมาตรา ๑๗๐^{๓๕} หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อซึ่งประธานรัฐสภาจะรับไว้พิจารณา กรณีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๔๐ นั้น ส่วนใหญ่พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อไม่ครบ ๕๐,๐๐๐ คน แต่นับว่าเป็นก้าวแรกของการมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน ซึ่งต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้แก้ปัญหาลดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเข้าชื่อเสนอ

^{๓๓} ศุภชัย ยาวะประภาส, นโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๒.

^{๓๔} ศุภชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย, “เอกสารวิชาการส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลักประชาธิปไตยในสังคมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ม.ป.ป.), หน้า ๕.

^{๓๕} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๐.

กฎหมายเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน สามารถเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาในการเสนอกฎหมายได้^{๓๖}

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายแม้จะพบว่าประชาชนได้เริ่มรับรู้และตื่นตัวในการใช้สิทธิทางการเมือง แต่พบว่ากฎหมายที่จะผ่านวาระ ๓ ของสภาผู้แทนราษฎรที่ริเริ่มโดยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนยังมีจำนวนน้อย ซึ่งอาจจะเป็นด้วยเหตุผลทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย หรืออาจเป็นที่ข้อจำกัดบางประการจากพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในขั้นตอนกระบวนการเสนอกฎหมาย

๔) การมีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้ความหมายของคำว่า “การออกเสียงประชามติ” (Referendum) หมายถึง กระบวนการตัดสินใจในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ด้วยการออกเสียงลงคะแนน เพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ในเรื่องที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติ หรือกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน และถือว่าการถ่วงดุลอำนาจขององค์กรหรือสถาบัน ที่เป็นตัวแทนของประชาชนมิให้ดำเนินการ โดยพลการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองโดยการออกเสียงประชามติได้เคยเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว คือ การให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับ^{๓๗} ซึ่งต่อมาได้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการออกเสียงประชามติเป็นรูปแบบของประชาธิปไตยทางตรงที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญได้โดยตรง และถือเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสำคัญเพื่อรักษาสิทธิเสรีภาพและประโยชน์สาธารณะของประชาชนโดยยึดโยงกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ แต่การออกเสียงประชามติยังคงพบปัญหาบางประการเช่นเดียวกับกระบวนการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจมีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องได้ อาทิ พรรคการเมือง หรืออำนาจเศรษฐกิจ เป็นต้น

๕) การมีส่วนร่วมในการต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่ให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ได้กำหนดหลักการแห่งสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญไว้ใน

^{๓๖} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓.

^{๓๗} การออกเสียงลงประชามติตามความแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

หมวดของสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยห้ามมิให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หากบุคคลหรือพรรคการเมืองใดทราบถึงการกระทำดังกล่าว สามารถเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดไต่สวนข้อเท็จจริง และยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ยุติการกระทำดังกล่าวได้ โดยพรรคการเมืองใดที่เป็นผู้กระทำการดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ ให้พรรคการเมืองนั้นเลิกกระทำการดังกล่าว และขณะเดียวกันศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นเสียได้

การบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกรณีการใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญของประชาชนในการต่อต้านโดยสันติวิธี ซึ่งการกระทำใด ๆ ที่ให้ได้มาซึ่งอำนาจ โดยไม่เป็นไปตามวิถีทางตามรัฐธรรมนูญน้อยกว่าในช่วงที่มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้เนื่องจากแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่มีการวินิจฉัยให้การใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญของประชาชนผู้ทราบ หรือรู้เห็นถึงการกระทำดังกล่าว สามารถใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญได้โดยตรง โดยไม่ต้องเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน^{๓๘} โดยแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญสรุปสาระสำคัญได้ว่า สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้ทราบการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมือง ยื่นคำร้องขอให้มีการตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้ ๒ ช่องทาง คือ ๑) เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และ ๒) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว ซึ่งเป็นสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง^{๓๙} ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^{๔๐} ระบุไว้ใน มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย และในมาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

^{๓๘} แนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๗.

^{๓๙} แนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖.

^{๔๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (เมษายน ๒๕๖๐) :

๖) การมีส่วนร่วมด้านสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะได้รับการบัญญัติและรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐^๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐^๒ ไว้อย่างชัดเจน โดยมีลักษณะองค์ประกอบด้านเนื้อหาและด้านรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน อาทิ ด้านเนื้อหา จะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบ/สันติปราศจากอาวุธ ในสถานที่สาธารณะ ซึ่งในสภาวะการณ์ปกติรัฐไม่อาจแทรกแซงจำกัดเสรีภาพนี้ได้เลย แต่หากเป็นการชุมนุมในที่สาธารณะรัฐก็จำเป็นต้องแทรกแซง เพื่อคุ้มครองความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะได้

สำหรับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๓ มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” ในขณะที่ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบาย และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” ส่วน มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ (๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม (๓) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ และ(๔) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ”

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓.

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (เมษายน ๒๕๖๐) :

ดังนั้น สำหรับสิทธิเสรีภาพ การแสดงความคิดเห็น ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่น ๆ ที่ได้รับการรับรองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหรือสื่อมวลชน ซึ่งเป็นสาระสำคัญของสังคมประชาธิปไตย ย่อมได้รับความคุ้มครองตราบท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งหากผู้ใดใช้สิทธิผิดไปจากวัตถุประสงค์แห่งสิทธิ ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยสรุป เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นสิทธิเสรีภาพที่ได้รับการบัญญัติ รับรองคู่กับประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตย เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนจะได้รับ และสามารถใช้อิทธิของตนได้ตราบท่าที่ไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

๗) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

นอกจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของประชาชนก็เป็นอีกกลไกหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองไว้ในหมวดของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้แสดงทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติเป็นของแผ่นดินต่อไป

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชน ยังสามารถใช้อิทธิผ่านองค์กรอิสระต่าง ๆ อาทิ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเมื่อมีการร้องเรียนของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อความเสียหายของประชาชนส่วนรวมหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจพิจารณาและสอบสวนโดยไม่มีการร้องเรียนได้ทั้งนี้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปตามที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนด

๘) การมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐๓ มาตรา ๓๐๔ และพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๐ มาตรา ๒๗๑ ได้บัญญัติรับรองถึงการมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของประชาชนโดยตรง โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ผู้ซึ่งมีพฤติการณ์ร้ายชัดผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ฯลฯ

วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนได้และกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งได้ซึ่งหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข ในการเข้าชื่อร้องขอถอดถอนบุคคลของประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต^{๔๔} แม้แต่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกา เพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง^{๔๕}

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกตามความในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๔๐ ในขณะนั้นกำหนดจำนวนคนในการเข้าชื่อร้องขอถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งกำหนดไว้ห้าหมื่นคน และมีการลดจำนวนลงในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ เหลือเพียงสองหมื่นคน เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความสนใจการเมือง และตรวจสอบการใช้อำนาจของนักการเมืองว่าสุจริตและชอบธรรมหรือไม่ โดยลดจำนวนประชาชนที่จะเข้าชื่อเหลือสองหมื่นคน ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งด้วย ส่วนรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ บัญญัติว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่การแต่งตั้งคณะกรรมกรการที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ไต่สวนหาข้อเท็จจริงให้ปรากฏ

๙) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง

การพิจารณาลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^{๔๖} ดังนี้

^{๔๔} “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐”, ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๔ (ตุลาคม ๒๕๔๐) : ๘๐-๘๑. “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐”, ราชกิจจานุเบกษา ๑๒๔ (สิงหาคม ๒๕๕๐) : ๑๐๖-๑๐๗.

^{๔๕} “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔ (เมษายน ๒๕๖๐) : ๗๐.

^{๔๖} Lester W. Milbrath, *Political participation; how and why do people get involved in politics ?*, (Chicago: Rand McNally political science series, 1965), p. 18.

๑. ประชาชนแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง
๒. ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
๓. ประชาชนริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง
๔. ประชาชนชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน
๕. ประชาชนติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์
๖. ประชาชนติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
๗. ประชาชนบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง
๘. ประชาชนร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
๙. ประชาชนร่วมรณรงค์ทางการเมือง
๑๐. ประชาชนเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
๑๑. ประชาชนร่วมประชุมแกนนำของพรรค
๑๒. ประชาชนร่วมระดมทุน
๑๓. ประชาชนเสนอตัวเป็นคู่แข่งชั้นทางการเมือง
๑๔. ประชาชนดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีอยู่ ๒ ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง อาทิ การเข้าไปมีบทบาทในการแสดงออกของกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง การรณรงค์ทางการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การร่วมประท้วง เป็นต้น และอีกลักษณะหนึ่งคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม อาทิ การติดตามข่าวสารทางการเมือง การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ถกปัญหาการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง เป็นต้น

๒.๒.๖ ฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวิเคราะห์คำว่า ฐาน หมายถึง กลุ่มหรือองค์กรที่บุคคลสังกัด โดยมีจุดมุ่งหมายตลอดจนวิธีการที่เป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละกลุ่มแต่ละองค์กรต่างก็มีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งผลอันเป็นที่ปรารถนาอาจคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน หรืออาจขัดแย้งกับของอีกกลุ่มหนึ่งหรือองค์กรหนึ่งก็ได้ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านกลุ่ม หรือองค์กรนี้จะสร้างอิทธิพลในลักษณะที่กว้างขวางกว่าการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคลมาก ฐานของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมี ๔ รูปแบบ^{๔๗} ดังนี้

^{๔๗} สิทธิพันธ์ พุทธทูน, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖๖-๑๖๗.

๑. ชั้นทางสังคม (Social Class) โดยปกติแล้วพวกที่ร่ำรวยกับพวกที่ยากจนจะมีผลประโยชน์แตกต่างกัน และความแตกต่างนี้เองที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ผู้ที่นำเสนอแนวความคิดขัดแย้งระหว่างชนชั้น

๒. กลุ่มชุมชน (Communal Groups) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและสัญชาติที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่นในสังคมที่มีระดับของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูง รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชุมชนจะอยู่ในรูปของสันติวิธี เป็นต้น

๓. กลุ่มเพื่อนบ้าน (Neighborhood Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ตั้งบ้านเรือน หรือที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เช่นชมรมหมู่บ้านเสรี ชมรมหมู่บ้านสหกรณ์ เป็นต้น

๔. กลุ่มขนาดเล็ก หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีความผูกพันต่อกันอย่างแน่นแฟ้น อาทิ กลุ่มอุปถัมภ์ซึ่งเป็นการจับกลุ่มกันระหว่างบุคคลที่มีฐานะ ความมั่งคั่งและอิทธิพลไม่เท่าเทียมกัน และอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์ระหว่างกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูงควรดำเนินกิจกรรมนั้นผ่านฐานทางการเมืองที่เป็นองค์กร หรือกลุ่มทางการเมือง ทั้งที่อยู่ในรูปแบบชนชั้นทางสังคม กลุ่มชุมชน กลุ่มเพื่อนบ้าน และกลุ่มขนาดเล็ก

๒.๒.๗ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประเด็นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือ ปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นั้นหมายความว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^{๔๘} ดังนี้

๑) ระบบการเมือง

(๑) ระบบประชาธิปไตย เป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด กล่าวคือ

(๑.๑) การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน คือการที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน

(๑.๒) การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชน คือประชาชนเป็นผู้กำหนดผู้ปกครอง ผู้ปกครองเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบฉันทะจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่ในการปกครอง

^{๔๘} อ่างแล้ว, สมบัติ อารงธัญวงศ์, การเมืองไทย, ๒๕๔๙, หน้า ๕๙๕-๖๐๔.

(๑.๓) การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อประชาชน คือ การที่ผู้แทนประชาชนที่ได้รับมอบฉันทะให้เข้ามาทำหน้าที่ปกครองจะต้องใช้อำนาจปกครองกระทำการบริหารเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน ให้ประชาชนอยู่ดีกินดีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกำหนดให้ประชาชนมีเสรีภาพในทางการเมือง ได้แก่ การใช้สิทธิในการกำหนดผู้ปกครอง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง การผลักดันการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาล และการชุมนุมเคลื่อนไหว ทั้งการคัดค้านหรือสนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาล การเผยแพร่ข้อมูล ความคิด ความเห็นทางการเมือง เป็นต้น

(๒) ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม เป็นระบบการเมืองที่เกิดกัน หรือปิดโอกาสการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพราะอำนาจเด็ดขาดมีแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งมีลักษณะการปกครองดังนี้

(๒.๑) อำนาจการปกครองทั้งหมดเป็นของผู้ปกครอง อาจเรียกว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของผู้ปกครอง

(๒.๒) ประชาชนถูกตัดขาดออกจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้าหากมีก็เกิดขึ้นเฉพาะเป็นคำสั่งของผู้ปกครองให้เพื่อสนับสนุนเจตนารมณ์ของผู้ปกครองเท่านั้น

(๒.๓) ประชาชนถูกปลูกฝังให้เชื่อว่าประชาชนที่ดีจะต้องเชื่อฟังยอมรับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนด

๒) วัฒนธรรมทางการเมือง

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความศรัทธา และเชื่อมั่นในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ต้องทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและความมุ่งมั่นอย่างจริงจังของผู้นำทางการเมือง และการเรียกร้องอย่างแข็งขันจากประชาชนอย่างกว้างขวาง หากปราศจากปัจจัยดังกล่าว การเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันที่เป็นเอกภาพจนไม่อาจละทิ้งส่วนใดส่วนหนึ่งได้^{๔๙}

๓) โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ

ปัจจุบันโครงสร้างระบบสังคมและระบบเศรษฐกิจ ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อาทิ คุณภาพการศึกษาของประชาชนในสังคม จะมีผลต่อลักษณะวัฒนธรรม

^{๔๙} ภูสิทธิ์ ชันติกุล, รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๓), หน้า ๔๐.

ทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองของคนสังคมโดยรวม โดยการศึกษานี้ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน ที่พึงกระทำต่อระบบการเมืองมากขึ้น ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อาทิ ผู้ที่มีรายได้น้อย ประชาชนที่ยากจน ไม่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะให้ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีแนวโน้มมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง^{๕๐} ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ช่วงอายุ เพศวิถี ระดับการศึกษา ปริมาณรายได้ และลักษณะอาชีพ ทั้งนี้ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ พฤติกรรมร่วมกันทางสังคม ระดับการพัฒนาหรือความทันสมัยทางสังคมและเศรษฐกิจ การกระทำหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผู้นำทางการเมืองหรือผู้แทนของประชาชน

นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพล (Influence) ต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคลมีอยู่ ๓ ประการ^{๕๑} ได้แก่

๑. ปัจจัยด้านบุคคล (Personal factors) ได้แก่ ทศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Beliefs) และลักษณะบุคลิกส่วนบุคคล (Personality Traits) อาทิ ความรู้สึกมีสมรรถนะส่วนบุคคล (Sense of Personal Efficacy) ทศนคติทางการเมือง การรับรู้หน้าที่ของพลเมือง (Civic Duties)

๒. ปัจจัยด้านสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) รวมถึงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Media) หรือการติดต่อส่วนบุคคล โครงสร้างของพรรคการเมือง การจัดการของกลุ่มการเมือง เป็นต้น

๓. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Factors) เป็นตัวกำหนดสำคัญที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคล ที่มีความพร้อมต่อการรับรู้และเกี่ยวข้องต่อประเด็นทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

^{๕๑} David F. Roth & Frank L. Wilson, อ้างในโกมินทร์ กุลเวชกิจ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๙), หน้า ๓๘.

สอดคล้องกับแนวคิดของซูเกียรตี ภัยลี^{๕๒} ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม แบ่งออกได้ ๓ ปัจจัย คือ ๑) ปัจจัยด้านบุคคล ๒) ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ ๓) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร^{๕๒}

ปัจจัยที่เป็นตัวแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองถูกกำหนดไว้ ๓ ตัวแปร^{๕๓} คือ

๑. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) อาทิ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย

๒. ตัวแปรด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) อาทิ แรงจูงใจลักษณะบุคลิกภาพและความต้องการ เป็นต้น

๓. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) อาทิ ระบบการเมือง เหตุการณ์บ้านเมือง ลักษณะการรณรงค์หาเสียงและประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ตัวแปรทั้ง ๓ นี้ ใกล้เคียงกันกับการแบ่งตัวแปรหรือแนวคิดที่มีผล มีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาไว้ดังต่อไปนี้^{๕๔}

๑. ปัจจัยด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้อาชีพ เชื้อชาติชนกลุ่มน้อย

๒. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยม บ่อเกิดของแนวคิดทางการเมือง บุคลิกภาพ การแปลกแยก และการปรับตัวให้ลงรอยกัน

๓. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง ระบบพรรคการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง วาระทางนโยบายและการรณรงค์ทางการเมือง สื่อมวลชน และองค์การ

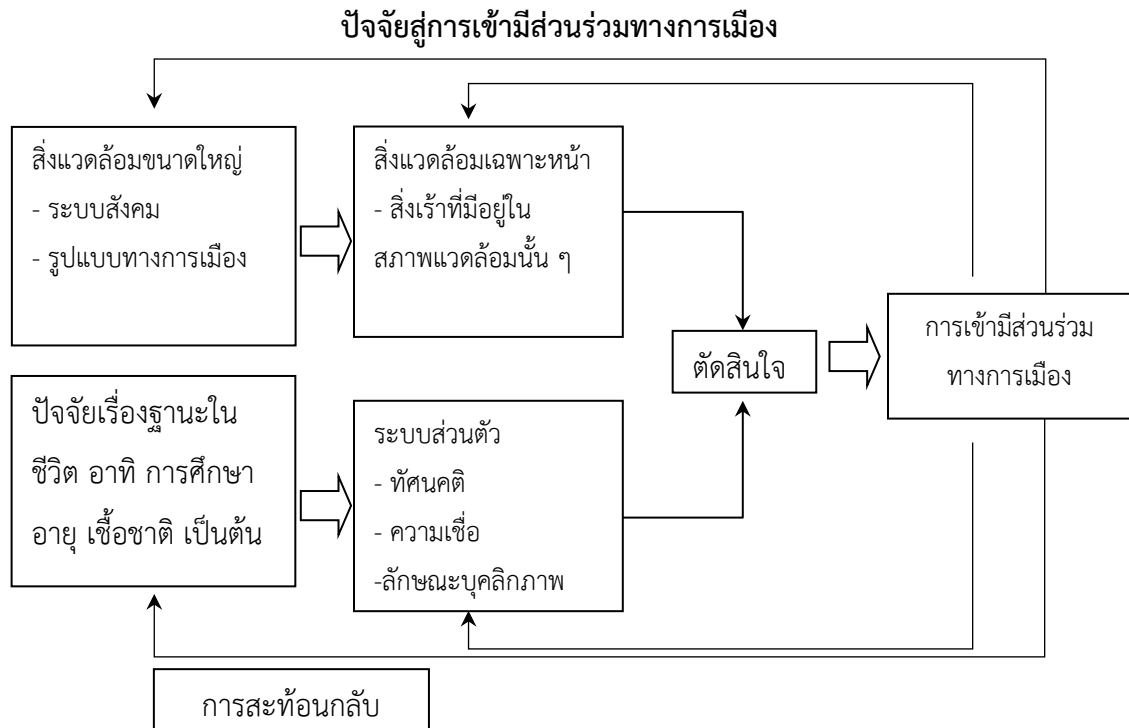
๔. ปัจจัยด้านโครงสร้างทางกฎหมาย ซึ่งรวมการทำบัญชีรายชื่อและกฎหมายเลือกตั้ง กระบวนการในการเลือกตั้ง รวมทั้งโอกาสในรูปแบบอื่น ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น

^{๕๒} ซูเกียรตี ภัยลี, “การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานกับพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๙-๒๑.

^{๕๓} Herbert Mc Closky, “Political Participation”, in *International Encyclopedia of the Social Science*, Vol. 12, (New York: McMillan and Free Press, 1968), pp. 252-262.

^{๕๔} ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, *โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ*, ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๖, หน้า ๖๖.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยอื่น โดยเฉพาะในแวดวงของการพัฒนาทางการเมือง มองกันว่าการเข้ามีส่วนร่วมเป็นลักษณะทางการเมือง ที่สำคัญยิ่งของระบบการเมืองที่ทันสมัย และเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองที่พัฒนาแล้ว โดยได้พยายามสรุปแง่มุมหรือปัจจัยไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง^{๕๕} ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ ปัจจัยนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง^{๕๖}

ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมเฉพาะหน้าในส่วนของสิ่งเร้า จากรวบรวมข้อค้นพบจากการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ดังนี้

๑. ยิ่งบุคคลได้รับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากเท่าไร เขาจะยิ่งมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะที่ “ลึก” มากขึ้นเท่านั้น

^{๕๕} สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗๓-๑๗๖.

^{๕๖} อ่างแล้ว, สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, ๒๕๔๑, หน้า ๑๗๓-๑๗๖.

๒. บุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมในการพูดคุยทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ จะมีแนวโน้มว่าจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่นมากกว่า พวกที่ไม่มีการพูดคุยทางการเมืองเลย

๓. คนชั้นกลางมักจะได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าชนชั้นกรรมกร

๔. ในเมื่อบุคคลมีแนวโน้มว่าจะติดต่อเจรจากันกับบุคคลอื่น ที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกัน และในเมื่อบุคคลที่มีการศึกษาสูงโดยทั่วไป จะยุ่งเกี่ยวและพูดคุยเรื่องการเมืองมากกว่า พวกนี้จึงมักพบกับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำด้วย

๕. บุคคลที่พึงพอใจในพรรคหรือผู้สมัครใด มักจะมีสิ่งเร้าทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่รู้จะเลือกใครหรือพรรคใดดี

สำหรับประเด็นด้านปัจจัยส่วนตัวมีการรวบรวมข้อค้นพบไว้ดังนี้

๑. บุคคลยังมีความสนใจและห่วงใยเรื่องการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรม

๒. บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง โดยเฉพาะมีระดับของการศึกษาสูงมีแนวโน้มในทางจิตวิทยาว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพต่ำ

๓. บุคคลที่มีความจงรักภักดี หรือมีความพึงพอใจในพรรคการเมือง หรือกลุ่มทางการเมืองใด ๆ มีแนวโน้มว่าจะกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

๔. บุคคลที่รู้สึกในความสำเร็จของตนเองจะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับสูงกว่าบุคคลที่ไม่รู้สึกเช่นนี้

๕. บุคคลที่สามารถเข้ามีส่วนร่วมในกิจการของครอบครัวในช่วงเยาว์วัย มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเอง มีความสำคัญในช่วงเวลาแห่งชีวิต

๖. พวกที่มีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบของการใช้ความรุนแรงหาได้เป็นเพราะถูกบีบบังคับ ถูกสังคมเพิกเฉยหรือมาจากชนชั้นต่ำ แต่พวกนี้มักจะเป็นพวกที่ได้รับการศึกษาดี เป็นที่รู้จักกันในสังคม สนใจการเมืองและมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองเป็นอย่างดี และยังเป็นพวกที่เชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเมืองได้

๗. บุคคลที่มีบุคลิกภาพขบถออกสังคม มักจะมีแนวโน้มว่าจะเข้าสู่การเมือง และมักจะมีบทบาทในตำแหน่งผู้นำด้วย

๘. บุคคลที่เกิดจากชนชั้นกลางระดับสูงหรืออยู่ในสภาพแวดล้อม ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

ส่วนปัจจัยด้านฐานะและตำแหน่งทางสังคมได้พบข้อสรุปการรวบรวมไว้ดังนี้

๑. บุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของสังคมมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่อยู่ห่างไกล

๒. เด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่บ้านอยู่ใกล้ศูนย์กลางของสังคมมีแนวโน้มว่าจะพัฒนาบุคลิกภาพความเชื่อ และทัศนคติอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่าย

๓. ประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูงจะมีระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าในประเทศที่มีระดับของการพัฒนาต่ำ

๔. บุคคลที่มีความกินดีอยู่ดีมาก มักจะมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่ยากไร้

๕. บุคคลที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

๖. บุคคลที่มีฐานะดีมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีฐานะด้อยกว่า

๗. ชาวนามักจะมีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยกว่าชาวเมือง

๘. บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์กรมักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้อง

๙. สมาชิกสหภาพแรงงานมักจะมี ความสนใจการเมืองมีจุดยืนทางการเมือง และไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนมากกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

๑๐. ยิ่งบุคคลอาศัยอยู่ในชุมชนใดเป็นเวลานาน มีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

๑๑. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของคนจะเพิ่มขึ้น ตามช่วงอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคน แล้วจะค่อยลดลงเมื่ออายุมาก

ส่วนตัวแปรผันของสิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่ อาทิ ระบบสังคมและรูปแบบทางการเมืองนั้นมิลบรากับ โจเอล สรุปไว้ดังนี้

๑. สังคมที่ยิ่งมีความเป็นทันสมัยมากก็จะมีระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง

๒. ยิ่งมีการแข่งขันกันระหว่างพรรคการเมืองก็จะมีแนวโน้มว่าระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะสูงขึ้น

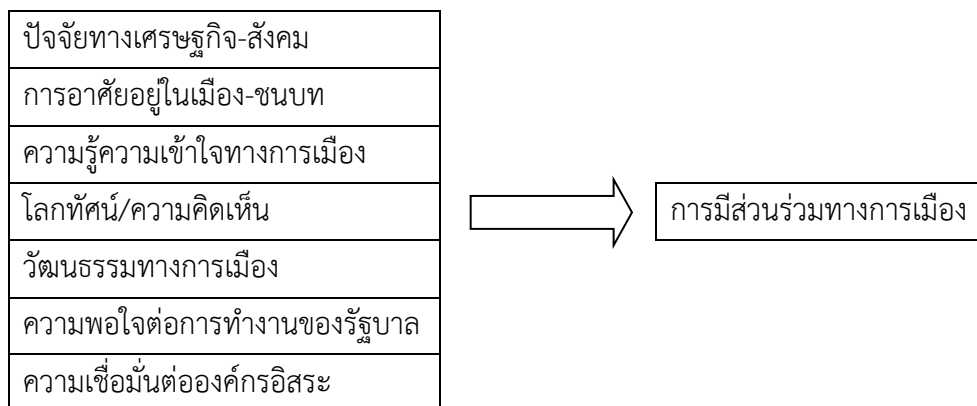
๓. ยิ่งการเลือกตั้งเกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่มีอำนาจมาก หรือเป็นการเลือกตั้งระดับชาติก็จะมีผู้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

๔. ประชาชนมีแนวโน้มว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในคราวที่มีผู้สมัครให้เขาเลือกมากหรือมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในคราวที่มีผู้สมัครน้อยคนหรือไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้สมัคร

๕. มีการโฆษณาชวนเชื่อมาก จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะสูง

ส่วนนักวิชาการไทยได้สรุปตัวของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๕๗} ไว้เป็นแผนภาพที่ ๒.๒ ดังนี้

ตัวแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แผนภาพที่ ๒.๒ ตัวแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๕๘}

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การอาศัยอยู่ในเขตเมือง-ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ไปสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๓ ในตัวแปรบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในครั้งนั้น โดยลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย^{๕๙} ได้แก่

๑. ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง
๒. ความเข้าใจทางการเมือง
๓. การเป็นสมาชิก พรรคการเมือง ที่ปรึกษากลุ่ม
๔. กิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง

^{๕๗} อ่างแล้ว, ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ, ๒๕๔๖, หน้า ๕.

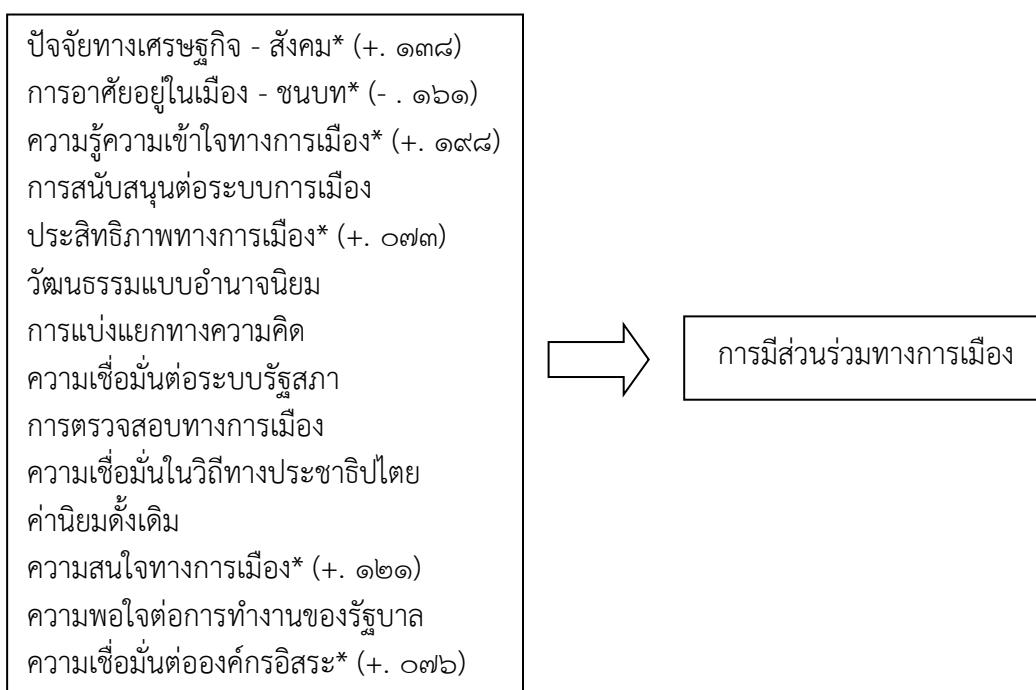
^{๕๘} อ่างแล้ว, ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, หน้า ๕.

^{๕๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗.

๕. การศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป
๖. ความรู้เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา
๗. ช่วงอายุของบุคคล

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของปัจจัยและความเชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ^{๖๐} ได้ตั้งแผนภาพที่ ๒.๓ ต่อไปนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แผนภาพที่ ๒.๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๖๑}

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนของประเทศไทย พอสรุปได้ดังนี้ ๑) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเชิงกายภาพทางการเมือง ที่กระตุ้นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งเป็นการแสดงออกต่อหน้าที่ตามกฎหมาย ๒) ปัจจัยด้านสิ่งปลูกสร้างทางการเมือง คือ ประเด็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ซึ่งอาจมาจากผู้นำท้องถิ่น หรือเทศบาล หรือประเทศ ล้วนส่งผลต่อการมี

^{๖๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๒-๑๕๓.

^{๖๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๒-๑๕๓.

ส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีความหมาย ๓) ปัจจัยด้านพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม คือ ค่านิยมดั้งเดิม ระบบคำสั่ง ระเบียบ ความเคารพต่ออาวุโส และความจงรักภักดีไม่ควรเปลี่ยนแปลง และ๔) ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล คือ บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ^{๒๒} ล้วนสัมพันธ์กับเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม บทบาทหน้าที่ในครอบครัว บทบาทหน้าที่ในชุมชน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองพฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง^{๒๓}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง นอกจากนี้ยังต้องรวมถึงปัจจัยที่เชื่อมโยงกับเจตนาธรรมณ์ของรัฐธรรมาณูญอัน ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม การอาศัยอยู่ในเมือง-ชนบท ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การสนับสนุนต่อระบบการเมือง ประสิทธิภาพทางการเมืองวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยม การแบ่งแยกทางความคิด ความเชื่อมั่นต่อระบบรัฐสภาการตรวจสอบทางการเมือง ความเชื่อมั่นในวิถีทางประชาธิปไตย ค่านิยมดั้งเดิม ความสนใจทางการเมือง ความพอใจต่อการทำงานของรัฐบาล และความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

๒.๓.๑ ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) นักวิชาการเห็นว่า มีสัมพันธ์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) กล่าวคือ ตัวแบบเชิงพฤติกรรมเกี่ยวข้องทางการเมืองของบุคคล ที่อาจได้รับมาจากระบบความเชื่อ (Beliefs) สำนึกในค่านิยม (Values) และการสร้างทัศนคติทางการเมือง (Attitude) ของบุคคล ซึ่งได้รับการกล่อมเกลาก่อนมาทางสังคม กระทั่งเป็นระบบที่บุคคลยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติทางการเมืองตามระบบสังคม และกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง ก่อรูปเป็นกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง (Political Socialization Process)

^{๒๒} ฐานิดา เฉลิมช่วง และอัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วารสารชุมชนวิจัย, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๘๒.

^{๒๓} ภูสิทธิ์ ชันติกุล, “ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ๔๔ ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๔) : ๖๘.

ซึ่งส่งผลต่อปัจเจกบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่บอมรับปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน กระทั่งทำให้บุคคลในสังคมมีการรับรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของปัจเจกบุคคลในสังคมไทย และเมื่อมีการรับช่วงพฤติกรรมทางการเมืองอย่างเป็นแบบแผน (Pattern) จึงก่อรูปเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้นอย่างลึกซึ้งถาวร จากกระบวนการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองข้างต้น การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับวิวัฒนาการของระบอบการเมืองการปกครองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง

คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางรัฐศาสตร์ มาจากภาษาอังกฤษว่า “Political Culture” โดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษาลาติน คือ Cultural อันหมายถึง การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง^{๖๔} ส่วนภาษาไทยนั้น คำว่า “วัฒนธรรม” มาจากคำสองคำ คือ คำว่า “วัฒน” มาจาก “วฒฺณ” ในภาษาบาลี^{๖๕} ประเด็นที่ควรสังเกตที่สำคัญ คือ การที่นักวิชาการไทยและผู้สนใจแนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมือง มีการสับสนจากภาษาของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ที่ถูกแปลเป็นภาษาไทย กับแนวความคิด ที่เป็นแนวคิด (concept) ที่แท้จริงของแนวความคิดวิชาการคำนี้ ทั้งนี้เพราะผู้สนใจหลายท่าน ไปทำความเข้าใจแนวคิดที่คิดจากความเข้าใจแยกส่วน ตามภาษาของคำว่า วัฒนธรรมกับการเมือง ดังนั้น ความเข้าใจของนักวิชาการไทยบางท่าน จะมองวัฒนธรรมการเมืองไปในส่วนของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาทิ วัฒนธรรมการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความเชื่อในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการมีส่วนร่วม เป็นต้น^{๖๖} แม้วานักรัฐศาสตร์ จะนำปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเป็นตัวแปรในการศึกษา แต่นักรัฐศาสตร์ที่นิยามวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) กลับมีการใช้เป็นความหมายในส่วนที่แคบลง ที่เกี่ยวข้องเฉพาะเรื่องของความเห็น อุดมการณ์ ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อทางการเมืองโดยกาเบรียล เอ. อัลมอนต์ (Gabriel A. Almond) ได้เปิดใจว่า แนวความคิดทางวัฒนธรรมที่เขาใช้เป็นคนแรกในทางรัฐศาสตร์ที่ชัดเจนนี้ เกิดจาก อิทธิพล ๓ กระแส คือ กระแสที่ ๑ คือ ความคิด

^{๖๔} จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, **สังคมวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕.

^{๖๕} ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๐๓.

^{๖๖} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, **วัฒนธรรมการเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๒.

ของ มักซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่เกี่ยวกับจารีตประเพณี (tradition) กระแสที่ ๒ คือ แนวทางการวิเคราะห์แบบโครงสร้างนิยมของทาลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) และ ๓ กระแสการทำวิจัยตามหลักพฤติกรรมนิยมที่เน้นการวิจัยแบบสุ่มตัวอย่าง

สำหรับความหมายของวัฒนธรรมการเมือง ที่นักรัฐศาสตร์ให้ความหมายมีหลากหลาย กาเบรียล เอ. อัลมอนด์ (Gabriel A. Almond) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นตัวกำหนดและกำกับระบบการเมือง ซึ่งความหมายดังกล่าวเห็นว่า เป็นมองการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแง่โครงสร้างนิยม ซึ่งดูจะไม่เน้นหน่วยการศึกษาแบบปัจเจกนิยม^{๖๗} ส่วนซิดนีย์ เวอร์บา (Sidney Verba) เห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความเชื่อ สัญญาลักษณ์ และค่านิยมซึ่งบ่งบอกถึงสถานะของการเมืองที่กำลังเป็นอยู่^{๖๘} ต่อมาลูเซียน พี. พาย (Lucian W. Pye) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองได้กระชับขึ้น และเป็นความหมายที่ได้รับค่านิยมในการวิจัยแนวคิดดังกล่าวในสังคมว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบการเมืองนั้น ๆ”^{๖๙}

จากประเด็นเรื่อง แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ถูกพัฒนาหยิบยืมมาจากแนวความคิดทางสังคมวิทยา ที่ถูกนำมาใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่แนวความคิดวัฒนธรรมการเมืองที่กาเบรียล เอ. อัลมอนด์ (Gabriel A. Almond) เป็นผู้ริเริ่มภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ นับว่าเป็นแนวความคิดที่ชัดเจนเป็นระเบียบที่สุด ที่นำแนวความคิดนี้มาเป็นแกนกลางวิเคราะห์ ซึ่งที่จริงแล้วนักรัฐศาสตร์หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ใช้แนวความคิดทางวัฒนธรรมมาใช้วิเคราะห์การเมือง ทั้งนี้ การนำแนวความคิดวัฒนธรรมมาอธิบายทางการเมือง แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ แต่การเข้าใจความแตกต่างของความหมายวัฒนธรรมที่นักสังคมวิทยาเข้าใจ กับวัฒนธรรมการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ประยุกต์ใช้เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อที่จะให้เข้าใจบริบทและขอบข่ายของการศึกษาที่แตกต่างกัน

^{๖๗} Almond, Gabriel and Verba, Sidney, **the Civic Culture**, (Princeton University Press: Princeton, 1972), pp. 34-42.

^{๖๘} Ibid., p. 513.

^{๖๙} Lucian W. Pye, “ **Political Culture. International Encyclopedia of the Social Sciences**”, (New York: Macmillan, 1986), p. 281.

คำว่า “วัฒนธรรม” เป็นสิ่งข้อความซับซ้อน ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย จารีตประเพณี นิสัย และสมรรถนะต่าง ๆ ของคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม^{๗๐} ส่วนไคลด์ คลุคโคห์น (Clyde Kluckhohn) นักมานุษยวิทยาที่ให้ความหมายของวัฒนธรรม ซึ่งพอสรุปได้ถึง ๑๐ ประเด็น^{๗๑} คือ

๑. วิถีชีวิตของประชาชน
๒. มรดกทางสังคม
๓. แนวความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อ
๔. ลักษณะนามธรรมของพฤติกรรม
๕. แนวทางที่กลุ่มบุคคลประพฤติจริง
๖. การเรียนรู้ร่วมกัน
๗. แนวทางมาตรฐานที่ใช้แก้ปัญหาร่วมกัน
๘. พฤติกรรมการเรียนรู้
๙. แบบแผนการปรับตัวต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม
๑๐. ทายะสมบัติทางประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมือง เกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกลุ่มอมเกลตาทางการเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ต่อประเด็นข้อเท็จจริงทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองหรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้้อย่างไรก็จะกลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้นั้น ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองจนเป็นแบบแผนก็จะกลายเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดยลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ประกอบด้วย

๑. ประชาชนต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก
๒. บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่นความคิดเห็นตนเป็นใหญ่

^{๗๐} Edward B. Tyler, *Primitive Culture Researches into the Development of Mythology, Religions, languages, Art and Customs*, (New York: Henry Holt, 1977), p. 36.

^{๗๑} Clyde Kluckhohn, *Mirror for Man*, (New York: Whittlesey, 1949), p. 12.

๓. บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔. บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแสดงอำนาจ ในการกำหนดผู้ปกครองตลอดจนควบคุมกำกับตรวจสอบผู้ปกครองทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

๕. บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบของบ้านเมืองไม่ละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

๖. บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมิให้ใช้อำนาจในทางมิชอบ มีความพร้อมในการสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

๗. บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์^{๗๒}

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง ที่มีสังคมการเมืองเชิงจิตวิทยาในทางสังคมศาสตร์ การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่แวดวงสังคมการเมืองต้องการ ย่อมมีแนวโน้มปลูกฝังระบบความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นอย่างลึกซึ้ง ฉะนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการสร้างความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อต่อสถาบันทางการเมืองต่าง ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมือง ซึ่งเป็นมนทัศน์ที่สำคัญในสาขาวิชาการพัฒนาการเมืองในทางรัฐศาสตร์^{๗๓}

วัฒนธรรมการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง ทั้งนี้ภายในวัฒนธรรมการเมืองหนึ่งสามารถมีวัฒนธรรมการเมืองย่อย ๆ เกิดขึ้นได้ และวัฒนธรรมการเมืองในแต่ละสังคมนั้น ถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อมหลายประการ อาทิ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยสถาบันต่าง ๆ เพื่อจะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่างๆ เสมอ^{๗๔}

^{๗๒} สมบัติ อารังธัญวงศ์, วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘.

^{๗๓} Heywood, A. *Politics*, (London: Macmillan, 1997), p. 89.

^{๗๔} ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

นักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมการเมืองว่า เป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตของชนหมู่ใดหมู่หนึ่ง และก่อนที่จะเป็นแบบอย่างขึ้นมาได้จะต้องมีการปฏิบัติ คล้อยตามกันในหมู่คนจำนวนมาก จนปฏิบัติตามกันไปทั้งกลุ่ม และมีการปฏิบัติสืบทอดกันไปเป็นเวลานาน จนปรากฏเป็นแบบอย่างให้เห็นได้ชัดเจนแน่นอน หากหมู่ชนที่เป็นเจ้าของร่วมกันปฏิบัติตามแบบอย่างความประพฤติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ที่ร่วมกันเป็นแบบแผนของชีวิตของหมู่คนนั้นติดต่อกันเป็นเวลายาวนาน แบบแผนของความประพฤตินั้นจะกลายเป็นวัฒนธรรม^{๗๕}

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ความคิดและความเข้าใจ (Perceptions and Ideas) ว่าอะไรคือทรัพยากรที่ต้องจัดสรรและแบ่งปันกัน จะต้องจัดสรรแบ่งปันแก่ใคร และในเงื่อนไขอะไร และเพื่อจะจัดสรรแบ่งปันกันได้ตามที่ทุกคนเห็นว่าชอบธรรม ยังมีความคิดความเข้าใจในเรื่องอื่นเป็นพื้นฐานอยู่ด้วย ได้แก่ ความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับว่าอะไรคือส่วนรวมและอะไรเป็นส่วนตัว การกระทำอะไรที่ถือว่าดีแก่ส่วนรวม อะไรคือความยุติธรรม อะไรคือสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนมีอย่างชนิดที่ลิดรอนไม่ได้ อะไรคือสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนควรมีอำนาจและการใช้อำนาจอย่างไรจึงถือว่าชอบธรรมกลุ่มของเขาคือใครและสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นอย่างไรหรือที่เรียกในปัจจุบันว่า “อัตลักษณ์” นั่นเอง ทั้งนี้ เพื่อจะเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องเข้าใจมรดกที่คนไทยปัจจุบัน รับผิดชอบมาจากอดีต รวมทั้งมีสำนึกถึงเงื่อนไขความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นภายในและสภาพโลกาภิวัตน์ที่เราต้องเผชิญอยู่ไปพร้อมกัน^{๗๖}

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ตัวแบบเชิงทัศนคติที่ครอบงำความเชื่อของบุคคล ที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกระบบการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อม อาทิ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political socialization) โดยสถาบันต่างๆ อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน กลุ่มเพื่อน และกลุ่มสังคม เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมปัจจุบันนั้นอยู่เสมอ^{๗๗} เนื่องจาก วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลสะท้อนทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึก และปทัสถานพฤติกรรมของบุคคล ที่สามารถสร้างการรับรู้สถาบันการเมือง ความต่อเนื่องของ

^{๗๕} พัทธา สายหู, *กลไกของสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๘.

^{๗๖} นิธิ เอียวศรีวงศ์, “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย”, *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๔) : ๔๙-๖๓.

^{๗๗} ชำนาญ จันทร์เรือง, *วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637713> [๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].

ระบบการเมืองการปกครองของประเทศ การแสดงบทบาททางการเมืองของนักการเมืองทุกระดับ และการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมือง ที่ทุกฝ่ายที่ได้รับการเรียนรู้ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนอีกรุ่นหนึ่ง ฉะนั้น หากต้องการเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมได้อย่างถ่องแท้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาประวัติความเป็นมาของสังคมนั้น อาทิ ศึกษาทัศนคติ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อต่อระบบการเมือง ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีต่อเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมชาติ ตลอดจนความสำนึกในความเป็นชาติ ซึ่งแต่ละกลุ่มแต่ละคนนั้นเห็นว่า ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และปทัสถานในการดำเนินชีวิตเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร^{๗๘}

กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง มีลักษณะ ๒ กระบวนการ คือ กระบวนการที่หนึ่ง คือ ความคิด ทัศนคติ ที่สอดพ้องกับการแสดงออก (พฤติกรรม) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอง ควบคู่กันไป จากนิยามนี้จะเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาและพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งมีความแตกต่างกันหรือแยกมาจากวัฒนธรรมทางสังคม ปรากฏการณ์ลักษณะนี้จึงเป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากการศึกษาลักษณะประจำชาติ หรือลักษณะประจำภูมิภาค ในการคิดถึงแบบแผนของทัศนคติ นักรัฐศาสตร์ยังได้ลงลึกถึงมิติทางจิตวิทยา ที่อธิบายความโน้มเอียงทางการเมือง โดยแบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการรับรู้ทางการเมือง (Cognitive Orientation) เป็นความรู้ความเข้าใจและความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง

๒. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมือง (Affective Orientation) เป็นความรู้สึกที่มีต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองและองค์กรทางการเมือง

๓. ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการประเมินค่าทางการเมือง (Evaluation Orientation) เป็นการตัดสินใจและการให้ความเห็นต่าง ๆ ต่อกิจกรรมการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมือง ซึ่งประเด็นนี้เป็นการต่อยอดการใช้แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมือง ไปในทิศทางจิตวิทยาการเมืองมากกว่าการเป็นไปตามความหมายของวัฒนธรรมทั่วไป^{๗๙}

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.๒๕๐๖ แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง ถูกนำมาใช้อีกครั้งในงานเขียนของกาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) ในผลงานการศึกษาที่มีชื่อเสียงทางรัฐศาสตร์ เรื่อง “The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations” โดยเป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงลึก จากการศึกษา

^{๗๘} รัฐิตัตน์ นิพนธ์พิทยา, “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการตัดสินใจสนับสนุนการเมือง”, วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒) : ๑๑๗-๑๓๔.

^{๗๙} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, วัฒนธรรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๑.

ประเทศตะวันตกและยุโรป จำนวน ๕ ประเทศ ที่มีระบบการเมืองแตกต่างกัน ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศเม็กซิโก ประเทศอิตาลี และประเทศเยอรมันตะวันตก โดยใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำคัญทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัด เพื่อสังเกตว่า ปัจเจกบุคคลในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองมีคุณภาพ ด้านการรับรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านความตระหนัก และด้านความโน้มเอียงต่อระบบการเมืองการปกครองของประเทศของตนเองเป็นอย่างไร ซึ่งสะท้อนมาจากคำถามดั้งเดิมเชิงสังคมวิทยาการเมืองว่า “ประชาชนสามารถสร้างผลกระทบต่อระบบการเมืองที่พวกเขาดำรงอยู่ได้อย่างไร” คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ตามความหมายนี้มุ่งอธิบายถึงเจตนาทางการเมืองที่มีความผูกพันกับ “แบบแผน ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมหนึ่งๆ ที่มีต่อระบบการเมือง” ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ^{๕๐}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นแบบแผนพฤติกรรมของคนในสังคมในลักษณะความเชื่อ ทศนคติชนบประเพณีที่หล่อหลอมให้แก่ละบุคคล ที่มีต่อระบบการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในระบบการเมือง เกิดจากการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งนำไปสู่การแสดงออกทางการเมือง

๒.๓.๒ ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ทางรัฐศาสตร์มีการจำแนกวัฒนธรรมการเมืองออกเป็น ๓ ประเภท โดยงานคลาสสิกของกาเบรียล อัลมอนต์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) ดังนี้

๑. วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ (parochial political culture)
๒. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subject political culture)
๓. วัฒนธรรมการเมืองแบบการมีส่วนร่วม (participation political culture)

ระบบการเมืองทุกระบบมีส่วนผสมของ ๓ วัฒนธรรมพื้นฐานของความลำหลังและทันสมัยรวมอยู่ด้วยกันเสมอ ไม่มีระบบการเมืองที่ทันสมัยสมบูรณ์ หรือลำหลังที่สุด ดังนั้นกาเบรียล อัลมอนต์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) จึงได้แบ่งการผสมของวัฒนธรรมการเมือง ออกเป็นอีก ๓ แบบ ได้แก่

^{๕๐} วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทศนะทางสังคมวิทยาการเมือง”, การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๒) : ๖๗๒-๖๘๖.

๑. วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (parochial-subject political culture) หมายถึงสภาพทางการเมืองของระบบไม่ได้ยอมรับผู้นำชุมชน ผู้นำเผ่า ในกรณีไทยอาจหมายถึงการไม่การยอมรับผู้มีอำนาจท้องถิ่น เช่น นักการเมืองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลาง ผู้นำการเมืองระดับรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้คนก็ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรืออาจได้รับสิทธิทางการเมืองแต่ก็ไม่สนใจที่จะใช้สิทธิทางการเมือง ระบบคิด และทัศนคติ ก็จะไม่ได้อธิบายถึงบทบาทหรืออิทธิพลทางการเมืองต่อระบบ

๒. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม (subject-participant political culture) หมายถึงระบบการเมืองที่มีพลเมืองบางส่วนเริ่มสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทราบและตระหนักถึงบทบาทของตนที่จะเปลี่ยนแปลงและมีอิทธิพลทางการเมือง โดยแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นการไปเลือกตั้ง การไปชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ประชาชนอีกกลุ่มยังเมินเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือว่าการเมืองไม่เกี่ยวกับพวกเขา หรือไม่ตระหนักในอิทธิพลทางการเมืองของตน ระบบการเมืองที่มีส่วนผสมของคนที่ไม่สนใจการเมือง และคนที่ไม่ตระหนักในความสำคัญของการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อเขาอย่างสำคัญ ทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคง ประชาธิปไตยไม่มีเสถียรภาพ และเป็นระบบการเมืองที่เอื้อให้ ทหาร กลุ่มการเมืองบางกลุ่ม พรรคการเมือง แทรกแซงทางการเมือง หรือชักจูงทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเอื้อต่อการเกิดปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นอย่างระบบการเมืองในประเทศไทยด้วย เพราะประชาชนไม่ตระหนักในคุณค่าของสิทธิทางการเมืองของตน

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมการมีส่วนร่วม (parochial participant political culture) หมายถึงสภาพระบบการเมืองที่สังคมประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ กลุ่มคนในแต่ละภาคหรือพื้นที่ แต่ละเชื้อชาติ และคนแต่ละพื้นที่จะมีความจงรักภักดีอย่างแน่นแฟ้นต่อกลุ่มของตนเป็นลำดับแรก และทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะเน้นการแสวงหาประโยชน์เฉพาะกลุ่มเชื้อชาติและพื้นที่ ที่ให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้ในระบบการเมือง หลายกลุ่มจะมีความสำนึกทางการเมืองสูง ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองต่อกัน และไม่ยอมประนีประนอมทางการเมือง ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศแอฟริกาที่มีหลายเผ่าที่มีความสำนึกในผลประโยชน์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือ ประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นที่น่าสังเกตว่า พัฒนาการของประเทศไทยในปัจจุบันที่มีความขัดแย้งทางการเมืองเป็นกลุ่มสี มีลักษณะทางการเมืองแสดงออกทางการเมืองในประเภทของวัฒนธรรมการเมืองนี้^{๕๑}

^{๕๑} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๔-๓๕.

เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า กาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) ไม่ได้ระบุว่า การที่สังคมใดมีวัฒนธรรมการเมืองที่มีส่วนร่วมจะเป็นสังคมที่เป็นประชาธิปไตยโดยอัตโนมัติอย่างที่เรอาจจินตนาการตามตรรกะทางการเมือง เพราะกาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่ให้ผลประโยชน์ที่คับแคบเกิดประโยชน์แต่บางกลุ่มก็ไม่ใช่ลักษณะการเป็นประชาธิปไตย ทั้ง กาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) เลยให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยนั้น เป็นลักษณะที่เรียกว่าวัฒนธรรมพลเมือง (Civic Culture) ที่เป็นสภาพทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา^{๘๒}

ลักษณะอย่างหนึ่งของการมีวัฒนธรรมพลเมือง (Civic Culture) คือ การที่สมาชิกส่วนหนึ่งในระบบการเมืองมีความรู้ทางการเมืองระดับสูงที่จะมีวินิจฉัยการเมืองอย่างมีเหตุผล อาทิ การมีวินิจฉัยในการไปเลือกตั้ง การไปชุมนุมประท้วงที่ไม่กระทำไปอย่างปราศจากอคติ แต่ใช้หลักการของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ความชอบ ความเกลียด ความผูกพัน เป็นการส่วนตัวทางการเมือง ในการตัดสินใจเข้าไปสู่กระบวนการทางการเมืองและการมีส่วนร่วม อาทิ การไปเลือกตั้ง คนหนึ่งที่สนใจการเมืองก่อนที่จะตัดสินใจเลือกตั้ง ต้องตรวจสอบข้อมูล ข่าวสาร ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลงานของพรรคของผู้สมัครอย่างรอบคอบ ด้วยความรู้และเหตุผล

ลักษณะประการถัดมาของสมาชิกที่อยู่ในระบบการเมืองที่มีวัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) คือ การที่สมาชิกในสังคมด้านหนึ่ง มีความสามารถในการเป็นผู้ได้การปกครอง (subject competence) ที่ดี ลักษณะอีกอันหนึ่ง คือความสามารถของการเป็นสมาชิกในสังคมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี (citizen competence)

ประเด็นถัดมา ความชัดเจนของนักรัฐศาสตร์ที่กำหนดความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) กับ ความเป็นประชาธิปไตย ก็คือตัววัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) เป็นตัวแปร ที่จะกำหนดการเกิดขึ้นของประชาธิปไตย ในฐานะตัวแปรตาม แต่ก็มีที่ตั้งข้อสงสัยในภายหลังว่าการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงระดับประชาธิปไตยหรือคุณภาพประชาธิปไตย (quality of democracy) จะมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของสังคม นั้น ๆ เป็นวัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) ด้วยหรือไม่ นี่เป็นสิ่งที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยต่อไป รวมถึงคำถามที่ว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองจะมีกระบวนการอย่างไร ในสังคม และรูปแบบใด อย่างไรที่ได้ตั้งข้อสังเกตมาแต่แรก กาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) ไม่ได้ยืนยันว่า

^{๘๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถ้าเรามองการตามความหมายแล้ว จะพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ ส่งเสริมให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง อันเป็นลักษณะหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมอาจจะอยู่ในรูปของอารมณ์ ปราศจากเหตุผล ทำไปโดยความชอบหรือความเกลียดส่วนตัว ปราศจากข้อมูลก็ได้ ด้วยเหตุนี้ กาเบรียล อัลมอนด์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Gabriel A. Almond and Sidney Verba) จึงได้เสนอวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม ในอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเขาเรียกว่าวัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) ระบบการเมือง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้จะเน้นที่การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีเหตุผล นอกจากนี้ยังผสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมและแบบไพร่ฟ้าด้วย แต่มีความสำคัญน้อยกว่าแบบเข้ามามีส่วนร่วม นั้น คือ ประชาชนในระบบการเมืองที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมือง (Civic) จะมีลักษณะร่วม ๒ ประการ โดยสรุป ได้แก่ ประการแรก มีความสามารถในการเป็นผู้อยู่ใต้ปกครองที่ดี (Subject Competence) และประการที่สอง มีความสามารถในการเป็นราษฎรที่ดี กล่าวคือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผล (Citizen Competence)^{๘๓}

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง ๔ ประการ ดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่าของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ในระบบการเมือง ทั้งที่มีต่อสถาบันการเมืองต่าง ๆ ในระบบการเมือง เช่น การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือ สถาบันรัฐสภา เป็นต้น

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่าของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างประชาชนในฐานะชนชั้นผู้ถูกปกครอง กับผู้นำทางการเมืองในฐานะชนชั้นผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับ หรือการต่อต้านการใช้อำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครอง

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่าของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นในหลักความสัมพันธ์แบบอำนาจอธิปไตยหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

^{๘๓} Gabriel, A. Almond, *Comparative Politic Today*, (Canada: Little Brown and Com pany, 1993), p. 451.

๔. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่าของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสอดคล้องต้องกัน อันนำไปสู่การสร้างสรรคความเป็นเอกภาพทางการเมือง และให้ความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองโดยรวม^{๔๔}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะ คือ แบบแผนของความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือ สถาบันทางการเมือง ความยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นในหลักความสัมพันธ์แบบอำนาจนิยมหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความเชื่อที่มีต่อระบบการเมืองและต่อส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง ประชาธิปไตยมุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะกำหนดนโยบายต่างๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ส่วนด้านการดำเนินชีวิตนั้น ประชาธิปไตยหมายถึงการยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่ง กันและกัน โดยมีเหตุผลที่เป็นเครื่องนำทางเพื่อนำไปสู่ความผาสุกร่วมกัน

๒.๓.๓. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

การที่จะเข้าใจในความเป็นประชาธิปไตยของประเทศใดประเทศหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งมิใช่เพียงเพราะการศึกษาสถาบันทางการเมืองหรือพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศหรือสังคมนั้น ๆ เท่านั้น เพราะการสร้างประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาธิปไตยในประเทศนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง จึงมุ่งหมายถึง แบบแผนที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝัง ซึ่งส่งผลต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกทางการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะ โดยได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะเฉพาะด้านสภาวะแวดล้อม อาทิ ประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองขนบธรรมเนียมดั้งเดิม ประเพณีของชาติ ศาสนาที่ประชาชนนับถือ ที่ซึ่งล้วนถูกกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) โดยสถาบันต่าง ๆ อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันสื่อมวลชน สถาบันการศึกษา กลุ่มสังคม และกลุ่มเพื่อน เพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และอาจมีลักษณะเปลี่ยนแปลงเข้ากับสภาวะแวดล้อมนั้นๆ เสมอ^{๔๕}

วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย มีลักษณะเป็นลูกตุ้มแกว่งระหว่างอิสระนิยมกับค่านิยมขัดแย้งกันเองระหว่างความปรารถนาที่จะมีวิถีชีวิต ซึ่งไม่มีสิ่งเหนี่ยวรั้งจำกัดกับความจำเป็นที่

^{๔๔} วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย”, ใน เอกสารการสนทนาวิชาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๑-๑๕๒.

^{๔๕} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, สารานุกรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ชุดที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๖๒).

จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลที่เหนือกว่า กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยยังไม่เอื้อต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตก เพราะมีลักษณะอำนาจนิยมอยู่มาก^{๘๖}

นับตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ ถือเป็นปฐมฤกษ์การปกครองประเทศ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ที่อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยประชาชนจะใช้ อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภา ใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาล และใช้อำนาจตุลาการผ่านศาล จนทำให้ระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลายประเทศทั่วโลกยุคปัจจุบัน^{๘๗} อย่างไรก็ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย หากใช้อาศัยแต่เพียงการจัดโครงสร้าง และรูปแบบสถาบันทางการเมืองการปกครองเท่านั้นยังไม่ ทว่า หากจะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยให้บรรลุเป้าหมายและมีเสถียรภาพได้ จำเป็นต้องพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้มั่นคงถาวรด้วย^{๘๘}

๑. ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่มีแบบแผนเป็นลักษณะเฉพาะตน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน วัฒนธรรมระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

๑) การมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ด้วยหลักการมองโลกเชิงบวก อันเป็นพื้นฐานจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ และมีศักยภาพตอบสนองความต้องการของปัจเจกบุคคลได้

๒) การมีทัศนคติที่ว่ารัฐบาลเป็นเครื่องมือของสังคม กล่าวคือ รัฐบาลมาจากการจัดตั้งโดยประชาชน รัฐบาลย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้ การเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็น มิใช่สิ่งสกปรก หากแต่ยังเป็นเรื่องของประชาชนโดยตรงอีกด้วย

^{๘๖} พิทยา มาศมินทร์ไชยนรา, “วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ข้อสังเกตและพิจารณา”, วารสารปาริชาติ, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (เมษายน - กันยายน ๒๕๔๘) : ๙๑-๙๔.

^{๘๗} ทินพันธุ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทย: วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิด้า, ๒๕๔๖), หน้า ๕๖.

^{๘๘} วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทักษะทางสังคมวิทยาการเมือง”, การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒), หน้า ๖๗๒-๖๘๖.

๓) การมีความเชื่อที่ว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ติดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์
ความคิดเห็นของแต่ละคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

๔) การมีทัศนคติที่ว่าประชาชนสามารถล้มล้างรัฐบาลได้ ถ้ารัฐบาลกระทำตนเป็นนายของ
ประชาชน และไม่ทำตามความประสงค์ของมวลชน^{๘๙}

รูปแบบของประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นการ
แสดงออกตามเจตนาประชาธิปไตยว่า ประชาชนของรัฐเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นผู้ใช้อำนาจ
อธิปไตยโดยตรงด้วยตัวเอง โดยการลงประชามติ (Referendum) ซึ่งเป็นลักษณะการปกครองที่อำนาจ
การตัดสินใจเป็นของพลเมืองส่วนใหญ่ หลักการบริหารและสถาบันการเมืองขึ้นอยู่กับแสดงออกของ
พลเมือง เกี่ยวกับความรู้สึกและความต้องการของตนเอง พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคมีโอกาสเข้าไปมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจของสภาประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการ ควบคุมสภาบริหารผ่านสภาประชาชน
๒) ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เป็นการมอบอำนาจของปัจเจกบุคคลให้กับตัวแทนด้วยการเลือกตั้ง ซึ่ง
เป็นการมอบอำนาจล่วงหน้าแก่ผู้แทนให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในนามประชาชน ระบอบประชาธิปไตยโดยตัว
แทนที่นิยมในปัจจุบัน หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมิได้เข้ามาส่วนร่วมในการตัดสินใจ ต่อ
ประเด็นเกี่ยวกับการปกครองด้วยตัวเองโดยตรง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจ
การปกครองแทนตน ซึ่งอริสโตเติล (Aristotle) กล่าวว่า ประชาธิปไตยเป็นการใช้อำนาจปกครองโดยคน
ส่วนน้อย ภายใต้การกำกับตรวจสอบและควบคุมโดยคนส่วนใหญ่ ซึ่งสาระสำคัญของการปกครองตาม
ระบอบประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ มิใช่การปกครองของคนส่วนน้อย (ที่ปกครองด้วยระบอบอภิสิทธิ์ชน) แต่
อยู่ที่การควบคุมของคนส่วนใหญ่ (ประชาธิปไตย) โดยประชาชนส่วนใหญ่ต้องมีพลังความสามารถผลักดัน
ความต้องการของตน ผ่านกระบวนการทางการเมือง ประชาชนจึงมีอำนาจควบคุมผู้นำของตนผ่านการ
เลือกตั้ง (elections) และ๓) หากผู้ปกครองไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้
ประชาชนมีสิทธิที่จะถูกถอดถอนผู้ปกครองได้โดยชอบธรรมด้วยประชามติ^{๙๐}

๑) บุคคลต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ตามหลักการสำคัญ ๕
ประการ คือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลัก
เสียงข้างมาก

^{๘๙} Daniel Wit, *Comparative Political Institutions: A Study of Modern Democratic and Dictatorial Systems*, By Daniel Wit, (New York: Henry Holt and Company, 1953), p. 534.

^{๙๐} ประณต นันทิยะกุล, “การจัดทำแผนพัฒนาการเมืองและแผนพัฒนาประชาธิปไตย”, เอกสารหลักสูตร
การบรรยายหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง, (กรุงเทพมหานคร :
สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๓๑

๒) บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น อันจะนำไปสู่ความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

๓) บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง

๔) บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อแสดงว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นการแสดงอำนาจในการกำหนดผู้ปกครอง ตลอดจนการควบคุมกำกับและตรวจสอบผู้ปกครอง ให้มุ่งมั่นในการบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างมั่นคง

๕) บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตยโดยเคร่งครัด ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และกติกาของสังคมจะส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัยที่เกิดจากความสำนึกของผู้คนในสังคม

๖) บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อมิให้นักการเมืองฉวยโอกาสใช้อำนาจไปในทางมิชอบ

๗) บุคคลจะต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแสดงให้เห็นผู้ปกครองตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและผู้ปกครองมีเพียง “หน้าที่” ที่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน ผู้ปกครองไม่มี “สิทธิ” ที่จะละเมิดอำนาจอธิปไตยของประชาชน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) เป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่ปลูกฝังหล่อหลอมปรัชญาประชาธิปไตยและตระหนักในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย โดยยึดมั่นหลักการสำคัญ คือ ต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น มีความไว้วางใจและยอมรับในความสามารถผู้อื่น เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดสร้างสรรค์มีเหตุผลในการวิจารณ์^{๙๑}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่ปลูกฝังหล่อหลอมปรัชญาประชาธิปไตยและตระหนักในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น เคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างมั่นคง

^{๙๑} ศิลาวรรณ ชัยวงศ์ และอนุวัต กระสังข์, “การกล่อมเกลางานการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง”, วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑ : ๑๓-๒๗.

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย

ภายหลังสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือทางการเมืองของพลเมืองไทย ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง

ดังนั้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย คือ การแทรกแซงการเมืองของทหาร ความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง การออกแบบรัฐธรรมนูญ และสถาบันทางการเมืองที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชาชนชาวไทยบางกลุ่มยอมรับระบบอุปถัมภ์ เนื่องจากผู้นำทางการเมืองเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยเฉพาะสถาบันทางการเมือง กล่าวคือ ให้ความสำคัญเฉพาะกลไกการร่างรัฐธรรมนูญ การพัฒนาความเข้มแข็งของพรรคการเมือง การกระจายอำนาจสถาบันการเมือง และการพัฒนาองค์กรอิสระ เพื่อสร้างความเข้มแข็งโดยมีเอกเทศ ให้ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของสถาบันการเมือง^{๙๒}

๒.๑ วัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่อ่อนด้อยและไม่ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

สังคมไทยส่วนใหญ่ยังคงยอมรับความเชื่อ ความคิด ทักษะคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองที่อ่อนด้อยและไม่ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยที่แท้จริงต่อไปนี้^{๙๓}

๑. ชาวไท (ย) หลงใหลความเป็นอิสระ อาจขัดแย้งต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การที่คนไทยชอบทำอะไรอย่างอิสระตามลำพังตนเอง ไม่ต้องการให้ใครคนอื่นมายุ่งเกี่ยวกับตนเองมากเกินไป ชอบผูกพันอยู่แต่เฉพาะกลุ่มเดิมของตน ไม่ชอบถูกบังคับหรือตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อื่น หากแต่พฤติกรรมเช่นนี้กลับสร้างลักษณะนิสัยคนไทยให้ขาดระเบียบวินัย และขาด

^{๙๒} บุญวัฒน์ สว่างวงศ์, “พัฒนาการทางการเมืองและเส้นทางสู่ประชาธิปไตยของไทยและเกาหลีใต้”, วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๖๒-๗๔.

^{๙๓} พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “ก้าวข้ามกับดักการพัฒนาประชาธิปไตยไทยด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: สู่เส้นทางใหม่ที่ยิ่งยืนกว่า”, วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๗๐-๙๙.

กฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต กรณีเมื่อหากมีการบังคับจากกฎเกณฑ์ให้อยู่ในระเบียบวินัย ย่อมได้ผลเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่หากพ้นอำนาจบังคับคนไทยจะละเมิด ซึ่งพฤติกรรมการละเลยหรือการฝ่าฝืนกฎหมายจึงมีอยู่ทั่วไป เพราะการรักอิสระของคนไทย (ไท) จริงหรือไม่นั้น ย่อมเป็นประเด็นที่น่าสนใจเชิงชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตาม สังคมที่ผู้ประชาชนชาตินิยม ไม่เคารพกฎกติกาของสังคม ย่อมยากที่จะสร้างสังคมประชาธิปไตยที่พึงปรารถนาได้

๒. ชาวไท (ย) ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ (อัตตาธิปไตย) อาจขัดแย้งต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ประชาชนคนไทยเป็นผู้ที่ยึดถือความคิดเห็นของตนเอง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลใด ทำให้เป็นคนที่มีจิตใจค่อนข้างคับแคบ ทว่า การพัฒนาประชาธิปไตยระดับสังคมนั้น บุคคลต้องมีจิตใจเปิดกว้างยอมรับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของคนอื่น

๓. ชาวไท (ย) ชอบใช้ชีวิตสนุกสนานรื่นเริง อาจขัดแย้งต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ คนไทยส่วนใหญ่จะตอบสนองต่อกิจกรรมสนุกสนาน มากกว่ากิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและการใช้เหตุผล ตามค่านิยมดั้งเดิมของคนไทยถือว่า คนไทยบางส่วนยังยึดมั่นในคติที่ว่า “มีบุญเกิดมาสบาย นั่งอยู่บนกองเงินกองทอง” ทำให้คนไทยต่างแสวงหาความสุขความสบาย มักหลีกเลี่ยงความยากลำบาก จากค่านิยมตอบสนองความสนุกสนานรื่นเริงไม่จริงจัง ส่งผลให้ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ ไม่ตระหนักในความสำคัญของปัญหาส่วนรวม อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีความรู้สึกร่วมต่อความลำบากเดือดร้อนกับปัญหาประเทศชาติ ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจึงไม่มีเสถียรภาพระดับต่อสังคมและประเทศ

๔. ชาวไท (ย) ไม่ชอบการรวมกลุ่ม อาจขัดแย้งต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ คนไทยไม่ชอบการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม ดังนั้น การรวมกลุ่มหรือการจัดตั้งองค์กรทางการเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาของส่วนรวมจึงเกิดขึ้นได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของคนไทยยังน้อย

๕. ชาวไท (ย) ไม่ให้ความสนใจปัญหาบ้านเมืองหรือปัญหาสังคม อาจขัดแย้งต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ คนไทยส่วนใหญ่ถือว่าการเมืองเป็นหน้าที่ของนักการเมือง ผู้นำทางการเมือง และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือชนชั้นปกครองเท่านั้น ตนเอง ครอบครัว และพวกพ้องไม่อาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้ยากไร้หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีการศึกษาน้อย มักจะไม่ให้ความสนใจต่อกิจการบ้านเมืองหรือกิจกรรมของสังคมส่วนรวม หากจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของบ้านเมืองหรือเรื่องส่วนรวม มักจะทำตามการแนะนำของผู้นำหรือผู้มีอำนาจสั่งการ แนวความคิดนี้มีการยึดถือและปฏิบัติกันอย่างยาวนาน กระทั่งกลายเป็นลักษณะนิสัยความเคยชินหรือเป็น “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทย” จึงส่งผลให้ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่มีความคิดทางการเมืองค่อนข้างคับแคบ

๒.๒ วัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของสังคมไทย

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เริ่มต้นด้วยการส่งเสริมเผยแพร่ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ จนกระทั่งเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ในคุณค่าของประชาธิปไตยว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทยหรือตามวิถีชีวิตของคนไทย มีนักวิชาการได้เสนอมีลักษณะสำคัญ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. จิตสำนึกและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่าแม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบบประชาธิปไตยก็จะเป็นระบบการเมืองที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบการเมืองที่ทำงานได้ผลและก่อความเสียหายน้อยที่สุด เพราะเป็นระบบที่มีการประชุมต่อรองหาข้อยุติ และเคารพในหลักสิทธิเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้จิตสำนึกและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในหมู่ผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของระบบ

๒. จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญของลักษณะจิตใจประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสิทธิเสรีภาพ คือ ฐานสำคัญของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษยชาติที่เป็นเสรีชน อาทิ สิทธิการแสดงความคิดเห็นในการชุมนุม การเลือกที่อยู่อาศัย การเลือกอาชีพ การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

๓. จิตสำนึกในการเรียกร้องสิทธิเพื่อตนเองและการเคารพสิทธิผู้อื่น พฤติกรรมของบุคคลที่มีสำนึกประชาธิปไตยพร้อมต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตน อาทิ การถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การถูกปิดกั้นไม่ให้แสดงความคิดเห็น บุคคลต้องร้องเรียนต่อหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อท้วงสิทธิขั้นมูลฐานซึ่งเป็นหน้าที่ตามระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ การใช้สิทธิ การต่อสู้เรียกร้องสิทธิของตน ต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่นจึงเป็นหน้าที่ของบุคคลด้วยเช่นกัน

๔. จิตสำนึกในเรื่องส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย (Majority rule and minority rights) หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและหาข้อยุติในระบบประชาธิปไตย คือ การลงคะแนนเสียงและใช้เสียงเป็นเกณฑ์การตัดสิน แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อยหรือต้องมีการเคารพเสียงส่วนน้อย อาทิ เสียงส่วนใหญ่จะลงมติออกกฎหมายมาทำร้ายหรือจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

๕. จิตสำนึกในความเสมอภาค ประชาธิปไตย หมายถึง อำนาจของประชาชนส่วนใหญ่ ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคน ไม่ใช่ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เรื่องความเสมอภาคในทางการเมือง คือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง และความเสมอภาคในทางกฎหมาย คือ การใช้กฎหมายฉบับเดียวกันกับทุก ๆ คน ในสังคม เป็นจิตสำนึกที่สำคัญยิ่ง เพราะถ้าจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคขาดหายไป ฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยก็จะหายไป ระบบประชาธิปไตยย่อมไม่สามารถยืนหยัดได้ ความเสมอภาคทางการเมืองและ

ทางกฎหมายจะต้องมีขึ้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นสังคมชนชั้นมือกีฬาทิศทางกฎหมายและการเมือง ทำให้ระบบประชาธิปไตยกลายเป็นความเข้มแข็ง

๖. จิตสำนึกในความยุติธรรม การเคารพกติกา ความมีใจนักเลง (ไม่ใช่ใจนักเลงหัวไม้หรืออันธพาล) จิตใจนักกีฬา เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการของระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะความขัดแย้งต่าง ๆ จะหายุติไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของความยุติธรรม การมองประเด็นโดยใจอคติ ลำเอียง ฉกฉวยผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ไม่เคารพกติกา ขาดความมีใจนักเลง หรือจิตใจนักกีฬา ก็ย่อมยากที่จะหาข้อยุติในข้อขัดแย้งต่าง ๆ ปัญหาที่จะไม่สามารถแก้ไขได้

๗. จิตสำนึกในการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จิตใจที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ไม่มุ่งมั่นเฉพาะและประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น ไม่สร้างความมั่นคงด้วยการทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่หาความร่ำรวยด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ไม่ผลิตยาปลอมเพื่อหารายได้ ไม่ผลิตและขายยาเสพติด ฯลฯ

๘. จิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ประชาธิปไตยต้องมีการสร้างจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ความรับผิดชอบ การเคารพกฎระเบียบและมีวินัยเป็นตัวคานการใช้สิทธิเกินขอบเขต สิทธิเสรีภาพที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่เคารพกฎระเบียบและขาดวินัย จะนำไปสู่การขาดกฎเกณฑ์และการล่มสลายของกฎระเบียบทางการเมืองที่เรียกกันว่า อนาธิปไตย (Anarchy)

๙. จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือมีพฤติกรรมอันใด แม้เราจะไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยก็ต้องอดทนอดกลั้น ถ้าการใช้สิทธิเสรีภาพของเขายู่ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย เขาอาจจะพูดแปลกๆ ไม่เข้าหู มีที่ทำการแสดงออกแปลกๆ แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่ดูไม่ได้ แต่ก็ยังเป็นสิทธิเสรีภาพอันชอบธรรม เราไม่มีสิทธิไปก้าวก่าเขา トラบเท่าที่เขาไม่ทำผิดกฎหมายหรือทำให้เราเดือดร้อน

๑๐. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The rule of law) หลักนิติธรรม คือ หลักการอันถูกต้องทางกฎหมาย ทั้งในแง่หลักการกระบวนการตรากฎหมาย และการบังคับกฎหมายเป็นฐานในการปกครองไม่ใช่อำนาจของผู้นำเป็นหลักที่เรียกว่าการปกครองโดยคน (The rule of men) เป็นหลักนิติธรรมอันเป็นการยอมรับโดยทั่วไปว่าจะผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม^{๙๔}

^{๙๔} ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๗๕.

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หรือบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย มีลักษณะสำคัญดังนี้^{๙๕}

๑. ความมีเหตุผล คือ หลักการพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของประชาชนนัก
ประชาธิปไตย จำเป็นต้องใช้เหตุผลต่อทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิต กล่าวคือ ต้องเป็นเหตุผลที่มีพื้นฐานของ
ข้อเท็จจริงรองรับ หากประเด็นนั้นเป็นเรื่องทางวัตถุหรือรูปธรรม และถ้าหากประเด็นนั้นเป็นนามธรรมก็
ต้องสามารถ แสดงความสมเหตุสมผลตามหลักตรรกศาสตร์ (ปรัชญาว่าด้วยการหาเหตุผลว่าจะ
สมเหตุสมผลหรือไม่) อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๒. การเคารพซึ่งกันและกัน คือ การเคารพความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ ไม่ดูถูก
ดูแคลนกันเพราะถ้อยศ ถ้อยศักดิ์ ถ้อยฐานะ ถ้อยชาติตระกูล ถ้อยชนชั้น และจะต้องเคารพในความสามารถ
ของกันและกัน ดังนั้น นักประชาธิปไตยต้องไม่แสดงพฤติกรรมขัดขวางหรืออิจฉาริษยา ผู้ที่มีความรู้
ความสามารถอย่างประจักษ์ชัดในทางสุจริต ให้มีโอกาสดูความสามารถของตนเอง ซึ่งพร้อมจะยกย่อง
ชมเชยสนับสนุนให้ได้แสดงออก ทั้งนี้ หากบุคคลมีความเคารพซึ่งกันและกันในทุกด้าน ย่อมเกิดความ
เชื่อถือในศักยภาพของกันและกันมากขึ้นเท่านั้น นำมาสู่ความรักความปรารถนาดีต่อกันตามมา
ซึ่งสามารถรวมพลังสร้างสรรค์และแก้ปัญหาสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดีเป็นระบบ

๓. ความอดกลั้นในความแตกต่าง คือ การยอมรับความแตกต่างของเพื่อนมนุษย์ว่าเป็น
สิ่งปกติ ทั้งความแตกต่างด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านความรู้สึกนึกคิด และด้านการแสดงออกซึ่ง
ความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตามขอบเขต トラบใดที่ความแตกต่างนั้นไม่เป็นก่อให้เกิดความวุ่นวาย
เสื่อมเสียแก่ผู้ใด ผู้มีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยย่อมไม่กล่าวโทษใคร โดยไม่ใคร่ครวญให้รอบ
ด้าน ซึ่งการอดกลั้นในความแตกต่างจะเกิดขึ้นได้ เมื่อคนเรามีความเคารพซึ่งกันและกัน อันนำมาซึ่งการ
เห็นพ้องต้องกันที่อาจเห็นแย้งต่อประเด็นที่เสนอก็ได้ แต่สามารถสร้างเอกภาพในความแตกต่างของการ
อยู่ร่วมกันในสังคมได้

๔. ตกลงภายใต้หลักสันติวิธี คือ การดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ดำเนินชีวิต
อย่างเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน ไม่มุ่งร้าย ไม่ริษยาอาฆาต หรือไม่ใช้ความ
รุนแรงในการตัดสินปัญหาไม่ว่าจะด้วยรูปแบบใด อาทิ ต่าทอ ใช้กำลัง เป็นต้น ในขณะที่ หากจำเป็นต้อง
ถกเถียง เป็นเพียงการแสดงเจตนาแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอย่างสุภาพชนด้วยเหตุผล
เพื่อเสนอแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาและข้อสรุป การถกเถียงจึงเป็นการสื่อสารในสังคมประชาธิปไตย

^{๙๕} วิสุทธิ์ โทธิแท้, ประชาธิปไตย: แนวคิดแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๘.

ซึ่งแตกต่างจากการทะเลาะวิวาทที่ขาดการเคารพซึ่งกันและกัน เป็นพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาที่ต้องการชนะคู่สนทนา โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงและเหตุผล และอาจนำวิธีการทุกรูปแบบมาใช้เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้าม ปราศจากความยุติธรรม นำมาซึ่งความรุนแรงด้วยวาจา ด้วยกำลัง และด้วยอาวุธ

๕. รู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ วัฒนธรรมประชาธิปไตยเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อตรวจสอบและเรียกร้องความถูกต้องเหมาะสม ที่เน้นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าเป็นโทษ อาทิ การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนต้องมีข้อมูลผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง

๖. ไม่หลงลืมด้านสิทธิและหน้าที่ คือ ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องตระหนักว่า “สิทธิ” คือ ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ หรือสิ่งที่คนแต่ละคนจะได้จากสังคม ซึ่งปัจเจกบุคคลต้องใช้สิทธิของตนเองให้เหมาะสม โดยไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ส่วน “หน้าที่” คือ สิ่งที่ปัจเจกบุคคลต้องปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ อาทิ บทบาทฐานะราษฎรของประเทศ บทบาทฐานะเป็นสมาชิกชุมชน บทบาทฐานะผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เป็นต้น ทั้งนี้ การเรียกร้องสิทธิและการทำหน้าที่ของตน ย่อมควบคู่ไปด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองและของผู้อื่น คือ การตระหนักถึงความมีระเบียบวินัย เพราะการปกครองตนเองของประชาชนตามแนวคิดประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่ต้องแสดงศักยภาพของตนว่า ปัจเจกบุคคลสามารถปกครองตนเองได้

๗. ทำดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือ การประพฤติให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะปัจเจกบุคคลเป็นองค์ประกอบของสังคมทั้งหมด ทั้งนี้ ปัจเจกบุคคลคนย่อมแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวได้ตราบดีที่ประโยชน์ส่วนตัวหรือการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้น ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อนอย่างไรก็ตาม ถ้าแต่ปัจเจกบุคคลคำนึงถึงเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง จนทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหายอย่างไม่ยุติธรรมแล้ว สังคมย่อมไม่อาจสงบสุขเกิดความขัดแย้งรุนแรงเกี่ยวกับการจัดสรรประโยชน์ เพราะฉะนั้น สังคมประชาธิปไตยจึงมีหลักยึดถือว่า หากมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ใด ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อน เพราะผลประโยชน์ส่วนรวม คือ ผลประโยชน์ที่ทุกคนต่างได้รับในฐานะปัจเจกบุคคลของรัฐนั่นเอง

๘. มีอุดมการณ์ร่วม คือ ปัจเจกบุคคลเชื่อมั่นต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย กล่าวคือ การสร้าง การพัฒนา และการธำรงรักษาความเป็นประชาธิปไตยของประเทศให้อยู่ในระดับสูงได้นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ผู้นำ” ในระดับต่างๆ ของสังคม ต้องรู้จักและเข้าใจสาระสำคัญของประชาธิปไตย และมีความต้องการประชาธิปไตยด้วย

๙. เห็นแก่ประเทศชาติหรือมีความรักชาติ คือ การที่ปัจเจกบุคคลมีความสำนึกในความ เป็นชาติของตน มีจิตสำนึกของความเป็นชาตินิยม มีความภาคภูมิใจในประเทศชาติของตน ต้องการ พัฒนาประเทศชาติสู่ความเป็นอารยะ ประชาชนในฐานะพลเมืองของประเทศเป็นอยู่อย่างสันติสุข มีความ รับผิดชอบร่วมกันจรรโลงสิ่งที่ดี สรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้นมาทดแทนความล้าหลัง ปราบปรามสิ่งที่เป็น เงื่อนสร้างความขัดแย้งในประเทศ ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าภายในประเทศ รวมถึงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง พร้อมกันเสริมสร้างสิ่งที่มีคุณค่าให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่มีความจำเป็นต้องมุ่งร้ายหรือรุกรานใครหรือประเทศใด

๑๐. พัฒนาความรู้ความสามารถของตน คือ ปัจเจกบุคคลที่มีคุณภาพที่จะสามารถช่วย สร้างชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ให้รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลก เมื่อเชื่อว่าตนมีความรู้ความสามารถก็จะมีความมั่นใจในตัวเอง และเชื่อมั่นในการ กระทำของตัวเอง คนที่มีความมั่นใจในตัวเองย่อมมีโอกาสที่จะทำการสิ่งใด ให้ประสบความสำเร็จได้ มากกว่าคนที่ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง

ทั้งนี้ การที่สังคมไทยจะเป็นสังคมประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงหรือไม่นั้น หากขึ้นอยู่กับ การ มีระบอบการเมืองการปกครองและมีสถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้นไม่ แต่ต้องมีปัจจัย สนับสนุน คือ ประชาชนจะสามารถนำหลักการประชาธิปไตยมาใช้แบบปกติวิสัย ที่กลายเป็นวิถีชีวิตหรือ เป็นวัฒนธรรมทางการเมือง โดยคุณลักษณะวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยมี ๖ ประการ ดังต่อไปนี้^{๙๖}

๑. การมีสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์เห็นว่า เงื่อนไข ความเป็นประชาธิปไตย ไม่ได้อยู่ที่ผู้คนในสังคมมีพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่านั้น หากแต่ ประชาชนเป็นกลไกหลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตย และประชาชนยังเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความ เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นตัวการกำหนดคุณภาพของนักการเมือง และสถาบันทางการเมือง ในสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยมาก ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนจึงอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย

๒. การสร้างสำนึกต่อการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคม กล่าวคือการ เคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคมทั้งต่อหน้าและลับหลัง และพร้อมที่จะทำให้กฎหมายของบ้านเมือง มีความศักดิ์สิทธิ์ โดยมียอมให้ผู้ใดละเมิดได้เพราะอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และพร้อมที่จะออกมาต่อต้าน

^{๙๖} พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคาง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอหนองน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, วารสาร มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓ (สิงหาคม-ตุลาคม ๒๕๕๓) : ๖๓-๙๖.

หรือรวมกลุ่มกันคัดค้านผู้ที่ละเมิดกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนที่ดีของสังคม อย่างไรก็ตาม หากเห็นว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ไม่เป็นธรรม ควรหาช่องทางเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น มิใช่การฝ่าฝืนไม่ยอมรับ เพราะหากบางคนละเมิดกฎหมายได้ คนอื่นก็ย่อมนำมาเป็นข้ออ้างได้เช่นกัน ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้ ประชาธิปไตยกับอนาธิปไตยจึงมีความแตกต่างกันในประเด็นการแสดงออกนี้ ประชาธิปไตยสะท้อนถึงความเป็นอารยะ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้คนในสังคมมีสำนึกในการรักษากฎหมาย มีระเบียบวินัย และเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด

๓. การมีจิตสาธารณะ คือ การเล็งเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกของคนในสังคมที่ว่า ประเทศชาติเป็นของทุกคนและตนก็เป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลบ้านเมือง รวมถึงการมีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่และการกระทำของตน การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสาระสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น พลเมืองควรยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ทั้งนี้ การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองและเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดจากการปลุกฝัง เผยแพร่ สืบทอด และการยึดถือค่านิยมนี้ ถือว่าเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตทั้งของผู้นำทางการเมือง และประชาชนทุกระดับของสังคม หากต้องการให้ประชาธิปไตยเกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างแท้จริง

๔. การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม กล่าวคือการเดินทางสายกลางและรู้จักผ่อนปรน (Moderation) การมีความอดทนอดกลั้น ยอมรับความต้องการหลากหลายของบุคคล ทั้งนี้ เพราะ **ประชาธิปไตยเน้นการใช้ความรู้และความมีเหตุผล ไม่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ผู้ที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามาใช้ประชาธิปไตยไม่** เนื่องจากกระบวนการประชาธิปไตย หากมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ต้องอาศัยการเจรจาพูดคุยการต่อรอง การหาข้อยุติด้วยเสียงข้างมาก และการประนีประนอมกันด้วยสันติวิธี การดำรงชีวิตตามแนวทางนี้เป็นการส่งเสริมการมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้ประชาธิปไตยสามารถพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น และยังทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๕. การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของประชาชนในประเทศประชาธิปไตย ปัจเจกชนเชื่อว่า สิทธิเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ติดตัวมาแต่กำเนิด จึงต้องหวงแหนและรักษาไว้ เช่นเดียวกับหลักพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย คือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของปัจเจกชน” เห็นได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ แต่การอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย การใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขตจนละเมิด

หรือก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ถือว่าการใช้สิทธิและเสรีภาพมิได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแน่นอน

๖. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) กล่าวคือความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อเรามองโลกในแง่ดีหรือคิดในแง่บวกต่อสิ่งแวดล้อมและผู้คนในสังคม ย่อมทำให้เรามีทัศนคติต่อโลก และผู้คนไปในทางบวก แล้วจะทำให้ตนเองกระตือรือร้นที่จะมีสัมพันธภาพและความเป็นมิตรไมตรีต่อผู้อื่น ถ้าหากมองเพื่อนร่วมสังคมโดยทั่วไปว่าเป็นคนดี เป็นคนมีเหตุผล สามารถที่จะปกครองตนเองได้แล้ว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นและมีมิตรภาพต่อกัน และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองสังคม หรือชุมชนที่เขาอยู่ก็จะกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนพึงกระทำการที่ผู้คนในสังคมมองโลกในแง่ดี ยังนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากในกระบวนการทางการเมืองนั้น เป็นทั้งเรื่องของความร่วมมือร่วมใจ รวมถึงมีการแข่งขันและมีการขัดแย้งกันอยู่ด้วยความสำเร็จของการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่างๆ และการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม ย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันอันเกิดจากการมองโลกในแง่ดี การมองโลกในแง่ดียังช่วยให้มนุษย์มีความหวังร่วมกันว่า เราสามารถที่จะเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ และสามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายร่วมกันไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาชิกของสังคมจะต้องมีความเชื่อมั่นว่า คนเราสามารถปกครองตนเองได้ การอาศัยการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมักจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่มีความมั่นใจได้ว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์และนำความผาสุกมาสู่คนส่วนใหญ่ในสังคมได้

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ควรถือปฏิบัติให้เป็นปกติในการดำเนินชีวิต สร้างความคุ้นเคยต่อระบอบประชาธิปไตย ๘ ประการ^{๙๗} ดังนี้

๑. มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในสังคมนั้นจะต้องมีจิตใจสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีหลักการที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพราะยึดมั่นในความสำคัญความเสมอภาคและเสรีภาพของบุคคล มีวิธีการให้ประชาชนได้ใช้อำนาจดังกล่าว โดยมีข้อกำหนดต่างๆ ให้เกิดการใช้อำนาจนั้น เช่น รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง รวมทั้งมีวัตถุประสงค์ในการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

๒. ยึดมั่นเชื่อถือหลักความสำคัญในศักดิ์ศรีของบุคคล ทั้งผู้นำและประชาชนจะต้องยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล จะต้องมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคลรวมทั้งรู้จัก

^{๙๗} ทินพันธุ์ นาคะตะ, *วิถีชีวิตไทย: วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่*, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำราสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิติฯ, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖-๑๘.

เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นในการพูดในการแสดงความคิดเห็น และในการแสดงออกแม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งหรือคัดค้านกับความคิดเห็นหรือรสนิยมของตน คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นในเรื่องความแตกต่างในการประพฤติปฏิบัติของผู้อื่น トラบใดที่บุคคลผู้นั้นไม่ละเมิดศีลธรรมหรือสิทธิเสรีภาพของผู้ใด ทั้งนี้ เพราะคนเราย่อมมีผลประโยชน์ ความเชื่อ และเหตุผลต่าง ๆ กัน

๓. เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการตัดสินด้วยเสียงข้างมาก จะถือว่าเป็นฝ่ายตรงกันข้ามหรือจะขจัดออกนอกสังคมไม่ได้ เช่น จะห้ามการวิพากษ์วิจารณ์ของฝ่ายนั้นไม่ได้ ยิ่งกว่านั้นกติกาของการปกครองแบบนี้ยังรวมถึงการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม การยึดถือระเบียบวิธีการตามกฎหมาย และการเคารพสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการพิจารณาตัดสินโดยยุติธรรมอีกด้วย

๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ทั้งโดยการติดตามข่าวสารบ้านเมือง การพูดคุยถึงปัญหาของบ้านเมืองกับผู้อื่นในทางสร้างสรรค์ และการพยายามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือในการกำหนดนโยบายของทางราชการ อาทิ การสมัครหาเสียงเลือกตั้ง การรวบรวมรายชื่อยื่นร้องเรียน การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

๕. มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือต้องเชื่อมั่นว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาล การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

๖. มองโลกในแง่ดี สิ่งนี้จำเป็นที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อย เพราะตามธรรมชาติการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน แม้จะมีความขัดแย้งกันอยู่ด้วยก็ตาม ความสำเร็จในการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่างๆ ส่วนหนึ่งย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคมได้ดีกว่าการปกครองแบบอื่น ทั้งฝ่ายผู้นำและฝ่ายประชาชนจะต้องมีความเชื่อว่าคนเราจะปกครองตัวเองได้ การมองโลกในแง่ดีย่อมช่วยให้มนุษย์มีความหวังได้ว่าเรามีความสามารถที่จะเอาชนะสิ่งแวดล้อมและฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายไปได้ด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมักจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่มีความมั่นใจได้

๗. วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะต่อการใช้อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติของทางราชการ เพราะถ้าปล่อยให้ฝ่ายหลังนี้ทำอะไรได้โดยไม่มี การควบคุม การตรวจสอบ หรือการเหนี่ยวรั้งแล้ว อาจทำให้ฝ่ายหลังนั้นหลงอำนาจปฏิบัติตามอำเภอใจ และเกิดการผิดพลาดขึ้นได้โดยง่าย ในประเทศเผด็จการคนส่วนมากมักจะมอบความไว้วางใจให้แก่ผู้มีอำนาจโดยสิ้นเชิง และปราศจากการโต้แย้งหรือการวิพากษ์วิจารณ์

๘. ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จได้ ประชาชนส่วนใหญ่ต้องไม่มีความสนใจในอุดมการณ์เผด็จการ เพราะผู้มีจิตใจเป็นเผด็จการจะมอบความรับผิดชอบทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ ซึ่งขึ้นชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด ไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล ไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และยึดมั่นในค่านิยมแบบดั้งเดิม รวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ตรงกันข้ามกับจิตใจแบบประชาธิปไตยที่ได้กล่าวมาแล้ว

วัฒนธรรมทางการเมือง เกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกลม่อมเกลารวมทางการเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองหรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้รู้อย่างไรก็จะกลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้คน ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองจนเป็นแบบแผนก็จะกลายเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดยลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ประกอบด้วย^{๔๘}

๑. ประชาชนต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก
๒. บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่นความคิดเห็นตนเป็นใหญ่
๓. บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
๔. บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแสดงอำนาจ ในการกำหนดผู้ปกครองตลอดจนควบคุมกำกับตรวจสอบผู้ปกครองทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน
๕. บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบของบ้านเมืองไม่ละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย
๖. บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมิให้ใช้อำนาจในทางมิชอบ มีความพร้อมในการสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

^{๔๘} สมบัติ อารังธัญวงศ์, วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘.

๗. บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์

จากผลการสังเคราะห์คุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสังคมไทยจากนักวิชาการจำนวน ๕ ท่าน ประกอบไปด้วย ลิขิต ธีรเวคิน วิสุทธิ โปธิแทน พรอัมรินทร์ พรหมเกิด ทินพันธ์ นาคะตะ และสมบัติ อารังธัญวงศ์ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนร้อยละ ๕๐ ของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสังคมไทยที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันของแต่ละนักวิชาการเป็นคุณลักษณะที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

๑. การศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ความเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคล ความเชื่อมั่นว่ารัฐย่อมรักษาประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เชื่อมั่นว่ากฎหมายภายในประเทศมีความเป็นธรรมให้แก่ทุกคนเท่าเทียมกัน และสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การเคารพในความเป็นคน หรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ การพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น การอ้างถึงสิทธิต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

๓. การเคารพตัดสินด้วยเสียงส่วนใหญ่ หมายถึง หลักการตัดสินด้วยเสียงข้างมาก การเสียงส่วนใหญ่จะจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้ เสียงส่วนใหญ่ต้องไม่นำไปสู่เผด็จการทางรัฐสภา เสียงส่วนน้อยไม่มีประโยชน์ในทางปฏิบัติ การตัดสินด้วยเสียงส่วนมากต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป

๔. ความยุติธรรม หมายถึง การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธี การถกเถียงเป็นเรื่องปกติ ธรรมดาในสังคมประชาธิปไตย มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย เคารพกติกา ไม่มองประเด็นต่าง ๆ โดยใจอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง

๕. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หมายถึง คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

การสังเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย

ตารางที่ ๒.๒ การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย

	ลิติตีร์เวคิน	วิสุทธี โปธิแทน	พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	ทินพันธ์ นาคะตะ	สมบัติ อังรังชัยวงศ์	รวม	ร้อยละ
ศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	√	√		√	√	๔	๘๐*
สิทธิเสรีภาพ	√			√		๒	๔๐
การต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิผู้อื่น	√	√	√	√	√	๕	๑๐๐*
การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย	√	√	√			๓	๖๐*
ความเสมอภาค	√				√	๒	๔๐
ความยุติธรรม	√	√		√		๓	๖๐*
การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม	√	√	√			๓	๖๐*
ความรับผิดชอบ	√					๑	๒๐
อดทนต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	√	√		√	√	๔	๘๐*
หลักนิติธรรม	√		√			๒	๔๐
การมีเหตุผล		√				๑	๒๐
การมีส่วนร่วมทางการเมือง		√	√	√	√	๔	๘๐*
เห็นแก่ประเทศชาติหรือมีความรักชาติ		√				๑	๒๐
พัฒนาความรู้ความสามารถของตน		√			√	๒	๔๐
การมองโลกในแง่ดี			√	√		๒	๔๐
ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ				√		๑	๒๐
ความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์					√	๑	๒๐

๖. การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ทั้งในเรื่องความแตกต่างทางกายภาพและพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ตราบใดที่ความต่างต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใด

๗. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางกรับฟังความคิดเห็นของประชาชน วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สนใจศึกษาเฉพาะการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

๒.๔.๑ ข้อมูลบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก เป็นหน่วยราชการบริหารงานส่วนท้องถิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามในประกาศจัดตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ปัจจุบันนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนภายในตำบลช่องสะแก ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๖ ตำบลช่องสะแก มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓.๗๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๘,๕๘๑.๒๕ ไร่ เป็นพื้นที่ลุ่มดินดำ เหมาะแก่การเกษตร เป็นพื้นที่กึ่ง เมืองกึ่งชนบท เหมาะแก่การปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ประชาชนชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย รับราชการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก และรับจ้างทั่วไป^{๙๙}

๒.๔.๒ ข้อมูลบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

^{๙๙} องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สภภาพทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3NuHLPo> [๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔].

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและได้กำหนดส่วนราชการเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา เลี้ยงสัตว์ และประกอบอาชีพทำขนมหวาน ซึ่งตำบลนาพันสาม มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ ๑๕,๖๕๐ ไร่ จำนวน ๙๓๓ ครัวเรือน

๑. ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

ตำบลนาพันสามมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะต่อการเพาะปลูกและการทำ การเกษตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕.๐๔๐ ตารางกิโลเมตร มีทั้งหมด ๙ หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น ๓,๗๕๕ คน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลักจากสภาพพื้นที่จึงสามารถกำหนดตำแหน่งจุดยืนทาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเส้นทางคมนาคมและเส้นทางสำหรับขนส่งผลผลิตทางการเกษตร และพัฒนา แหล่งน้ำ การพัฒนาด้านเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ด้านการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของ ตำบลนาพันสามเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะต่อการเกษตรกรรม

๒. วิสัยทัศน์

ตำบลนาพันสามเป็นชุมชนน่าอยู่ ควบคู่ทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคมสะดวก สาธารณูปโภคครบครัน มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส ชุมชนมีส่วนร่วม ก้าวนำเศรษฐกิจ

๓. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๓.๒) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓.๓) ด้านพาณิชยกรรม การท่องเที่ยว เศรษฐกิจพอเพียง และการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๔) ด้านการศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๕) ด้านกระบวนการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔. เป้าประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

๔.๑) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล

๔.๒) ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่ดี มีศักดิ์และศรี

เท่าเทียมเสมอภาคกัน

๔.๓) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น^{๑๐๐}

^{๑๐๐} องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-พ.ศ.๒๕๗๐), องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, ม.ป.ป., หน้า ๑, ๑๙.

๒.๔.๓ ข้อมูลบริบทองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง

สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีพวกทหารเดินทางผ่านมาและเกิดหิวน้ำ หาแหล่งน้ำกินไม่มี ทหารจึงใช้มีดดาบที่ถือติดตัวมาช่วยกันขุดเป็นบ่อไว้ ๑ บ่อ แล้วเขียนชื่อติดไว้ที่สระว่า แสนกันดาน เลย เรียกหมู่บ้าน แสนกันดาน และต่อมามีหมู่บ้านเกิดขึ้นอีกหลายหมู่บ้าน จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นบ้านไสกระดาน และในสมัยนั้นยังไม่มีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีการจัดตั้งสถานบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๕ บ้านไสกระดานจึงมีกำนันคนแรก ชื่อกำนันทับ ออบสีนาค อาศัยอยู่หมู่ที่ ๖ ชื่อหมู่บ้านไสกระดาน พอต่อมามีการเปลี่ยนจากหมู่บ้านเป็นตำบล แต่เนื่องด้วยบ้านไสกระดานมีพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่นา พื้นที่เป็นเว้งมีส่วนเว้ง ส่วนโค้งมากมาย กำนันจึงได้เปลี่ยนจากหมู่บ้านไสกระดานมา เป็นบ้านนาเวียง และตั้งชื่อเป็นตำบลนาเวียงจนถึงปัจจุบันและสมัยนั้นตำบลนาเวียงมีหมู่บ้านจำนวน ๘ หมู่บ้าน หมู่ที่ ๑ ชื่อบ้านคลองยาง หมู่ที่ ๒ ชื่อบ้านไร่ดินหงส์ หมู่ที่ ๓ ชื่อบ้านสนาม หมู่ที่ ๔ ชื่อบ้านเหนือ หมู่ที่ ๕ ชื่อบ้านใต้ หมู่ที่ ๖ ชื่อบ้านนาเวียง หมู่ที่ ๗ ชื่อบ้านต้นถนน และหมู่ที่ ๘ ชื่อบ้านบ่อพรหมณ์ บ่อมอญ และ ต่อมาตำบลนาเวียง หมู่ที่ ๗ บ้านต้นถนน มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ใหญ่บ้านดูแลทุกบ้านไม่ทั่วถึง ฝ่ายปกครองจึงได้ปรึกษากันขอให้มีการจัดตั้งหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอีก ๑ หมู่บ้าน จากเดิม ๘ หมู่บ้าน เป็น ๙ หมู่บ้าน และได้ทำหนังสือไปที่นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอจัดตั้งหมู่บ้านเพิ่ม โดยแยกมาจากหมู่บ้านต้นถนนหมู่ที่ ๗ มาเป็นหมู่บ้านสนามล่าง หมู่ที่ ๙ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยสองหมู่บ้านนี้มีพื้นที่ ติดต่อกัน ซึ่งตำบลนาเวียงมีหมู่บ้านทั้งหมด ๙ หมู่บ้าน จนถึงปัจจุบัน ประชาชนชาวตำบลนาเวียงประกอบ อาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ ทำนา เลี้ยงไก่ เลี้ยงโค รับจ้าง ชาวเกรียบ

๑. วิสัยทัศน์

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง “ชุมชนน่าอยู่ มีการบริหาร จัดการดี”

๒. พันธกิจ

๒.๑) สร้างระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐานและ ทั่วถึง

๒.๒) ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๓) ส่งเสริมการประกอบอาชีพและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ ดีแก่ประชาชน

๒.๔) ส่งเสริมการจัดระเบียบชุมชนให้มีความสงบเรียบร้อยและมีความปลอดภัยในชีวิต

๒.๕) ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่สีเขียว อย่าง ยั่งยืนตลอดจนจัดระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ได้มาตรฐาน

๒.๖) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒.๗) พัฒนาด้านกระบวนการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๑๑๑}

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ได้สังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง (Political awakening) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) และวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) โดยมีผู้วิจัยไว้หลายหลากและมีรายละเอียดดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน

การศึกษาสังเคราะห์การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและอธิบายข้อมูล ดังนี้

อนุชา พละกุล ได้ศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี พบว่า

๑. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ด้านภูมิฐานะของเยาวชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในกลุ่มการเมือง ตระกูลทางการเมืองมีความสนใจทางการเมือง ภูมิฐานะแบบเกษตรและสังคมชนบท ค่อนข้างมีค่านิยมแนวอนุรักษนิยม ด้านสภาพเศรษฐกิจครอบครัว ผู้ที่มีฐานะทางการเงินปานกลางอาจมีเวลาสนใจการเมือง ครอบครัวที่มีเศรษฐกิจต่ำเชื่อว่า ตนไม่มีพลังทางการเมือง และด้านอิทธิพลทางการเมือง มีบทบาทต่อสังคมไทยตลอดมานักการเมืองรุ่นใหม่สร้างแรงจูงใจด้วยนโยบายหาเสียง และพรรคการเมืองกระแสหลัก

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า สถาบันครอบครัวมีการติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อหลากหลายประเภท บุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง สถาบันการศึกษามีหลักสูตร เนื้อหา การเรียนการสอนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มเพื่อนกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น ประเด็นสำคัญทางการเมืองอย่างอิสระเชิงสร้างสรรค์ สถาบันสื่อมวลชนสามารถสื่อสารผ่านสื่อสังคม อาทิ

^{๑๑๑} องค์การบริหารส่วนตำบลนาวิ้ว, ประวัติความเป็นมา และตราสัญลักษณ์, วิสัยทัศน์ พันธกิจ อบต. นาวิ้ว, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3lFB8xY> [๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔] ; สำนักปลัด/นักวิเคราะห์นโยบายและแผน, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพิ่มเติม (ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔), องค์การบริหารส่วนตำบลนาวิ้วอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี, ม.ป.ป., หน้า ๑-๓,

เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ เพื่อส่งเสริมสร้างการตื่นตัวทางการเมือง และสถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและท้องถิ่น

๓. รูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การสร้างโครงสร้างทางการเมือง และการเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้งตามแนวประชาธิปไตย การสร้างการยอมรับความจริงทางสังคม การสร้างพื้นฐานทางคุณธรรม การใช้สติปัญญา การใช้รัฐสภาแลกเปลี่ยน เสนอนโยบาย และแนวทางแก้ไขปัญหา การแสดงเจตนาการเลือกผู้แทนทางตรง การขับเคลื่อนประชาธิปไตยแนวราบ การจัดกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามวิถีประชาธิปไตย การยอมรับมติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตยเพื่อรักษากติกา และการปฏิบัติตามหลักธรรม การติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล การสร้างกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเจตนาเยาวชน การจัดตั้งสภาเยาวชนเพื่อประสานงานกับภาครัฐ การคัดค้านนโยบายที่อาจสร้างความเสียหายต่อประชาชน เยาวชนต้องมีข้อเท็จจริง การสื่อสารทางการเมืองที่เป็นกลางและบริสุทธิ์ใจ การสร้างมาตรฐานทางกฎหมาย และการสะท้อนความต้องการของเยาวชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ^{๑๐๒}

สัญญา เคนาภูมิ และกชพร ประทุมวัน ได้ศึกษาเรื่อง วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า วิถีประชาธิปไตยมีองค์ประกอบ ๓ มิติ ได้แก่ ๑) ความเข้าใจในหลักแห่งประชาธิปไตย พลเมืองของรัฐประชาธิปไตยต้องเข้าใจในกฎ กติกาของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขโดยต้องเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ และเสรีภาพของตนเอง รวมถึงการเคารพในเสรีภาพของผู้อื่น ๒) อุดมการณ์แบบประชาธิปไตย เป็นความเชื่ออย่างแรงกล้าในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนว่ามีค่ามีศักดิ์ภาพที่จะเรียนรู้มีอิสรภาพ มีความรักความเอื้ออาทรต่อกัน และร่วมมือกันพัฒนาสังคมจนเกิดประโยชน์ต่อทุกคนในสังคม และ๓) การดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย เป็นการดำเนินชีวิตของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพ ภราดรภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์^{๑๐๓}

อภิญา ฉัตรช่อฟ้า ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า ๑) ปัญหาของการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย

^{๑๐๒} อนุชา พลกุล, การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี, **ดัชนีพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕).

^{๑๐๓}สัญญา เคนาภูมิ และกชพร ประทุมวัน, วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย, **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๑๘๑.

ของประเทศไทย ได้แก่ ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมพลเมือง ปัญหารัฐธรรมนูญอำนาจ ปัญหาพลวัต วัฒนธรรมการเมืองไทยเชิงประวัติศาสตร์ ปัญหาระบบอุปถัมภ์ และปัญหาการขาดการกล่อมเกลามาเพื่อ สร้างความเป็นพลเมือง ๒) แนวทางการการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของไทย ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนาพลเมือง และการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองให้ เป็นยุทธศาสตร์ชาติ มีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่บังคับใช้อย่างต่อเนื่อง และสถาบันการศึกษากับการพัฒนา ความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ๓) แนวทางการพัฒนาความ เป็นพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย ได้แก่ การพัฒนาความเป็น พลเมืองบนฐานคิดตะวันตก ให้สิทธิและความรับผิดชอบแก่พลเมือง มีสิทธิ มีเสรีภาพ มีการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในฐานะสมาชิกหนึ่งของรัฐ การพัฒนาความเป็นพลเมืองตามหลักภาวนา ๔ ประกอบด้วย ภายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา^{๑๐๔}

ณฐมน หมวกฉิม ได้วิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผล ต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันครอบครัว ไม่ค่อยมีอิทธิ พลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ด้านสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทาง การเมืองของเยาวชนมาก รวมถึงอิทธิพลจากสื่อโซเชียลจะมีผลต่อความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และ ค่านิยมของเยาวชน การรวมกลุ่มกันหรือร่วมแสดงความคิดเห็นจะผ่านทางโซเชียล อาทิตี เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ เป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้เยาวชนเชื่อว่าระบบอุปถัมภ์ฝังรากลึก นักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกเดียวกัน หาผลประโยชน์ร่วมกัน เยาวชนจึงอยากได้นักการเมืองคนรุ่นใหม่ ใจซื่อ มือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองมี การส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยมากกว่า ด้านการ กล่อมเกลามาทางการเมืองและด้านหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๙$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๙๒$) หลักอิทธิบาท ๔ ($\bar{X} = ๓.๖๖$) และด้านการกล่อมเกลามาทาง การเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๕$) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการกล่อม เกลามาทางการเมือง ($X_{๑}$) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ($X_{๒}$) และหลักอิทธิบาท ๔

^{๑๐๔}อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย, วารสาร การบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๔) : ๓๐๓-๓๐๔.

(X_n) มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ ๓๗.๗^{๑๐๕}

สุมาลี บุญเรือง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” พบว่า ๑) ระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนประกอบด้วย ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองหลักอิทธิบาท ๔ และการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองและหลักอิทธิบาท ๔ มีผลต่อการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑ และ ๓) การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ ความขึ้นชอบทางการเมือง โดยการเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง พยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีใจทางการเมือง ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีสติปัญญาควบคุมกิจกรรมทางการเมืองคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้โปร่งใส^{๑๐๖}

กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวิชัย ศรีโกคางกุล ได้วิจัยเรื่อง “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง” พบว่า สถาบันกลุ่มเกลาทางการเมือง มีบทบาทต่อความตื่นตัวทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.12$, S.D. = ๐.๒๘) วัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.31$, S.D. = ๐.๓๑) นักศึกษาร้อยละ ๘๗.๗๗ มีความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี แต่บางท่านมีความสนใจทางการเมืองค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.55$, S.D. = ๐.๔๒) และนักศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊ก มากที่สุด สรุปโดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ส่วนทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒) นักศึกษาคิดว่า จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อย

^{๑๐๕} อนุมน หมวกฉิม, “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๑๐๖} สุมาลี บุญเรือง, “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ละ ๙๗.๓๓ เหตุผลหลักในการตัดสินใจออกไปเลือกตั้ง คือ นโยบายรัฐในอนาคตประเทศไทยน่าจะมีการรัฐประหารขึ้นอีก และนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าเลือกพรรคอนาคตใหม่มากที่สุด^{๑๐๗}

ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ และโชติ บดีรัฐ ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี” พบว่า สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนก่อนรัฐประหาร ๒๕๕๗ มีการตื่นตัวทางการเมืองสูง แต่ทว่า หลังการรัฐประหาร ๒๕๕๗ มีความเฉื่อยชาทางการเมือง สำหรับ ประเด็นการตื่นตัวทางการเมืองที่มีความโดดเด่นและประชาชนให้ความสนใจมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท^{๑๐๘}

วัฒนา แข่งไพเราะ ได้วิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔” พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง และกลุ่มเพื่อนและชุมชน ส่วนการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ การตื่นตัวทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน ได้แก่ ความเป็นอาตมันเชิงปัจเจกภาพและอาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้พบข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริมให้สถาบันต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา และสถาบันสื่อมวลชน ที่มีผลต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองมากที่สุด ซึ่งมีบทบาทต่อการส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองแก่เยาวชนให้มากขึ้น ส่วนกลุ่มเพื่อนและชุมชน มีผลต่อการกล่อมเกล่าทางการเมืองน้อย รัฐควรให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นตระหนัก และเร่งส่งเสริมจัดงบประมาณของรัฐเข้าไปให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจัดกิจกรรมทางการเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่เยาวชน^{๑๐๙}

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน สามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า สถาบันกล่อมเกล่าทางการเมือง มีบทบาทต่อความตื่นตัวทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง มีความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์

^{๑๐๗} กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโศคางกุล, “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง, *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๙๔-๙๕.

^{๑๐๘} ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ และโชติ บดีรัฐ, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี, *วารสารการบริหารท้องถิ่น*”, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.

^{๑๐๙} วัฒนา แข่งไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕).

ถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองที่มีความโดดเด่นและประชาชนให้ความสนใจมาก ที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation Theory) ผู้วิจัยพบทั้งผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้

ณัฐวิชัย ดำรงศรีวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนพบว่า ลักษณะการพัฒนาประชาธิปไตยไทยมีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ไม่ได้เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบชิงสุกก่อนห่าม^{๑๑๐}

ณัฐมน หมวกฉิม และจิรเดช ทั้งสุขบุตร ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า มืองค์ประกอบอยู่ ๘ ส่วน คือ ๑) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ๒) ด้านความรู้ความเข้าใจการเมือง ๓) ด้านการพัฒนาทางการเมือง ๔) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ๕) ด้านจิตสำนึกทางการเมือง ๖) ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ๗) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ๘) ด้านความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง ในขณะนั้นให้เกิดความมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการลดความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อความสมานฉันท์และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป^{๑๑๑}

สมพร เฟื่องจันทร์ ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของนิสิตด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ

^{๑๑๐}ณัฐวิชัย ดำรงศรีวงศ์, “พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔) : ๖๑.

^{๑๑๑}ณัฐมน หมวกฉิม และจิรเดช ทั้งสุขบุตร, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร”, วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๓) : ๒๐.

เจ้าพระยา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการรับรู้ข่าวสาร การกล่อมเกลາทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๑๒}

ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์ ได้วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีหลักให้ดำเนินการ คือ ๑) การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อตรง เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ๒) การสร้างความตระหนักในจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปกรรม ๓) การสร้างความร่วมมือในชุมชน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส มุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔) การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเคารพกติกา และมีจิตสำนึกให้เกิดธรรมาภิบาล พัฒนาท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นต่อไป^{๑๑๓}

สุกัญญาณัฐ ออบสิน ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง สำหรับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง อาทิ การเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย^{๑๑๔}

^{๑๑๒}สมพร เฟื่องจันทร์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”, วารสารสารสนเทศ, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๙๗.

^{๑๑๓}ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, “การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”, ดุษฎีนิพนธ์นี้ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๑๔}สุกัญญาณัฐ ออบสิน, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑๖๔-๑๖๕.

พระครูปลัดสุพัฒน์ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ วรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง^{๑๑๕}

ชุมพล เพ็งศิริ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” พบว่า ๑. สภาพการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๑) ด้านการเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ๒) ด้านการเคลื่อนไหวเพื่อตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐ เพื่อปกป้องและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมให้กับตนเอง ๓) ด้านการประท้วงอำนาจรัฐและเรียกร้องให้มีการถ่ายโอนอำนาจรัฐ ประชาชนเรียกร้องให้มีการถ่ายโอนอำนาจรัฐเพื่อจัดเลือกตั้งใหม่ ๔) ด้านร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐและผูกพันในทางสร้างสรรค์ ในกระบวนการใช้อำนาจของประชาสังคม ไม่ขัดขวางการแสดงออกของประชาชน ๒. กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น สร้างการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่น โดยเลือกตั้งนักการเมืองที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย ๓) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ตัดสินใจเลือกตัวแทนนักการเมือง โดยตรวจสอบจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมือง ที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน ๓. การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ๑) ด้านหมั่นประชุมกันเป็นประจำ ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมทางการเมือง โดยแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการประชุม ๒) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การประสานให้เกิดการประชุมอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นการประชุมโดยพร้อมเพรียงกันและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ๓) ด้านปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ การส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มการเมืองปฏิบัติตามมติที่ประชุม ๔) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ประชาชนจะให้ความเคารพนับถือต่อประธานที่ประชุมหรือผู้ดำเนินกิจกรรม ๕) ด้านการไม่ลุแก่อำนาจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีลักษณะของการไม่ลุแก่อำนาจ รับฟังความ

^{๑๑๕}พระครูปลัดสุพัฒน์ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์”, วารสารธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๓๘.

คิดเห็นของผู้อื่น ๖) ด้านรักสันติภาพ จัดเวทีทางการเมือง เพื่อสร้างสันติภาพพิจารณาความคิดเห็นของทุกคนด้วยความเป็นกลาง ๗) ด้านตั้งใจสนับสนุนคนดี การสร้างเครือข่ายการเมืองภาคประชาชน เพื่อปกป้องและรักษาคนดีส่งเสริมคนดีให้เข้ามามีบทบาททางการเมือง^{๑๑๖}

ณรงค์ พึ่งพานิช ภิกขุ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก” พบว่า ๑) ปัจจัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยด้านความเสมอภาคทางสังคมและทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการให้รางวัล ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก ที่แตกต่างกัน และ ๓) ทุกพฤติกรรมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๑^{๑๑๗}

เทิดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวารภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต” พบว่า ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านพฤติกรรม และด้านอารมณ์ความรู้สึก ส่วน การมีส่วนร่วมทางการเมืองแสดงออกด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และด้านผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

สำหรับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ๑) ด้านการเลือกตั้ง คือ ภูมิภาคอยู่ต่างจังหวัด บัญชีรายชื่อการเลือกตั้งตกหล่น มีหน่วยเลือกตั้งไม่เพียงพอ ต่อจำนวนประชาชน มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ระยะเวลาการเลือกตั้งนอกเขตมีน้อย อยู่ในช่วงเรียนหรือสอบ ไม่สามารถไปเลือกตั้งได้ และส่วนหนึ่งคือไม่รู้จักผู้ลงสมัคร ๒) ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง บางครั้งให้ข้อมูลไม่ชัดเจน ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือ ๓) ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน คือ ไม่วางตัวเป็นกลาง ๔) ด้านการติดต่อกับทางราชการ มีความล่าช้า ไม่ยิ้มแย้ม ขาด

^{๑๑๖} ชุมพล เพ็งศิริ, “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”, **คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๑๗} ณรงค์ พึ่งพานิช ภิกขุ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก”, **วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๓๕.

มนุษย์สัมพันธ์ ๕) ด้านการเป็นผู้ประท้วง คือ มีการรับจ้างประท้วง และ๖) ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง คือ สื่อสารความคิดเห็นไม่ตรงกัน

ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ได้แก่ ๑) ด้านการเลือกตั้ง ควรเพิ่มหน่วยการเลือกตั้งให้เพียงพอในทุกเขต รณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ควรจัดให้มีการเลือกตั้งแบบอัตโนมัติ ๒) ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ควรให้ข้อมูลอย่างชัดเจน ๓) ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ควรเป็นกลางสร้างความน่าเชื่อถือ ๔) ด้านการติดต่อกับทางราชการ ยิ้มแย้มและให้การต้อนรับที่เป็นมิตร มีการประเมินความพึงพอใจเพื่อแก้ปัญหา ๕) ด้านการเป็นผู้ประท้วง ควรวางตัวเป็นกลาง และ๖) ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ควรรับฟังข่าวสารให้ถูกต้องก่อนมีนำไปประชาสัมพันธ์^{๑๑๘}

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ ความเสมอภาคทางสังคมทางการเมือง และการให้รางวัล ส่วนลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น เป็นรูปแบบการพูดคุยประเด็นทางการเมือง การเลือกตั้งทั่วไปซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญ สำหรับ นักศึกษามีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ความรู้สึก ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และด้านผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

๒.๕.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษางานวิจัยได้ดังนี้

ไพวรรณ ปุริมาต ได้วิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น มีหลักดำเนินการ คือ ๑) ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ๒) ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเอง และศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย ๓) ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชน

^{๑๑๘} เติตศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร, “ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๓๘.

เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง สร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕) ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมือง ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จ ลุล่วง ๖) ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ สร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง ๗) ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามข้อกฎหมายและคุณธรรม ๘) ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ รักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมโดยใช้อำนาจที่เป็นธรรม^{๑๑๙}

นิยม เวชกามา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา พบว่า หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทำหน้าที่เป็นสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติบริหาร และตุลาการด้วยตนเอง โดยมีความคิดพูด และทำด้วยเมตตาต่อกัน กระจายผลประโยชน์ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความคิดที่แตกต่าง ๒) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อม ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจนิติบัญญัติและบริหารแทนตนผ่านการเลือกตั้งด้วยความรู้รักสามัคคีปรารถนาดีและหวังประโยชน์สุขร่วมกัน ๓) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของตนในรูปของภาคพลเมืองหรือผ่านตัวแทนตามหลักสาราณียธรรม และ ๔) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมืองในรูปของประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อน และมีความแตกต่างหลากหลายให้มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันด้วยไมตรีจิต^{๑๒๐}

^{๑๑๙} ไพรพรรณ ปุริมาตฺร, “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น”, **คุณวินิพนธ์ปรัชญาคุณวิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๒๐} นิยม เวชกามา, “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา”, **คุณวินิพนธ์พุทธศาสตร์คุณวิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา**, (พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

ศราวุฒิ วิสาพรม วชิรวัดดี อาริยะสิริโชติ และวนิดา เสาศิมมา ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การ สร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง มหาสารคาม พบว่า การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) เป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองที่ มั่นคงและมีเสถียรภาพ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไม่ใช่เพียงแค่เสริมสร้างความรู้ให้แก่ประชาชน และ ไม่ใช่เพื่อจรรโลงระบบการเมือง แต่ยังส่งผลที่เป็นรูปธรรมโดยตรงต่อประชาชน ให้ประชาชนกลายเป็น พลเมืองที่ตื่นรู้ (Active Citizen) และให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพกติกาในสังคม อีกทั้ง การใช้ ประชาธิปไตยหรือการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน จะต้องมีการฝึกฝนประชาชนเจ้าของ ประเทศจึงจะสามารถปกครองตนเองได้ และอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่างและความขัดแย้ง และ การสร้างพลเมืองเพื่อการสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย จากฐานรากในกรณีของโรงเรียนใน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า มีกระบวนการสร้างพลเมืองที่สำคัญ คือ ๑) ช่อม ปรับรื้อระบบ ความคิดและมุมมองทางการเมือง ทำความเข้าใจนิยามความหมายพลเมือง ๒) เสริมสร้างองค์ประกอบ กระบวนการสำคัญ ๔ มิติ ความรู้สู่การเป็นพลเมืองตื่นรู้ ๓) ต่อเติมเพิ่มศักยภาพพลเมือง และ๔) ต่อยอด เชื่อมเครือข่ายขยายภาคีพลเมือง^{๑๒๑}

สุรพล สุธะพรหม ได้วิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๖๐ พบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณ วาที (เจ้าคุณพิพิธ) ในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๖๐ นั้น เจ้าคุณพิพิธในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุ ในพระพุทธศาสนา ได้นำเทคนิคและวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ สื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง ชู ใจ แกล้วกล้า และร่าเริง อีกทั้งเป็นผู้ส่งสารทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างตรงไปตรงมา นับเป็น พระภิกษุที่มีฝีปากกล้าด้วยการใช้ภาษาไทย ทั้งรูปแบบของร้อยแก้วและร้อยกรอง ส่วนสารนั้นเจ้า คุณพิพิธได้ใช้เนื้อหาของหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมและ ปัญหาทางการเมือง โดยผ่านช่องทางของสื่อทั้งสื่อกระแสหลักคือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือ และในรูปแบบของการบรรยาย ปาฐกถา การเทศนา รวมถึงการใช้สื่อบุคคลผ่านสื่อใหม่ทั้งยูทูบ เฟซบุ๊ก และเพจ ตลอดจนรูปแบบของมัลติมีเดียที่มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และผู้รับสารของเจ้าคุณ

^{๑๒๑}ศราวุฒิ วิสาพรม วชิรวัดดี อาริยะสิริโชติ และวนิดา เสาศิมมา, “การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อ เสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก:กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม”, **วารสารการเมืองการ ปกครอง**, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๑.

พิพิธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในตัวเมือง ที่เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง^{๑๒๒}

ไพบุลย์ สุขเจตนิ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” พบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อาทิ การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไปไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน^{๑๒๓}

เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกะทู้ จังหวัดสงขลา” พบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่อง การเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง ๒) การเลือกตั้งที่โปร่งใสทุกขั้นตอน ตรวจสอบได้ และ ๓) มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ๑) ครอบครัว ปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง ๒) โรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ๓) ชุมชน ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา ๔) ศาสนา ต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ และ ๕) หน่วยงานทางการเมืองการปกครองมีส่วนร่วมสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ๑) การศึกษา ที่ยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะใน หมู่บ้านที่ห่างไกล ๒) วัยรุ่นติดยาเสพติดจนทำตัวนิ่งเฉยเรื่องบ้านเมือง ๓) สภาพเศรษฐกิจครอบครัว รายได้ไม่พอเลี้ยงชีพทำให้ วัยรุ่นสนใจแต่เรื่องปากท้องและทำงาน ๔) การพนัน

^{๑๒๒}สุรพล สุยะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาทิ (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).

^{๑๒๓}ไพบุลย์ สุขเจตนิ, “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”, *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ฟุตบอลแพร่หลาย และ๕) เกรงกลัวอันตราย จนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรม ต่างๆทางการเมือง เพราะกลัวจะตกเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม^{๑๒๔}

อิสมาแอล เบญอุบรอฮีม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” พบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างกระบวนการวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคง ความสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค ด้านพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านพัฒนาระบบการศึกษา ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาการค้าและการลงทุน ด้านพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ภาครัฐ ได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ประชาชนในพื้นที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความมั่นคง ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมทุกมิติ^{๑๒๕}

ธนาภรณ์ ไฉ่วเจริญ และวัชรินทร์ ขาญศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับสูง กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในการยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ต้องรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดกับประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับ

^{๑๒๔} เปรมศักดิ์ แก้วมรกต, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่ ๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๘-๒๒๕.

^{๑๒๕} อิสมาแอล เบญอุบรอฮีม, และคณะ, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐.

การศึกษา สาขาวิชาการศึกษา และภูมิปัญญาของครอบครัวที่ต่างกัน ส่งผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๒๖}

ปรมต วรรณบวร และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น” พบว่า ๑. ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบศีลธรรมโดยเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพสิทธิของกันและกัน มีความเท่าเทียมกัน กล้าเสนอความคิดต่อส่วนรวม ๒. หลักธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) การเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จัก หน้าที่ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีการยึดถือคำสั่งสอนของศาสนามาเป็นเครื่องมือ ในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และรู้จักลำดับความคิดไตร่ตรอง ปัญหา รู้หน้าที่ของตนเองเข้าใจตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ๒) การเป็นผู้รู้จักผล รู้จัก เป้าหมาย คือ การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเป้าหมายในทาง ความดีงามเพื่อเป็นคนที่มิมีเหตุผล ๓) การเป็นบุคคลที่รู้จักตนเป็นใคร คือ ความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม ๔) การรู้จักประมาณ รู้จักความพอดี คือ การรู้จักถึงความพอเหมาะ รู้จักพอดีและพอเพียงในการดำเนินชีวิต พึ่งตนเอง อยู่อย่างพอเพียง เลี้ยงตนบนสัมมาชีพและวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมืองได้ ๕) การรู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม คือ การใช้ดุลยพินิจในการใช้เวลาให้เหมาะสมระหว่างประชาธิปไตยกับพุทธศาสนาที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันในหลายมิติ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาในการ เอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ๖) การรู้จักชุมชน รู้จักกระเปียบในสังคม คือ การปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักและเคารพระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม และรู้ถึงจารีต ขนบธรรมเนียมของชุมชนและข้อที่ ๗) การรู้จักบุคคล หรือการรู้จักอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ของผู้อื่น คือ การเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจอารมณ์ของคนในชุมชนมีการยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและของผู้อื่นเรียนรู้การการดำเนินชีวิตร่วมกัน และ ๓. แนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น ด้านการยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่ ประชาชนได้ยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเป็นปกติ การส่งเสริมประชาธิปไตยมี

^{๑๒๖} ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๓๓-๑๔๗.

พื้นฐานจากการยึดถือปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนามาก่อนแล้วและเหมาะสมในท้องถิ่น และมีความรู้หลักพุทธธรรมให้เข้าใจและปฏิบัติได้จริง เกิดชุมชน แห่งการเรียนรู้การเมืองกับหลักพุทธธรรม^{๑๒๗}

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลາทางการเมืองและความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมือง (.๔๓๑) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับที่สูงกว่าความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทยซึ่งมีอิทธิพลในเชิงลบ (.๐๐๒) ต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งหมายความว่า หากระดับของการกล่อมเกลາทางการเมืองเพิ่มขึ้น ๑ ระดับ จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาเพิ่มขึ้น (.๔๓๑) ระดับ และในทางเดียวกันกับความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทยที่เพิ่มขึ้น ๑ ระดับ จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นเพียง (.๐๐๒) ระดับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทยกับวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๒๘}

ไอยสร เทพทอง และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย ได้วิจัยเรื่อง ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทย: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนนทบุรี พบว่า ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ๑) ยอมรับความแตกต่างทางเพศ ๒) ความไว้วางใจและเชื่อมั่นผู้อื่น ๓) ติดตามข่าวสาร ๔) มีน้ำใจและจิตสาธารณะ และ ๕) รักชาติและภูมิใจในความเป็นชาติ สำหรับค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่ไม่พึงประสงค์และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประกอบด้วย ๑) ความสัมพันธ์อำนาจแนวดิ่ง ๒) คำนิ่งต่อผลตอบแทน ๓) ให้คุณค่าต่อวัตถุนิยม และ ๔) ขาดระเบียบวินัยและไม่เคารพกฎหมาย^{๑๒๙}

^{๑๒๗} ประมต วรรณบวร , และคณะ “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.

^{๑๒๘} วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๖๖.

^{๑๒๙} ไอยสร เทพทอง และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย, “ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทย: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนนทบุรี”, วารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๑๐๕ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒) : ๙๑

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนที่ได้ประพฤติปฏิบัติกันและถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเกิดจากความรู้ ความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ นำไปสู่ความศรัทธาโดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่บ่มเพาะทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทั้งหมดข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสรุปตามที่มาของแต่ละตัวแปรได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

๑. ด้านสังคม
๒. ด้านเศรษฐกิจ
๓. ด้านอิทธิทางการเมือง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย

๑. ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
๒. ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก
๓. ด้านความยุติธรรม
๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

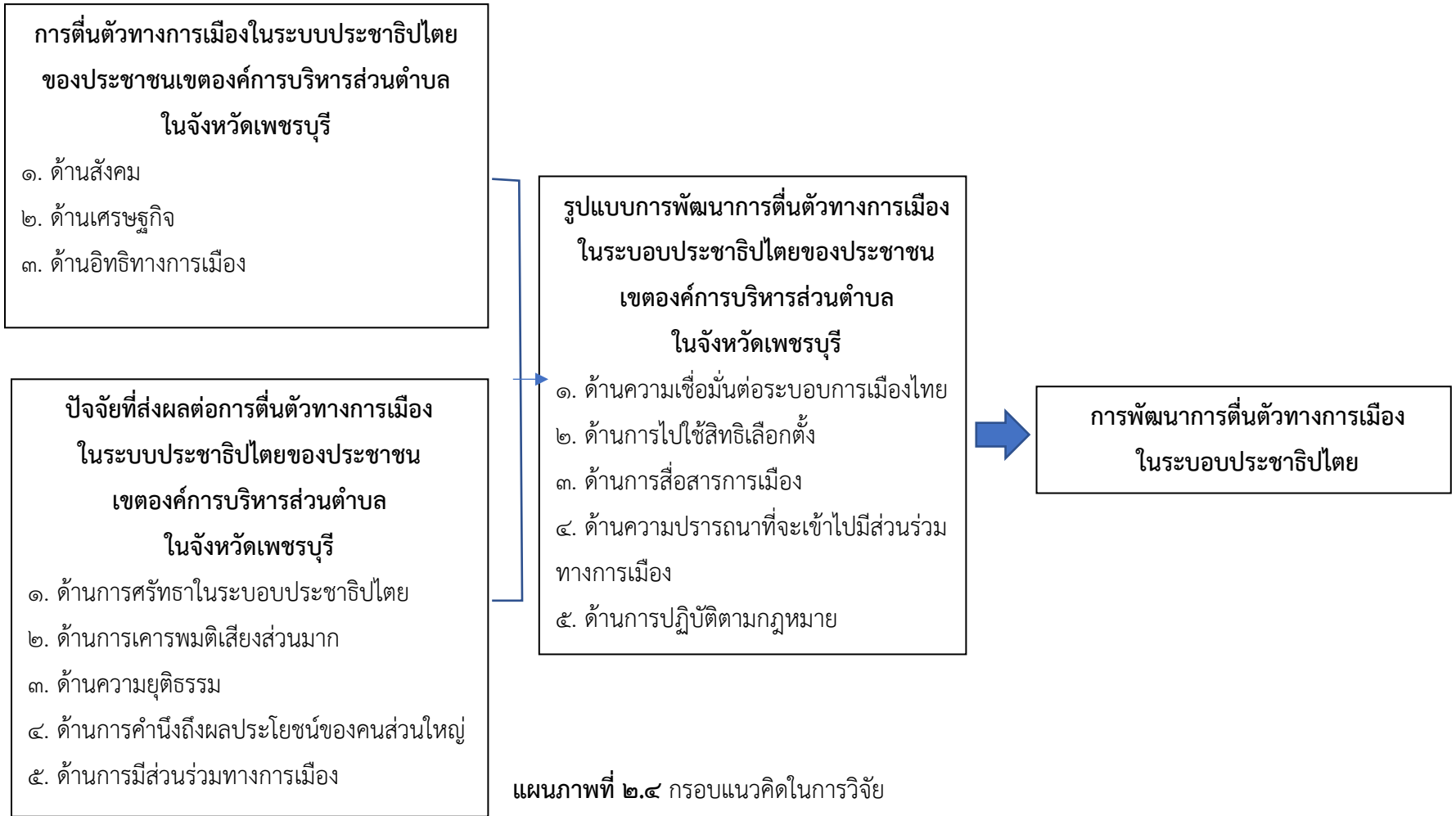
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีตามแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์^{๑๓๐}

๑. ด้านความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

^{๑๓๐} สิริพันธ์ พุทธิพน, *ทฤษฎีพัฒนาการเมือง*, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๕๔.

๓. ด้านการสื่อสารการเมือง
๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นข้อมูลหลัก และใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสนับสนุนให้เกิดความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการแจกแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ พื้นที่การวิจัย

๓.๒.๑ ประชากร

๓.๒.๒ กลุ่มอย่าง

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากร วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๔ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๔.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๕ สรุปกระบวนการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

๑. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม คือ ผู้บริหารและประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๕ คน ผู้บริหารและประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๕ คน และผู้บริหารและประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๕ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจำขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ วางเค้าโครงของข้อมูล คำเนืงถึงบริบท (Context) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยใช้การตรวจสอบสามเส้า เพื่อให้ข้อมูลมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากร ประกอบด้วย ประชากรองค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสะแกจำนวน ๖,๙๓๘ คน ประชากรองค์กรบริหารส่วนตำบลนาพันสามจำนวน ๓,๘๒๗ คน และประชากรองค์กรบริหารส่วนตำบลนาวังจำนวน ๒,๙๖๗ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓,๗๓๒ คน ส่วนวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างและขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นเยาวชนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน จำแนกเป็นรายอำเภอทั่วทั้งจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) คือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ หรือมีค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน ๓๐๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน ๖ ส่วน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้ ๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ๒) ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment) และ ๓) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis)

^๑ ยุทธ ไกรวรรณ, วิธีวิจัยทางธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๗๙.

๓.๒ พื้นที่การวิจัย

การวิจัยนี้ใช้พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเน้นศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่น่าสนใจ ที่แสดงออกถึงการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ในพื้นที่ตัวอย่าง ๓ องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

๓.๒.๑ พื้นที่วิจัย ได้แก่ พื้นที่ที่มีผู้นำทางการเมืองมีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ โดยมีผลงานเชิงประจักษ์ที่ประชาชนภายในตำบลรับรู้ได้ แต่บางพื้นที่บทบาทการพัฒนาไม่มีความรูปธรรม ประชาชนต้องการเปลี่ยนแปลงผู้นำด้วยการเลือกตั้ง แต่ภายหลังการเลือกตั้งยังได้ผู้ชนะคนเดิม ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกพื้นที่วิจัยแบบเจาะจง ประกอบด้วย พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง

๓.๒.๒ ประชากร ได้แก่ ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๖,๙๓๘ คน ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๓,๘๒๗ คน และประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๒,๙๖๗ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓,๗๓๒ คน

๓.๒.๓ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวนทั้งสิ้น ๓๐๔ คน

๓.๒.๔ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม คือ ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๕ คน ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๕ คน และผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๕ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ คน ดังนี้

๑. ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก	จำนวน ๕ คน
๒. ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม	จำนวน ๕ คน
๓. ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง	จำนวน ๕ คน

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลด้วยการแบบสอบถาม (Questionnaires) แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี โดยมีกระบวนการดังนี้

๓.๓.๑ ประชากร วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแกจำนวน ๖,๙๓๘ คน ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามจำนวน ๓,๘๒๗ คน และประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาวังจำนวน ๒,๙๖๗ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓,๗๓๒ คน

๒. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างและขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นเยาวชนทั้งวัยเรียนและวัยทำงานจำแนกเป็นรายอำเภอทั่วทั้งจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) คือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ หรือมีค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ จากประชากร ทั้งหมดจำนวน ๓๐๔ คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร (Sample Size) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (๐.๐๕)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{๑๗,๗๓๒}{๑ + ๑๗,๗๓๒ (๐.๐๕)^๒}$$

$$n = \frac{๑๗,๗๓๒}{๑ + ๑๗,๗๓๒ (๐.๐๐๒๕)}$$

$$n = \frac{๑๗,๗๓๒}{๑ + ๑๗,๗๓๒}$$

$$n = ๓๐๔$$

$$n = ๓๐๔ \text{ ตัวอย่าง}$$

๓) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาวิ้ว จำนวนทั้งสิ้น ๓๐๔ คน

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอายุ

ที่	พื้นที่ประชากร	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
		N=๑๗,๗๓๒	n=๓๐๔
๑	ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก	๖,๙๓๘	๑๕๓
๒	ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม	๓,๘๒๗	๘๕
๓	ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาวิ้ว	๒,๙๖๗	๖๖
	รวมทั้งสิ้น	๑๗,๗๓๒	๓๐๔

^๒ ยุทธ ไกรวรรณ, วิธีวิจัยทางธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๗๙.

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน ๖ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และพื้นที่อาศัย เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน ๗ ตัวแปร ดังนี้

ด้านเพศ	จำนวน ๒ ตัวเลือก
ด้านอายุ	จำนวน ๙ ตัวเลือก
ด้านสถานภาพ	จำนวน ๓ ตัวเลือก
ด้านการศึกษา	จำนวน ๖ ตัวเลือก
ด้านอาชีพ	จำนวน ๑๐ ตัวเลือก
ด้านรายได้ต่อเดือน	จำนวน ๖ ตัวเลือก
ด้านพื้นที่อาศัย	จำนวน ๓ ตัวเลือก

ส่วนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านอิทธิพลทางการเมือง มีข้อความทั้งหมด ๙ ข้อ โดยแยกตามตัวแปร ดังนี้

ด้านสังคม	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านอิทธิพลทางการเมือง	จำนวน ๓ ข้อ

ส่วนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด ๑๕ ข้อ โดยแยกตามตัวแปร ดังนี้

ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านความยุติธรรม	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	จำนวน ๓ ข้อ

ส่วนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด ๑๕ ข้อ โดยแยกตามตัวแปร ดังนี้

ด้านความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการสื่อสารการเมือง	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเมือง	จำนวน ๓ ข้อ
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย	จำนวน ๓ ข้อ

ส่วนที่ ๕ สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ
- ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ทั้งนี้ การปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้ ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + e$$

โดย Y = รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

X_1 = สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมือง

X_2 = ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แปลผล

๐.๙๑ - ๑.๐๐ มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

๐.๗๑ - ๐.๙๐ มีความสัมพันธ์ระดับสูง

๐.๓๑ - ๐.๗๐ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

๐.๐๑ - ๐.๓๐ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

๐.๐๐ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ ๒ ถึงส่วนที่ ๕ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale^๓ ซึ่งจะมีข้อคำถามแบบประมาณค่าที่ใช้วัด ๕ ระดับ (Rating Scale) และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน ๕ คะแนน
มาก	ให้คะแนน ๔ คะแนน

^๓ ชูติ ระบอบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ปานกลาง ให้คะแนน ๓ คะแนน

น้อย ให้คะแนน ๒ คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน ๑ คะแนน

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการอภิปรายผล ซึ่งผลจากการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอัตราภาคชั้น^๔ จากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงชั้นคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{๕-๑}{๕} \\ &= ๐.๘ \end{aligned}$$

จะได้เกณฑ์การแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดค่าเฉลี่ยไว้ ๕ ระดับ ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย^๕ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง น้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง น้อยที่สุด

ทั้งนี้ หากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อใดมีค่าเท่ากับให้พิจารณาค่า S.D. ที่มีค่าต่ำกว่าจัดให้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

๑. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑.๑) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และสร้างเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเอกสาร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เก็บผลการวิเคราะห์ไว้ในแบบบันทึกเอกสาร

๑.๒) นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยการนำข้อมูลสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาจัดทำเป็น

^๔ มัลลิกา บุนนาค, สถิติเพื่อการตัดสินใจ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔๓.

^๕ Best, J.W., *Research in Education*, New jersey: Prentice – Hall, p. 482.

ข้อคำถามในแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ทั้ง ๑๓ ตัวแปร รวมข้อคำถามทั้งสิ้น ๓๙ ข้อคำถาม ภายใต้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ จำนวน ๓ รูปหรือคน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยพิจารณาจากค่า IOC มากกว่า ๐.๖๐ ขึ้นไป

๑.๓) นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาเป็นฐานในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี และการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๒. การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

๒.๑) หาค่าความสอดคล้องตามเนื้อหาหัวข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แบ่งออกเป็น ๒ ครั้ง ดังนี้

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาครั้งที่ ๑ จำนวน ๓ รูป/คน ประกอบด้วย

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร.	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ. ดร.	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
๓	ผศ.ดร. กมลาศ ภูวนาธิพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาครั้งที่ ๒ จำนวน ๓ รูป/คน ประกอบด้วย

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร.	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	รศ. ดร. สุวิน รักษ์สัตย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๓	รศ.ดร. กมลลาศ ภูวนาธิพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทั้งนี้ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของโครงสร้าง และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านจะประเมินให้คะแนน ๓ ระดับ คือ +๑ = มีความสอดคล้อง ๐ = ไม่แน่ใจ -๑ = ไม่สอดคล้อง แล้วคำนวณค่าและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๖ - ๑.๐ ทุกข้อคำถาม

๒.๒) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งเป็นประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๓๐ คน

๒.๓) นำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α = Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ ๐.๙๘๐

๓. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลจากการทดลองใช้ในขั้นตอนที่ผ่านมา ทำการปรับปรุงแก้ไข หลักจากนั้นจึงนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามที่ได้แจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ศึกษา จำนวน ๓ องค์กรบริหารส่วนตำบล ตามระยะเวลาที่ได้ตกลงไว้แล้วพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดไว้ที่ระยะเวลาประมาณ ๔-๘ สัปดาห์ หลักจากได้แบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการคัดแยกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้เหลือจำนวน ๓๐๔ ชุด ด้วยตนเอง ถัดจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป จึงจะถือว่าสมบูรณ์ ขณะเดียวกัน ได้ระบุหมายเลขกำกับไว้ที่มุมขวาของแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนและสร้างความสับสนขณะคัดแยก และสะดวกต่อการกรอกลงมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

๑. การศึกษาและวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และสังเคราะห์ตัวแปรการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยทำการรวบรวมเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์เอกสารโดยการจัดทำแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร บันทึกเกี่ยวกับลักษณะเอกสารแหล่งที่มา และสาระสำคัญของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร จะเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาด้วยวิธีการอื่น ๆ ต่อไป

๒. การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาุ้ง และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐๔ คน

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เสนอข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๓.๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

๑. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๒. ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment) โดยใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้สถิติ คือ ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี

๓. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ที่มีผลต่อรูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาธิปไตย โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑

๓.๔ การวิจัยเชิงคุณภาพ

แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลด้วยการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับสภาพปัญหาและบริบทการ พัฒนาการต้นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

๓.๔.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้ กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล ช่างสะแก จำนวน ๕ คน ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๕ คน และผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๕ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ คน ดังนี้

๑) ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลช่างสะแก	จำนวน ๕ คน
๒) ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม	จำนวน ๕ คน
๓) ผู้บริหารและประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง	จำนวน ๕ คน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ ๑ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่างสะแก		
๑	นายสุพจน์ กลิ่นพ่วง	อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่างสะแก
๒	นายประภาส เนตรสุข	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่างสะแก
๓	นางณัฐมน ยอดทอง	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่างสะแก หมู่ที่ ๔
๔	นางสาวจิราภรณ์ กอวิจิตร	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่างสะแก หมู่ที่ ๖
๕	นาวสาวรวิญญาภรณ์ ธนพรวิชิรพัทธ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่างสะแก หมู่ที่ ๙
กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม		
๖	นายประสิทธิ์ อินทรพงษ์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
๗	นายประสงค์ หมูศิริ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
๘	นางสาวนันท์นภัส ทองเงิน	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘
๙	นายวุฒิชัย คล้ายพันธ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘
๑๐	นายจรัญ ทองใบ	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๑
กลุ่มที่ ๓ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง		
๑๑	นางภัทราภรณ์ สุนทร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวัง
๑๒	นายชะลอ พูลสวัสดิ์	พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๓	นางวารินทร์ อินทรพงษ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาเวียง หมู่ที่ ๕
๑๔	นางกาญจนา จันทร์เกษม	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาเวียง หมู่ที่ ๓
๑๕	นายวรกร ใจเรา	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาเวียง หมู่ที่ ๓

๓.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจำขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑. การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านอิทธิพลทางการเมือง

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย การเคารพสิทธิเสียงส่วนมาก ความยุติธรรม การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๓. รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย การใช้สิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารการเมือง ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปฏิบัติตามกฎหมาย

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์ คือ เป็นการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล (Personal interview) ใช้แบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๕ คน

๓.๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ (Personal interview) เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๕ คน

๓.๔.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

๑. วางเค้าโครงของข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำรายการกำกับข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถพิจารณาคัดเลือกได้ถูกต้องควรใช้ข้อความได้ออกมาจากเอกสาร และเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับประเด็นการศึกษาผู้วิจัยจะละทิ้งความนั้นเสีย

๒. คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

๓. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียด เพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวม แล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

๓.๔.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบสามเส้าเพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด ซึ่งได้มีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

๑. การตรวจสอบด้านข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยนำข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสาร ผลการสังเกต ผลการสัมภาษณ์ที่บันทึก เก็บรวบรวมมาได้จากแหล่งต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านเวลา สถานที่ โดยตรวจสอบว่าข้อมูลเรื่องเดียวกันต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และจากตัวบุคคล มาสรุปรวม เปรียบเทียบความสอดคล้อง รวมทั้งเพิ่มเติมประเด็นที่สำคัญให้มีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์และครอบคลุมประเด็นวิเคราะห์ที่กำหนด

๒. การตรวจสอบด้านบุคคลแบบสามเส้า โดยตรวจสอบว่าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ข้อมูลที่ได้รับไม่มีความมั่นใจ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลโดย เปลี่ยนผู้สังเกต และตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

๓. การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) โดยเริ่มเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แล้วนำมาบันทึกพร้อมทั้งพิจารณา กิริยาท่าทาง พฤติกรรม บรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อมาประกอบการแปลความหมาย ร่วมกับการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามในหลาย ๆ วิธี และมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ

ข้อมูลโดยวิธี (Member Check) โดยนำข้อมูลที่ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน หรือกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงตามประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่ารายงานการวิจัยมีข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีความครอบคลุมเพียงพอในการพรรณนาวิเคราะห์และอธิบายลงข้อสรุปผลการศึกษา

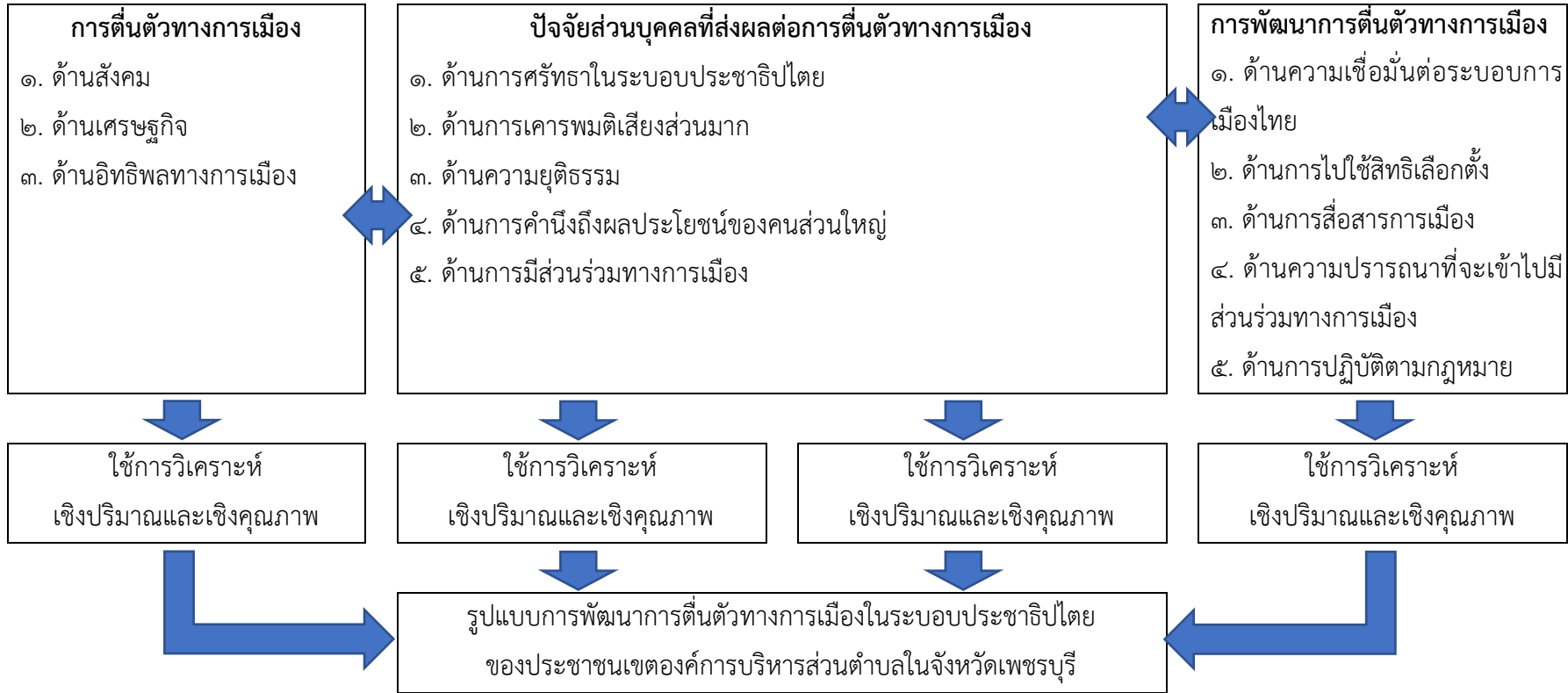
๔. การตรวจสอบด้านทฤษฎีแบบสามเส้า (Theory Triangulation) ตรวจสอบว่า ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์โดยการสร้างรหัสและลงรหัสข้อมูลนั้น ในการแปลความข้อมูลแตกต่างกันเชิงปริมาณและคุณภาพ และสรุปเหตุการณ์แต่ละครั้งเป็นความหมายทางภาษา รวมถึงการตีความหมาย นัยบริบทของภาษาไว้ด้วย เนื่องจากผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง^๖

๓.๔ สรุปกระบวนการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการวิจัยดังนี้

^๖ Denzin, อังในสุภางค์ จันทวานิช, *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

กระบวนการวิจัยการศึกษาเรื่องการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

แผนภาพที่ ๓.๑ สรุปรูปกระบวนการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ๒) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี และ ๓) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐๔ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๔.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๔.๔ องค์ความรู้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๐๔ คน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และพื้นที่อาศัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=๓๐๔)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
๑. ชาย	๑๒๗	๔๑.๘
๒. หญิง	๑๗๗	๕๘.๒
รวม	๓๐๔	๑๐๐
อายุ		
๑. อายุ ๑๘-๒๕ ปี	๕๗	๑๘.๘
๒. อายุ ๒๖-๓๐ ปี	๖๕	๒๑.๔
๓. อายุ ๓๑-๓๕ ปี	๓๔	๑๑.๒
๔. อายุ ๓๖-๔๐ ปี	๓๔	๑๑.๒
๕. อายุ ๔๑-๔๕ ปี	๓๐	๙.๙
๖. อายุ ๔๖-๕๐ ปี	๓๔	๑๑.๒
๗. อายุ ๕๑-๕๕ ปี	๑๒	๓.๙
๘. อายุ ๕๖-๖๐ ปี	๒๔	๗.๙
๙. อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป	๑๔	๔.๖
รวม	๓๐๔	๑๐๐
สถานภาพ		
๑. โสด	๑๑๓	๓๗.๒
๒. สมรส	๑๗๑	๕๖.๓
๓. หย่าร้าง	๒๐	๖.๖
รวม	๓๐๔	๑๐๐
การศึกษา		
๑. มัธยมศึกษา	๖๙	๒๒.๗
๒. อนุปริญญา	๘๔	๒๗.๖
๓. ปริญญาตรี	๑๐๑	๓๓.๒
๔. ปริญญาโท	๓๐	๙.๙
๕. ปริญญาเอก	๑	.๓๐

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๖. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	๑๙	๖.๓
รวม	๓๐๔	๑๐๐
อาชีพ		
๑. ข้าราชการ	๒๐	๖.๖
๒. พนักงานเอกชน	๕๓	๑๗.๔
๓. เจ้าของกิจการ	๓๒	๑๐.๕
๔. พนักงาน	๓๕	๑๑.๕
๕. เกษตรกรรม	๕๑	๑๖.๘
๖. อาชีพอิสระ	๗๑	๒๓.๔
๗. นักศึกษา	๑๖	๕.๓
๘. นักเรียน	๑๙	๖.๓
๙. ว่างาน	๗	๒.๓
๑๐. อื่นๆ (โปรดระบุ)		
รวม	๓๐๔	๑๐๐
รายได้ต่อเดือน		
๑. รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท	๖๒	๒๐.๔
๒. รายได้ต่อเดือน จำนวน ๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๙๒	๓๐.๓
๓. รายได้ต่อเดือน จำนวน ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๗๐	๒๓.๐
๔. รายได้ต่อเดือน จำนวน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๔๐	๑๓.๒
๕. รายได้ต่อเดือน จำนวน ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒๐	๖.๖
รวม	๓๐๔	๑๐๐
พื้นที่อาศัย		
๑. องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก	๑๕๓	๕๐.๓
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลนาุ้ง	๖๖	๒๑.๗
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม	๘๕	๒๘.๐
รวม	๓๐๔	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง การพัฒนาการ
ตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี
จำแนกได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๐ และเพศชาย จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๐ ตามลำดับ

ด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๒๖-๓๐ ปี จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔ รองลงมา มีอายุ ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘ มีอายุ ๓๑-๓๕ ปี จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ มีอายุ ๓๖-๔๐ ปี จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ มีอายุ ๔๖-๕๐ ปี จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ มีอายุ ๔๑-๔๕ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙ มีอายุ ๕๖-๖๐ ปี จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙ มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖ มีอายุ ๕๑-๕๕ ปี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙ ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน ๑๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓ รองลงมา โสด จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ และหย่าร้าง จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ตามลำดับ

ด้านการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒ รองลงมา ระดับอนุปริญญา จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ มัธยมศึกษาจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗ ปริญญาโท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙ ปริญญาเอก จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ .๓๐ และอื่น ๆ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓ ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพอิสระ จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔ รองลงมา มีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ เกษตรกรรม จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘ พนักงาน จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕ เจ้าของกิจการ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ ข้าราชการ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ นักเรียน จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓ นักศึกษา จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓ ว่างาน จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓ ตามลำดับ

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๙,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓ มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔ มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒ มีรายได้ต่อเดือน

๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ มีรายได้ต่อเดือนรูปแบบอื่นๆ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ตามลำดับ

ด้านพื้นที่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๐ รองลงมาอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ และอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๐ ตามลำดับ

๔.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยแยกเป็นเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

(n=๓๐๔)			
สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านสังคม	๓.๘๙	.๖๑๕	มาก
๒. ด้านเศรษฐกิจ	๓.๘๗	.๖๕๑	มาก
๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง	๓.๗๒	.๖๕๖	มาก
ภาพรวม	๓.๘๒	๐.๖๔๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๖๔๐) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = .๖๑๕) ด้าน

เศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .651) และด้านอิทธิพลทางการเมือง ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .656) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย **ด้านสังคม** จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)			
ด้านสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้มีความสนใจทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๘๙	.๙๑๗	มาก
๒. การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ	๓.๙๐	.๘๐๗	มาก
๓. ชุมชนเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์	๓.๘๘	.๗๘๗	มาก
ภาพรวม	๓.๘๙	.๖๑๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ด้านสังคม จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .615) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .807) สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้มีความสนใจทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .917) และชุมชนเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .787) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)

ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย	๓.๗๙	.๘๙๔	มาก
๒. ปัญหาความเป็นอยู่ด้านอาชีพ รายได้ สวัสดิการของประชาชนส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๓.๙๓	.๘๓๐	มาก
๓. ความพร้อมด้านการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี	๓.๙๐	.๘๒๖	มาก
ภาพรวม	๓.๘๗	.๖๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = .๖๕๑) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ ปัญหาความเป็นอยู่ด้านอาชีพ รายได้ สวัสดิการของประชาชนส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ($\bar{X} = ๓.๙๓$, S.D. = .๘๓๐) ความพร้อมด้านการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = .๘๒๖) และองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๘๙๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตย ด้านอิทธิพลการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)

ด้านอิทธิพลทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมือง มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดง พฤติกรรมทางการเมืองเสมอ	๓.๖๖	.๘๑๙	มาก
๒. การยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรง ข้ามทางการเมือง	๓.๘๑	.๗๘๐	มาก
๓. การแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มี อิทธิพลท้องถิ่น	๓.๗๑	.๘๖๑	มาก
ภาพรวม	๓.๗๒	.๖๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตย ด้านอิทธิพลทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๒, S.D. =
.๖๕๖) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ การยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรม
ทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๘๑, S.D. = .๗๘๐) การแสดงออกทาง
การเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น (\bar{X} = ๓.๗๑, S.D. = .๘๖๑) และการเคลื่อนไหวทาง
การเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทาง
การเมืองเสมอ (\bar{X} = ๓.๖๖, S.D. = .๘๑๙) ตามลำดับ

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑. สังคมมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) สังคมมีความตื่นตัวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตยกว้างขวางขึ้น ประชาชนรู้จักคิดวิเคราะห์กับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และร่วมกันอภิปรายถึงนโยบายของพรรคการเมือง เมื่อถึงเวลาและวันเลือกตั้ง ก็จะออกไปใช้สิทธิกันถึง ๘๐% ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง^๑

๒) ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเนื่องมาจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีความรวดเร็วเป็นอย่างมาก ในบริบทของสังคมภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี เพราะในปัจจุบันมีเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว^๒

๓) สังคมค่อนข้างให้ความสนใจการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะคิดว่าการเมืองจะสามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมได้ อาทิ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โครงการพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมการพัฒนา นโยบายการพัฒนา เป็นต้น ล้วนเป็นผลสะท้อนของสังคมทั้งสิ้น^๓

๔) สังคมมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนด้วยเหตุที่ว่า สังคมและการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกัน สังคมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นระดับความกระตือรือร้นในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน ให้ตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในระบบประชาธิปไตย^๔

๕) สังคมมีผลต่อการเมืองปานกลาง เนื่องจากความเข้าใจในการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในสังคมยังมีความไม่ทั่วถึง และยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่พอสมควร ในท้องถิ่นยังมีการเมืองเฉพาะกลุ่ม ที่มีเครือข่ายชั้นนำชุมชน^๕

^๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๔ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๕ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๖) ประชาชนมีความตื่นตัวดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้คนดีมาพัฒนาบ้านเมือง และแก้ไข ปัญหาของชาวบ้าน ในตำบลมีการมาลงคะแนนประมาณ ๙๐% เพราะการเลือกตั้งคือการเลือกผู้นำใน เขตตำบล ที่มีความสามารถในการพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้ชุมชนมีความเจริญเทียบเท่าตำบลอื่น ประชาชน จึงมีส่วนในการเลือกนำ^๖

๗) ประชาชนมีการรับรู้เรื่องการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนด้วยเหตุผล เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้รับรู้เรื่องราวการเมืองกับประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อมูลตามสื่อ ออนไลน์ที่หลากหลาย ภาพรวมสังคมจึงเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกทางการเมืองตามกลไกที่รัฐ กำหนด^๗

๘) ประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในพื้นที่ตำบลอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือการรับรู้ ของผู้ตนเห็นว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ เป็นไปตามกลไกที่รัฐสนับสนุนและเปิดโอกาส อาทิ การเลือกตั้ง การลงประชามติ การมีส่วนร่วมในเวที ประชาคมของตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาตำบล ที่สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน^๘

๙) ตนเห็นว่าสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต เป็นคนรุ่นใหม่อายุน้อยมีความคิดใหม่ ๆ ที่ ถือเป็นการแปลกใหม่การเมืองท้องถิ่น ซึ่งโครงการแข่งขันกันด้วยงบประมาณ โครงการ และกิจกรรมที่ สามารถส่งประกวดได้ หากผลการดำเนินงานเป็นไปด้วยดีประโยชน์ก็จะตกอยู่กับประชาชน และผู้นำ ชุมชนก็ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียง^๙

๑๐) การเมืองท้องถิ่นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ในบริบทท้องถิ่นที่ใกล้ชิด ประชาชน “ชาวบ้าน” โดยตรง ส่วนเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องคำนึงถึง ประชาชนต้องกระตือรือร้น เรียกร้องหรือแสดงออกซึ่งความคิดเห็นว่า ตนต้องการมีชีวิตในสังคมนั้นอย่างไร ประชาชนจึงต้องสนใจ และใส่ใจให้มาก เพราะว่าสังคมของแต่ละที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสังคมนขนาดเล็ก การ

^๖ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๖, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๗ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๘ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวิ่ง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^๙ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ตามบริบทว่า วิธีชีวิตของเราจะดำเนินไปในทิศทางใด ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ต้องเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินการตามความต้องการของสังคม ซึ่งจะดำเนินการในรูปแบบของนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นความต้องการของประชาชนในสังคมส่วนใหญ่ที่สังเคราะห์มาจากการทำประชาคมหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถออกมากฎหมายท้องถิ่น ข้อกำหนดพระราชบัญญัติท้องถิ่น เพื่อมารับรองการดำเนินโครงการและแผนพัฒนานั้นได้ เป็นการดำเนินการผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นของประชาชนในพื้นที่^{๑๐}

๑๑) สังคมยังไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยในเขตตำบลอย่างชัดเจน เพราะไม่มีแนวทางให้ประชาชนได้แสดงออกที่เป็นรูปธรรม ส่วนหนึ่งประชาชนเองก็ไม่ได้สนใจความเป็นในตำบล เพียงแค่ดำเนินชีวิตตามปกติที่เกี่ยวข้องเท่านั้น^{๑๑}

๑๒) การเลือกตั้งตามหลักการประชาธิปไตยระดับชาติ ชุมชนถือว่ายังไม่มีความรู้เชิงลึกที่เพียงพอ อาทิ กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนให้ความสนใจน้อย อาจประเมินอยู่ที่ระดับ ๗๐% ของผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ทั้งนี้เกิดจากประชาชนส่วนหนึ่งออกไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด แต่ประชาชนในชุมชนสนใจการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งสัมพันธ์กับแรงจูงใจของการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง อาทิ เครือญาติ การแลกเปลี่ยน อิทธิพลของผู้นำทางสังคมที่ชุมชนยอมรับ ซึ่งบางคนลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบธุรกิจ เพื่อต่อยอดธุรกิจ เพื่อสร้างการยอมรับให้ตนเอง (อำนาจบารมี) และเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน นอกจากนี้การส่งเสริมประชาธิปไตยชุมชนจากหน่วยงานของรัฐ อาทิ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรจะเป็น จึงเป็นส่วนหนึ่งของการขาดความรู้เรื่องการใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๑๒}

สรุปได้ว่า สังคมมีความเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ สังคมมีความตื่นตัวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากสังคมและการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกัน มีการวิเคราะห์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง อภิปรายนโยบายพรรคการเมือง ที่สามารถพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น มีความตื่นตัวดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อจะให้คนดีมาพัฒนาบ้านเมือง และแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน มีการรับรู้เรื่องการเมืองในระบบประชาธิปไตย มีการตื่นตัวทางการเมืองในพื้นที่ตำบลพอสมควร เพราะสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจาก

^{๑๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลนาวัง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

อดีต คนรุ่นใหม่มีความคิดใหม่ที่ถือคติใหม่ของการเมืองท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนสนใจ การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.) ซึ่งสัมพันธ์กับแรงจูงใจของการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง อาทิ เครือญาติ การแลกเปลี่ยน อิทธิพลของผู้นำทางสังคมที่ชุมชนยอมรับ ซึ่งบางคนลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบธุรกิจ เพื่อต่อยอด ธุรกิจ เพื่อสร้างการยอมรับให้ตนเอง (อำนาจบารมี) และเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน

๒. เศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) เศรษฐกิจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยผลักดันให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง หาก เศรษฐกิจมีความมั่นคงจะส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงระบบการเมือง และจะส่งผลให้ประชาชนมีเสรีภาพ เต็มที่ในการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมือง^{๑๓}

๒) ประชาชนมีการพูดคุยและวิเคราะห์-คาดคะเน ถึงความเป็นอยู่ทางสภาพครอบครัว รายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน แต่ละเดือน เพราะนักการเมืองจะเป็นนักบุญหรือสุรกายกันแน่ กล่าวคือ หากครอบครัวใดมีฐานะทางการเงินดี ค่านิยมและการยอมรับในพื้นที่ก็มีมาก อาทิ การเป็นเจ้าของงาน บุญภายในชุมชน^{๑๔}

๓) เศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะคือปากท้องของประชาชน จึงตื่นตัวทางการเมืองเมืองเป็นอย่างมาก เพราะเห็นว่าการเมืองจะเข้ามาช่วยเหลือเศรษฐกิจ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ ดีกว่าเดิม ซึ่งอาจมาในรูปแบบของโครงการส่งเสริมอาชีพชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่าง ตำบล^{๑๕}

๔) การประกอบอาชีพของประชาชนในตำบล มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่ อุตสาหกรรมมากขึ้น หากมองว่าเกี่ยวข้องต่อการตื่นตัวทางการเมืองไร ตนเห็นว่า ความเจริญที่เกิดขึ้น

^{๑๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ภายในตำบลที่มาจากนโยบาย สามารถสร้างอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ที่อาจเป็นประชาชนที่ย้ายภูมิลำเนาตามงานที่ทำ^{๑๖}

๕) เห็นว่าเศรษฐกิจมีผลต่อการเมืองปานกลาง เนื่องจากการเป็นอยู่ การทำมาหากิน หรือเรื่องปากท้องของประชาชนนั้นก็นับเป็นเรื่องสำคัญระดับต้นๆ เพราะถ้าประชาชนไม่มีความเป็นที่ดีในระดับหนึ่ง ระบบการเมืองในแบบประชาธิปไตยก็อาจไปต่อได้ยาก^{๑๗}

๖) เศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยที่กระจายและผลักดันให้ประชาชนมีความสนใจการเมือง โดยเฉพาะแผนพัฒนาของตำบลที่สร้างรายได้ให้ประชาชน ระบบภาษีที่ประชาชนผู้ประกอบการขนาดต่างๆ เมื่อประชาชนได้รับโอกาสและโยชน์จากการพัฒนาของตำบล ประชาชนยิ่งเห็นว่า การสร้างรายได้ของตนสัมพันธ์กับการพัฒนาของแต่ละพื้นที่^{๑๘}

๗) ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีแต่อาชีพเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนาออกไปข้างนอก เป็นอาชีพดั้งเดิมที่เคยประกอบมา ที่ทำให้ไม่เกิดการมีส่วนร่วมต่อการเมืองระดับตำบลมากนัก ถือว่าเป็นคนละประเด็นกับการประกอบอาชีพของตนเอง^{๑๙}

๘) ตนเห็นว่าเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เพราะประชาชนยังยึดติดอาชีพเดิม ๆ ตั้งแต่บรรพบุรุษ การประกอบอาชีพตามฤดูกาลมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต สมาชิกในครอบครัวล้วนรับผิดชอบอาชีพนี้ร่วมกัน^{๒๐}

๙) ความเป็นอยู่ถือว่าสำคัญเพราะบริบทท้องถิ่น คือ การสร้างสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับความต้องการ อาทิ ไฟฟ้ามีแสงสว่างเพียงพอ น้ำประปาสะอาด ถนนครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน แต่ประชาชนยังคาดหวังว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจะสร้างอะไรอีกบ้างนอกจากโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ การส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี หากพื้นฐานทาง

^{๑๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขี้ หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๒๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขี้, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

เศรษฐกิจของตำบลดี ประชาชนย่อมมีความสมัครสมานสามัคคีรักใคร่ปรองกัันดี ส่งผลต่อการเลือกตั้งครั้งต่อที่ประชาชนมีแนวโน้มเลือกผู้บริหารชุดเดิม^{๒๑}

๑๐) เศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ตำบล สัมพันธ์ต่อความสนใจทางการเมืองอยู่บ้าง คือ หากมีฐานะทางการเงินดีความสนใจต่อการเมืองก็พอดีบ้าง ได้รับการยอมรับจากผู้นำทางการเมืองภายในตำบล บางท่านเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างการเคลื่อนไหว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อการเมืองระดับตำบลที่เป็นผลมาจากสภาพเศรษฐกิจระดับบุคคลของตำบล^{๒๒}

๑๑) ประชาชนบางส่วนหนึ่งยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย ที่เป็นอาชีพหลักของครอบครัว การสนใจการเลือกตั้งสนใจการเลือกตั้งผู้นำชุมชน อาทิ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะยังมีการซื้อสิทธิ-ขายเสียง ที่ประชาชนยังได้รับประโยชน์เฉพาะหน้าจากการเลือกตั้ง^{๒๓}

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ เศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่จะช่วยผลักดันให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง หากเศรษฐกิจมีความมั่งคั่งย่อมส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงระบบการเมือง เพราะการประกอบอาชีพของประชาชนในตำบล มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมากขึ้น ผลักดันให้ประชาชนมีความสนใจการเมือง แต่สภาพครอบครัว รายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน-แต่ละเดือน คือ ปากท้องของประชาชน จึงตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก เศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ตำบล สัมพันธ์ต่อความสนใจทางการเมืองอยู่บ้าง คือ หากมีฐานะทางการเงินดีความสนใจต่อการเมืองก็พอดีบ้าง ได้รับการยอมรับจากผู้นำทางการเมืองภายในตำบล ซึ่งมีการซื้อสิทธิ-ขายเสียง ที่ประชาชนยังได้รับประโยชน์เฉพาะหน้าจากการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามส่วนหนึ่งเห็นว่า เศรษฐกิจไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เพราะประชาชนยังยึดติดอาชีพตามบรรพบุรุษ

^{๒๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๒๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๒๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลนาวัง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

๓. อิทธิพลทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการพัฒนาการเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย ระบบพวกพ้องและระบบอุปถัมภ์จะส่งผลให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองลดลง^{๒๔}

๒) อิทธิพลทางการเมืองมีผลต่อทางการเมืองเป็นอย่างสูง เพราะผู้มีอิทธิพลจะได้รับการยอมรับจากประชาชน ให้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนทางการเมือง ซึ่งเป็นอำนาจแฝงที่ควบคุมกลไกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน^{๒๕}

๓) ปัจจุบันอิทธิพลทางการเมืองมีส่วนทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยลดหายไป เหตุผลเพราะว่า ผู้คนที่มีอำนาจยอมนำอำนาจมาปกครอง ที่บางครั้งเป็นไปตามกฎหมาย แต่บางครั้งขัดต่อกฎหมาย ซึ่งกลไกรับไม่สามารถตรวจได้ว่าละเมิดอย่างไร ประชาชนรับรู้ได้ว่าเป็นอิทธิพลที่เกิดจากอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น^{๒๖}

๔) อิทธิพลทางการเมืองมิได้ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนเข้าใจประชาธิปไตยมากขึ้น และใช้สิทธิเป็นของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด อำนาจนอกกฎหมายถือว่าละเมิดประชาชนและไม่สร้างผลดีต่อการพัฒนาระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น^{๒๗}

๕) เห็นว่าอิทธิพลทางการเมืองมีผลต่อการเมืองอย่างมาก เนื่องจาก*การเมืองในระบบประชาธิปไตยยังมีอำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคลหรือรัฐ* ซึ่งสามารถบันดาลให้เป็นไปตามความประสงค์ หรือ

^{๒๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๒๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๒๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๒๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

คล้ายตาม หรือทำตามอำนาจที่ตัวเองต้องการนั้นๆ ได้อยู่ ก็อาจจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างมาก^{๒๘}

๖) อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ดีในระบบประชาธิปไตย ก็คือว่าประชาชนมีส่วนในการทำประชาพิจารณ์การพัฒนา อาทิ การขยายถนน ไฟฟ้า ประปา และแผนพัฒนาภายในตำบลที่เป็นความต้องการของประชาชน^{๒๙}

๗) ประชาชนที่อยู่อาศัยในสังคมเดียวกัน การเมืองการปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และผลประโยชน์ที่ผู้นำท้องถิ่นจะได้จากอำนาจ ตำแหน่ง หน้าที่ ทั้งนี้ประชาชนเองก็ได้รับความปลอดภัย และการพัฒนาตามที่ชุมชนต้องการจากองค์การบริหารส่วนตำบล หากเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องต่อหลักการประชาธิปไตย ถือว่าเป็นกลไกหนึ่งในการเรียนรู้พัฒนาระบอบประชาธิปไตยร่วมกัน^{๓๐}

๘) อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสียที่เห็นได้ชัด บทบาทผู้นำหรือผู้บริหารท้องถิ่นย่อมต้องการแสดงออกต่อชุมชนซึ่งเป็นเวทีการเมืองระดับเล็ก ซึ่งสัมพันธ์กับพื้นฐานความดี ความกว้างขวาง ความเป็นที่รู้จักในบริบทของการเมือง จึงเกี่ยวข้องเชิงอิทธิพลทางการเมืองอย่างแน่นอนในบริบทเชิงพื้นที่ ระดับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นเป็นการโน้มน้าวและจูงใจประชาชน^{๓๑}

๙) ผู้นำทางการเมืองมีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมาก เนื่องจากประชาชนเองก็ยอมรับฐานะทางอำนาจของผู้นำ จึงถือว่ามีความสัมพันธ์เชิงยอมรับอำนาจของผู้นำการในตำบล ซึ่งเป็นสิ่งที่พบเห็นได้สังคมไทย และสังคมระดับชุมชนภายในเขตตำบลนี้^{๓๒}

^{๒๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๒๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขุ่น หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๓๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

๑๐) อิทธิพลทางการเมืองของเขตตำบลนาวังไม่มากเท่าไร แต่กระแสการเลือกตั้งระดับชาติที่จะถึงนี้ ประชาชนตื่นตัวมากขึ้นซึ่งอาจสัมพันธ์ต่อภาวะเศรษฐกิจ ที่สำคัญอามิตสิญจายังคงเป็นส่วนกระตุ้นหนึ่งที่ประชาชนสนใจ เพราะคู่แข่งทางการเมืองลงพื้นที่ชุมชนจำนวนมาก^{๓๓}

สรุปได้ว่า อิทธิพลทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาการเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย ระบบพวกพ้องและระบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองลดลง สะท้อนว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยระดับตำบลอ่อนแอ ผู้มีอิทธิพลจะได้รับการยอมรับจากประชาชน ให้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนทางการเมือง เนื่องจากประชาชนเองก็ยอมรับฐานะทางอำนาจของผู้นำ **การเมืองในระบบประชาธิปไตยยังมีอำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคลหรือรัฐ** ทั้งนี้ อิทธิพลทางการเมืองอาจไม่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเสมอไป เพราะประชาชนเข้าใจประชาธิปไตยมากขึ้น และใช้สิทธิเป็นของตนเองตามที่กฎหมายกำหนดที่อยู่อาศัยในสังคมเดียวกัน

ตารางที่ ๔.๖ สรุปการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๓๔}

**การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี**

ด้านสังคม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านอิทธิพลทางการเมือง
-สังคมมีความตื่นตัวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากสังคมและการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกัน มีการวิเคราะห์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง อภิปรายนโยบายพรรคการเมืองที่สามารถพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น	-เศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่จะช่วยผลักดันให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง หากเศรษฐกิจมีความมั่งคั่งย่อมส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงระบบการเมือง	-อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาการเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย -ระบบพวกพ้องและระบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองลดลง

^{๓๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวัง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

^{๓๔} สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ด้านสังคม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านอิทธิพลทางการเมือง
<p>มีความตื่นตัวดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้คนตีมาพัฒนาบ้านเมือง และแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน มีการรับรู้เรื่องการเมืองในระบบประชาธิปไตย มีการตื่นตัวทางการเมืองในพื้นที่ตำบลพอสมควร เพราะสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต คนรุ่นใหม่มีความคิดใหม่ที่ถือคติใหม่การเมืองท้องถิ่น</p> <p>-ประชาชนในชุมชนสนใจการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งสัมพันธ์กับแรงจูงใจของการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง อาทิ เครือญาติ การแลกเปลี่ยนอิทธิพลของผู้นำทางสังคมที่ชุมชนยอมรับ ซึ่งบางคนลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบธุรกิจ เพื่อต่อยอดธุรกิจ เพื่อสร้างการยอมรับให้ตนเอง (อำนาจบารมี) และเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน</p>	<p>- การประกอบอาชีพของประชาชนในตำบล มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมากขึ้น ผลักดันให้ประชาชนมีความสนใจการเมือง</p> <p>-สภาพครอบครัว รายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน-แต่ละเดือนคือ ปากท้องของประชาชน จึงตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก</p> <p>-เศรษฐกิจไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เพราะประชาชนยังยึดติดอาชีพตามบรรพบุรุษ</p> <p>-ยังมีการซื้อสิทธิ-ขายเสียงที่ประชาชนยังได้รับประโยชน์เฉพาะหน้าจากการเลือกตั้ง</p>	<p>-การปกครองแบบประชาธิปไตยระดับตำบลอ่อนแอ ผู้มีอิทธิพลจะได้รับการยอมรับจากประชาชน ให้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนทางการเมือง เนื่องจาก</p> <p>การเมืองในระบบประชาธิปไตยยังมีอำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคลหรือรัฐ</p> <p>-อิทธิพลทางการเมืองอาจไม่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเสมอไป เพราะประชาชนเข้าใจประชาธิปไตยมากขึ้น และใช้สิทธิเป็นของตนเองตามที่กฎหมายกำหนดที่อยู่อาศัยในสังคมเดียวกัน</p> <p>-ประชาชนเองก็ยอมรับฐานะทางอำนาจของผู้นำ</p>

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยแยกเป็นเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

(n=๓๐๔)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	๓.๗๕	.๖๔๙	มาก
๒. ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก	๓.๖๙	.๗๓๒	มาก
๓. ด้านความยุติธรรม	๓.๗๗	.๖๖๙	มาก
๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	๓.๘๐	.๖๐๒	มาก
๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓.๗๕	.๖๐๗	มาก
ภาพรวม	๓.๗๕	.๖๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๕๑) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๖๐๒) ด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๖๖๙) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๐๗) ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๔๙) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก ($\bar{X} = ๓.๖๙$, S.D. = .๗๓๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)

ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย	๓.๗๘	.๙๐๑	มาก
๒. ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย	๓.๗๗	.๗๘๔	มาก
๓. เสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้	๓.๗๑	.๘๗๙	มาก
ภาพรวม	๓.๗๕	.๖๔๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๔๙) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = .๙๐๑) ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๗๘๔) และเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้ ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = .๘๗๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเคารพสิทธิเสียงส่วนมาก จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)

ด้านการเคารพสิทธิเสียงส่วนมาก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี	๓.๕๓	.๘๗๐	มาก
๒. การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย	๓.๗๖	.๘๕๘	มาก
๓. การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป	๓.๘๑	.๘๗๔	มาก
ภาพรวม	๓.๖๙	.๗๓๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการเคารพสิทธิเสียงส่วนมาก จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๙$, S.D. = .๗๓๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = .๘๗๔) การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = .๘๕๘) และหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี ($\bar{X} = ๓.๕๓$, S.D. = .๘๗๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความยุติธรรม จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)

ด้านความยุติธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม	๓.๗๘	.๘๕๑	มาก
๒. ความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้	๓.๗๕	.๘๐๒	มาก
๓. ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง	๓.๗๙	.๘๑๕	มาก
ภาพรวม	๓.๗๗	.๖๖๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความยุติธรรม จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๖๖๙) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๘๑๕) การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = .๘๕๑) และความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๘๐๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่** จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)

ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม	๓.๘๖	.๗๗๘	มาก
๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ	๓.๗๙	.๘๓๒	มาก
๓. การไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ	๓.๗๖	.๘๔๐	มาก
ภาพรวม	๓.๘๐	.๖๐๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่** จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๖๐๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = .๗๗๘) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๘๓๒) และการไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = .๘๔๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น	๓.๖๙	.๗๙๖	มาก
๒. การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง	๓.๗๙	.๗๕๕	มาก
๓. การมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๓.๗๗	.๘๖๙	มาก
ภาพรวม	๓.๗๕	.๖๐๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๐๗) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๗๕๕) การมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๘๖๙) และการเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๙$, S.D. = .๗๙๖) ตามลำดับ

๔.๒.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis: MRA) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ๑ ตัว เพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์หรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีและตัวแปรต้นเป็นปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีโดยเริ่มจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ และใช้ตรวจสอบหรือทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อใช้ในการพิจารณาถึงปัญหาที่อาจเกิดจากการผันแปรกันเกินไป (Multi collinear) โดยกำหนดค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรไม่เกิน ๐.๘ และผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปร ดังนี้

X_1 = ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย

X_2 = ด้านการเคารพสิทธิเสียงส่วนมาก

X_3 = ด้านความยุติธรรม

X_4 = ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

X_5 = ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Y = รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ ๔.๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีผลต่อรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

		Correlations					
		Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
Y	Pearson Correlation	๑	-	-	-	-	-
X ₁	Pearson Correlation	.๔๗๑**	๑	-	-	-	-
X ₂	Pearson Correlation	.๔๓๖**	.๖๓๕**	๑	-	-	-
X ₃	Pearson Correlation	.๔๙๓**	.๕๘๓**	.๕๙๒**	๑	-	-
X ₄	Pearson Correlation	.๕๒๙**	.๔๒๑**	.๔๙๕**	.๕๖๒**	๑	-
X ₅	Pearson Correlation	.๖๑๕**	.๔๐๗**	.๔๕๕**	.๔๙๑**	.๕๙๙**	๑

*. Correlation is significant at the ๐.๐๕ level (๒-tailed).

** . Correlation is significant at the ๐.๐๑ level (๒-tailed).

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย (X₁) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X₂) ด้านความยุติธรรม (X₃) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X₄) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X₅) ก็รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

โดยที่ตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X₅) ก็รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = . ๖๑๕$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ปัจจัยด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X₄) ก็รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = . ๕๒๙$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ปัจจัยด้านความยุติธรรม (X_3) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .493$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .471$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .436$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน ๐.๘ แสดงว่า ตัวแปรมีความอิสระต่อกัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาที่ทำให้เกิด Multicollinearity หรือการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมากซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) สูงเกินความเป็นจริง สำหรับกรณีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและวิธีการ

Variables Entered/Removed			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
๑	X_5, X_1, X_4, X_3, X_2	.	Enter

a. All requested variables entered.

จากตารางที่ ๔.๑๔ เป็นส่วนแสดงตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) ด้านความยุติธรรม (X_3) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter)

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการตรวจสอบสมมติฐาน

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
๑	Regression	๓๑.๔๒๖	๕	๖.๒๘๕	๕๑.๖๓๔	.๐๐๐
	Residual	๓๖.๒๗๔	๒๙๘	.๑๒๒		
	Total	๖๗.๗๐๐	๓๐๓			
a. Dependent Variable: X ₅ , X ₁ , X ₄ , X ₃ , X ₂						
b. Predictors: (Constant), Y						

จากตาราง ๔.๑๕ เป็นการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัว ได้แก่ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X₅) ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X₁) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X₄) ด้านความยุติธรรม (X₃) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X₂) มีอิทธิพลหรือมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย ๑ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) โดยค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ F-test และกำหนดสมมติฐานการทดสอบ ดังนี้

H₀: ตัวแปรอิสระทุกตัว (X₁, X₂, X₃, X₄, X₅) ไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y)

H₁: ตัวแปรอิสระอย่างน้อย ๑ ตัว (X₁ หรือ X₂ หรือ X₃ หรือ X₄ หรือ X₅) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y)

จากตาราง ได้ค่าสถิติทดสอบ F = 51.634 Sig. = 0.000 ซึ่ง Sig. = 0.000 < 0.05 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (sig F < .05) จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์ (H₀) หมายถึง มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว (X₁ หรือ X₂ หรือ X₃ หรือ X₄ หรือ X₅) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
๑	.๖๘๑ ^a	.๔๖๔	.๔๕๕	.๓๔๘๘๙

a. Predictors: (Constant), X₅, X₁, X₄, X₃, X₂

จากตารางที่ ๔.๑๖ แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation: R) ได้รูปแบบมาทั้งหมด ๑ รูปแบบ โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ คือ นำตัวแปรพยากรณ์เข้าไปในสมการทุกตัว ได้ค่า R = .681 ค่า R² = .464 ค่า R² change = .455 อธิบายได้ว่าชุดตัวแปรพยากรณ์ (X₁, X₂, X₃, X₄, X₅) สามารถพยากรณ์ตัวแปรรูปแบบการพัฒนาค่าดัชนีตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ได้ร้อยละ ๔๖.๔ ส่วนอีกร้อยละ ๕๓.๖ จะเป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในชุดตัวแปรพยากรณ์

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
๑	(Constant)	๑.๒๘๐	.๑๖๑		๗.๙๓๗	.๐๐๐
	X ₁	.๑๓๖	.๐๔๓	.๑๘๓	๓.๑๔๑	.๐๐๒
	X ₂	๘.๘๘๘E-๕	.๐๔๔	.๐๐๐	.๐๐๒	.๙๙๘
	X ₃	.๐๗๘	.๐๔๕	.๑๐๕	๑.๗๔๐	.๐๘๓
	X ₄	.๑๒๓	.๐๔๖	.๑๕๖	๒.๖๗๙	.๐๐๘
	X ₅	.๓๒๑	.๐๔๕	.๓๙๖	๗.๑๘๗	.๐๐๐

a. Dependent Variable: Y

จากตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t แสดงว่าปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) มีค่า $t = ๓.๑๔๑$, Sig. = ๐.๐๐๒ ซึ่งค่า Sig. < ๐.๐๕ แสดงว่า ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย รูปแบบการพัฒนาการตั้งตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ปัจจัยด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) มีค่า $t = .๐๐๒$, Sig. = ๐.๐๐๒ ซึ่งค่า Sig. < ๐.๐๕ แสดงว่า ปัจจัยด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) ไม่มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย รูปแบบการพัฒนาการตั้งตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ปัจจัยด้านความยุติธรรม (X_3) มีค่า $t = ๑.๗๔๐$, Sig. = .๐๘๓ ซึ่งค่า Sig. < ๐.๐๕ แสดงว่า ปัจจัยด้านความยุติธรรม (X_3) ไม่มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย รูปแบบการพัฒนาการตั้งตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ปัจจัยด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) มีค่า $t = ๒.๖๗๙$, Sig. = .๐๐๘ ซึ่งค่า Sig. < ๐.๐๕ แสดงว่า ปัจจัยด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย รูปแบบการพัฒนาการตั้งตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) มีค่า $t = ๗.๑๘๗$, Sig. = .๐๐๐ ซึ่งค่า Sig. < ๐.๐๑ แสดงว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย รูปแบบการพัฒนาการตั้งตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y)

ผลการวิเคราะห์ในส่วนแสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งมีความสำคัญมากในการนำไปสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์การถดถอย จากผลการวิเคราะห์จะทำให้สมการทั้งในรูปคะแนนดิบ Unstandardized Coefficients และคะแนนมาตรฐาน Standardized Coefficients จากตัวอย่างได้สมการจากรูปแบบทั้งหมดได้ ๒ รูปแบบ จากค่าที่โปรแกรมคำนวณมาให้ดังนี้ คือ

สมการรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Coefficients) หรือ ค่าความจริง คือ

$$Y = \text{ค่าคงที่} + B_1(X_1) + B_2(X_2) + B_3(X_3) + B_4(X_4) + B_5(X_5)$$

$$Y = ๑.๒๘๐ + .๑๓๖ (X_1) + .๘๘๘E-๕ (X_2) + .๐๗๘ (X_3) + .๑๒๓ (X_4) + .๓๒๑(X_5)$$

สมการรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) คือ

$$Y = B_1 (X_1) + B_2(X_2) + B_3(X_3) + B_4(X_4) + B_5(X_5)$$

$$Y = .๑๘๓x_1 + .๐๐๐ x_2 + .๑๐๕x_3 + .๑๕๖ x_4 + .๓๙๖ x_5$$

สรุป ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) ด้านความยุติธรรม (X_3) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ได้ร้อยละ ๔๖.๔ ส่วนอีกร้อยละ ๕๓.๖

การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise
ระหว่างการเดินทางการเมือง และรูปแบบการพัฒนากการตั้งตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๑๘ การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างการเดินทางการเมือง และรูปแบบการพัฒนากการตั้งตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค	b	S.E.B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.813	.182		9.948	.000
X ₁₍₁₎ = ด้านสังคม	.144	.050	.179	2.896	.004
X ₁₍₂₎ = ด้านเศรษฐกิจ	.192	.044	.251	4.379	.000
X ₁₍₃₎ = ด้านอิทธิพลทางการเมือง	.178	.045	.235	3.950	.000
R = .540 ; R Square (R2) = .291 ; Adjust R Square (AR2) = .284 ; Std. Error of the Estimate (S.E.) = .400 ; F = 41.136 ; Sig. = .004					

Dependent Variable : Y

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างการตื่นตัวทางการเมือง และรูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านอิทธิพลทางการเมือง มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณ กับ รูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 (Sig) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เป็น .540 (R) และสามารถพยากรณ์รูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้ร้อยละ 29.1 (R Square) มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .40 (Std. Error of the Estimate)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านเศรษฐกิจ สามารถพยากรณ์รูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้สูงสุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.000 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .192 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .251 รองลงมาคือ ด้านอิทธิพลทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.000 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .178 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .235 และน้อยสุด คือ ด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.004 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .144 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .179

สมการพยากรณ์รูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถแสดงในรูปคะแนนดิบเป็นดังนี้

$$Y = 1.813 + 0.144X_{11} + 0.192X_{12} + 0.178X_{13}$$

สรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนากการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด

การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise
ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๑๙ การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัว	b	S.E.B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.898	.143		13.313	.000
X ₂₍₁₎ = การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	.167	.036	.225	4.685	.000
X ₂₍₄₎ = การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	.149	.043	.188	3.438	.000
X ₂₍₅₎ = การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.334	.044	.412	84.649	.001
R = .677 ; R Square (R2) = .458 ; Adjust R Square (AR2) = .453 ; Std. Error of the Estimate (S.E.) = .350 ; F = 84.649 ; Sig. = .001					

Dependent Variable : Y

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ผลการวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ปัจจัยการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณ กับ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (Sig) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เป็น .677 (R) และและสามารถพยากรณ์รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้ร้อยละ 45.8 (R Square) มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .453 (Std. Error of the Estimate)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถพยากรณ์รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้สูงสุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.001 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .334 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .412 รองลงมา คือ การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.000 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .167 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .225 และน้อยสุด คือ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ เท่ากับ 0.000 (Sig) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .149 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .188

สมการพยากรณ์รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถแสดงในรูปคะแนนดิบเป็นดังนี้

$$Y = 1.898 + 0.167X_{21} + 0.149X_{24} + 0.334X_{25}$$

สรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑. การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) การศรัทธาส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หากประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาว่า ระบบประชาธิปไตยมาจากประชาชนแล้ว ประชาชนจะมีจิตสำนึกที่ดีในความเป็นประชาธิปไตย รู้ถึงสิทธิและตระหนักถึงหน้าที่ของตนเอง^{๓๕}

๒) การศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดี แต่บางครั้งการเมืองไม่ได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ลดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยลง เพราะผู้มีอำนาจทำให้กลไกตามระบอบประชาธิปไตยเปลี่ยนไป ประชาชนจึงไม่ได้รับประโยชน์จากกระบวนการนี้เท่าที่ควร^{๓๖}

๓) การขับเคลื่อนประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นเป็นการสืบทอดกันทางวงศ์ตระกูล ถือเป็นปัญหาหนึ่งที่ไม่สามารถส่งเสริมความน่าเชื่อถือต่อประชาชน เกิดการรับรู้ว่าเป็นเครื่องมือของผู้อำนาจในท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงขาดความเชื่อต่อระบอบประชาธิปไตย^{๓๗}

๔) ประชาชนมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น จึงสนใจการเมืองมากขึ้น และรู้จักคิดวิเคราะห์มากขึ้น เพราะประชาธิปไตยได้ให้โอกาสต่อทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เมื่อพัฒนาไปตามที่ชุมชนต้องการ จึงถือว่าประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจด้านการเมืองตลอดมา ซึ่งประชาชนก็ได้รับประโยชน์จากการปกครองระบอบนี้^{๓๘}

๕) เห็นว่าประชาชนไม่ค่อยศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยในตอนนี้เท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่สามารถเข้าถึงความโปร่งใสใดๆ ได้อย่างแท้จริง จึงขาดความเชื่อมั่นในวิธีการนี้ เพราะประชาชนไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้นำชุมชนได้^{๓๙}

^{๓๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวิ้ว, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๓๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๖) ความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคของประชาชน ทุกคนมีสิทธิในความเป็นประชาธิปไตย มีสิทธิเห็นด้วย และต้องให้ประชาชนทุกระดับชั้นพัฒนาการตื่นตัว โดยไม่แบ่งชั้นและแตกแยกระหว่างกลุ่มผู้นำกับประชาชนในพื้นที่^{๔๐}

๗) ตนเห็นว่าแม้จะเกิดอะไรขึ้นต่อวิธีการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยก็ตาม ที่อาจเกิดจากการนำผลประโยชน์ส่วนตัวและกลุ่มมาผูกมัดกับ ระบบประชาธิปไตยก็ตาม แต่นั่นถือว่าเป็นปัญหาอุปสรรคของระบอบการปกครองนี้ อย่างไรก็ตาม ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้ ต้องได้รับการจรรโลงรักษาไว้ให้ในสังคมไทยต่อไป^{๔๑}

๘) ประชาธิปไตยช่วยให้ปัจเจกบุคคลมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต เป็นระบบที่เป็นธรรมปรากฏชัดมากที่สุด ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงสิทธิ เสรีภาพ อำนาจ และหน้าที่ของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นระบอบที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่และประเทศชาติ^{๔๒}

๙) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยหลัก ที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบล เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยเป็นอนุการณ์การเมืองของประเทศ ที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ให้ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามโดยหน้าที่ การเกี่ยวข้องทางการเมืองของประชาชนเป็นไปตามระดับ คือ การเมืองระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของประเทศที่เป็นประชาธิปไตย^{๔๓}

๑๐) ควรส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย อาทิ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างไร ใช้อำนาจนี้เมื่อไหร่ สิทธิของบุคคลมีขอบเขตแค่ไหน หน้าที่ของบุคคลประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นต้น และที่สำคัญประชาชนได้รับผลประโยชน์จากรบอบประชาธิปไตยอย่างไร ประเด็นเหล่านี้ต่างหากเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองในตำบล ซึ่งเป็น

^{๔๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขุ่น หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

รูปธรรมมากกว่าสร้างศรัทธาความเชื่อต่อประชาธิปไตย อันเป็นแนวทางเชิงนามธรรมที่สะท้อนความเป็นจริง และความต้องการของประชาชนได้ยาก^{๔๔}

สรุปได้ว่า การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ระบอบประชาธิปไตยเป็นอนุการณ์การเมืองของประเทศ ที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ให้ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามโดยหน้าที่ การศรัทธาส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น ประชาธิปไตยช่วยให้ปัจเจกบุคคลมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตที่ดี สร้างความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคของประชาชน ทุกคนมีสิทธิในความเป็นประชาธิปไตย มีสิทธิเห็นด้วย และต้องให้ประชาชนทุกระดับชั้นพัฒนาการตื่นตัว ทั้งนี้ บางครั้งการเมืองไม่ได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยการขับเคลื่อนประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นเป็นการสืบทอดทางวงศ์ตระกูล ถือเป็นปัญหาหนึ่งที่ไม่สามารถส่งเสริมความน่าเชื่อถือต่อประชาชน ประชาชนจึงไม่ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยในตอนนี้ เนื่องจากยังไม่สามารถเข้าถึงความโปร่งใสได้อย่างแท้จริง ทั้ง ควรส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย อาทิ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างไร ใช้อำนาจนี้เมื่อไหร่ สิทธิของบุคคลมีขอบเขตแค่ไหน หน้าที่ของบุคคลประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นต้น และที่สำคัญประชาชนได้รับผลประโยชน์จากรบอบประชาธิปไตยอย่างไร

๒. การเคารพมติเสียงส่วนมากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) การเคารพมติเสียงส่วนมากส่งผลให้ผู้ได้รับเสียงส่วนมาก มีอิทธิพลต่อทางการเมือง ประชาชนจึงมีความเคารพต่อผู้ที่ได้รับมติเสียงข้างมาก เพราะมั่นใจว่าจะสามารถพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีให้ดีขึ้นได้^{๔๕}

๒) การเคารพมติเสียงส่วนมากมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง คือ เกิดความเสมอภาคกันมากขึ้น แต่ก็ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อยด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการเคารพความคิดเห็นของประชาชนภายใต้ระบบประชาธิปไตย^{๔๖}

^{๔๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๔๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๓) ตนเห็นว่า “เสียงส่วนมากมิได้หมายถึงความถูกต้องเสมอไป เสียงส่วนมากทำให้ชุมชนล้มเหลวก็มี” เหตุและผลต่างหากที่จะส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง มีควรสร้างความถูกต้องต่อการได้มาซึ่งเสียงข้างมาก ที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ไม่อิงผลประโยชน์ของผู้นำอย่างเดียว^{๔๗}

๔) การเคารพมติเสียงข้างมากเป็นปัจจัยที่ทำให้การขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน เกิดการยอมรับและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ หรือผู้แทนของประชาชนไม่ใช่ยึดโยงต่อผู้นำเท่านั้น^{๔๘}

๕) ตนเห็นว่าควรเคารพมติเสียงส่วนมาก เนื่องจากมติเสียงส่วนมากก็บ่งชี้ได้ถึงภาพรวมของสังคมนั้นๆ ได้ดีที่สุดใน เพราะเป็นความต้องการที่สะท้อนออกมาจากผู้แทนประชาชนหรือประชาชนในท้องถิ่น^{๔๙}

๖) ส่งผลให้ประชาชนรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเคารพซึ่งกันและกัน และร่วมกันพัฒนาองค์กรในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ท้องถิ่นจะพัฒนาต่อไปได้ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยน และสรุปประเด็นความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ เพราะความต้องการของประชาชนมีหลากหลาย จึงต้องอาศัยเสียงข้างมากเป็นเครื่องมือการตัดสินใจแนวทางการพัฒนาในท้องถิ่น^{๕๐}

๗) การเมืองต้องมีความเห็นชอบในการปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้เชิงนโยบาย ระบบเสียงข้างมากเป็นการเลือกที่จะนำความต้องการใดไปปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย^{๕๑}

^{๔๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๔๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวัง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕. เชื้อ

๘) ตนเห็นว่า เพราะอะไรระบบประชาธิปไตยยังต้องใช้เสียงข้างมาก ทั้งที่เป็นระบอบที่ดีอยู่แล้ว โดยหลักการสามารถปฏิบัติได้โดยปกติอยู่แล้ว จึงเห็นว่าเสียงข้างอาจขัดแย้งต่อระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตนมองว่า ผู้นำอาจดำเนินการเรื่องนั้นๆ ได้เลย แต่ต้องไม่ละเมิดหลักการและกฎหมาย^{๕๒}

๙) เสียงข้างมากในท้องถิ่นอาจมีข้อเสียที่ประชาชนยอมรับโดย “ภาวะจำยอม” ไม่ได้ยอมรับ โดยความคิดเห็นที่ต้องนำมาปฏิบัติตาม เป็นความคิดเห็นเชิงต่อต้าน ขัดแย้งต่อความรู้สึที่ไม่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติตามมติเสียงใหญ่นั้น^{๕๓}

๑๐) เสียงข้างมากเป็นมาตรฐานของหลักประชาธิปไตย จึงควรส่งเสริมด้วยการสร้างเข้าใจต่อประชาชน ให้ตระหนักถึงการออกมาใช้สิทธิต่าง ๆ ทางการเมืองในตำบล เพราะเมื่อการแสดงออกของคนส่วนมากกว่า ดำเนินการจึงต้องดำเนินการในแผนการนั้น ๆ แต่หากเสียงส่วนมากเสนอว่าไม่ควรดำเนินการในประเด็นนั้น ๆ ก็ถือเป็นอันยุติตามหลัก “มติเสียงข้างมาก”^{๕๔}

๑๑) ประชาชนส่วนใหญ่ยังเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย ยกตัวอย่างประชาชนหมู่ที่ ๙ ตำบลนาเวียงแห่งนี้ หากมีประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะใช้ความสามัคคี ที่สัมพันธ์กับหลักประชาธิปไตยที่ต้องรับฟังทุกเสียง ที่สำคัญคือเสียงข้างน้อยว่า เพราะอะไรจึงเห็นอย่างนั้น และให้ชี้แจงถึงเหตุผลที่ต้องการตามที่เสนอนั้น อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติก็ยึดหลักเสียงข้างมาก^{๕๕}

สรุปได้ว่า การเคารพมติเสียงส่วนมากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ การเคารพมติเสียงข้างมากเป็นปัจจัยที่จะทำให้การขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากมติเสียงส่วนมากก็บังคับได้ถึงภาพรวมของสังคมนั้นๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด ส่งผลให้ประชาชนรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเคารพซึ่งกันและกัน และร่วมกันพัฒนาองค์กรในท้องถิ่นตามระบบ อย่างไรก็ตามเสียงส่วนมากมิได้หมายถึงความถูกต้องเสมอไป เสียงส่วนมากทำให้ชุมชนล้มเหลวก็ปรากฏให้เห็นทั่วไป อนึ่ง ประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะใช้ความสามัคคี ที่สัมพันธ์กับหลักประชาธิปไตยต้องรับฟังทุกเสียงที่สำคัญคือเสียงข้างน้อย เพราะอะไรจึงเห็นอย่างนั้น และให้ชี้แจงถึงเหตุผลที่ต้องการตามที่เสนอนั้น

^{๕๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาเวียง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๕๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๕๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาเวียง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

๓. ความยุติธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) ความยุติธรรมแสดงออกถึงความเสมอภาคความเท่าเทียมกับของประชาชน ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิในความเป็นประชาชนคนไทย มีสิทธิเห็นด้วย สิทธิในการคิดด้าน และรัฐจะต้องให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง โดยไม่แบ่งแยกเพศ อายุ หรือชนชาติ^{๕๖}

๒) ความยุติธรรมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก เพราะจะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ในการเลือกผู้แทนเข้าไปพัฒนาการเมืองของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเมืองเขตตำบลซึ่งเป็นพื้นที่การปกครองแบบกระจายอำนาจระดับล่าง ที่อาศัยงบประมาณจากประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาด้วย จึงต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย และทุกพื้นที่ภายในตำบลอย่างรอบด้าน^{๕๗}

๓) ความยุติธรรมมีผลต่อการปกครองทั้งสิ้น หากในตำบลปกครองด้วยความยุติธรรมตามกฎหมายแล้ว ก็จะมีผลให้เกิดความปกครองตามระบบประชาธิปไตยที่มั่นคง ประชาชนจะเชื่อมั่นในระบบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ที่ให้ความเสมอภาคต่อประชาชนและการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมตามการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน^{๕๘}

๔) ยังมีอยู่ด้วยหรือความเป็นธรรมกับการเมืองยุคปัจจุบัน เป็นประเด็นที่ประชาชนตื่นตัวเฝ้าคั่นหานักการเมืองที่รู้จักความยุติธรรม เพราะที่ผ่านมาการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่น ขาดความยุติธรรมในการพัฒนาตามเจตนารมณ์ประชาธิปไตย^{๕๙}

^{๕๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๕๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๕) ตนเห็นว่าควรมีความยุติธรรมควรมีอยู่ทุกๆ ที่ของทุกๆ ระบบของการบริหารประเทศ ไม่ใช่การเมืองในระบบประชาธิปไตยเท่านั้น หากบุคคลและองค์กรตระหนักในความยุติธรรมแล้ว การพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ จะพัฒนามากกว่าที่เห็นในปัจจุบัน^{๖๐}

๖) ถ้าองค์กรมีความยุติธรรมแล้ว การเคารพมติส่วนใหญ่ก็จะส่งผลไปในทางเดียวกัน คือ การพัฒนาตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแน่นอน องค์กรบริหารส่วนตำบลควรสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นต่อพื้นที่^{๖๑}

๗) ความยุติธรรมขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการมีความเชื่อฟังผู้นำท้องถิ่น กล่าวคืออาจแฝงไปด้วยกลุ่มอำนาจหรือยอมรับอำนาจผู้บริหาร ที่สามารถจัดสรรความต้อวการให้ประชาชนในพื้นที่ได้ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนการยอมรับผู้นำหรือกลุ่มประชาชนเฉพาะกลุ่ม^{๖๒}

๘) ตนเห็นว่าเหตุการณ์ทางการเมืองในท้องถิ่นปัจจุบันมีความรุนแรง การใช้ประชาธิปไตยเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้มีอำนาจ ความยุติธรรมจึงเริ่มเสื่อมลงมาจากที่ประชาชนรับรู้ระบอบนี้อาจมีช่องทางปฏิบัติที่ขัดแย้งต่อความยุติธรรม^{๖๓}

๙) ท้องถิ่นจำเป็นต้องมีความยุติธรรมตามหลักการ ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมให้ขับเคลื่อนไปพร้อมกับประชาธิปไตยขององค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งโดยนัย “ความยุติธรรม” นี้มีสภาพสูงกว่าระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่ปฏิบัติตามหลักความถูกต้องเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ไม่ได้ยึดที่ตัวบุคคลว่ามีศักยภาพที่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ทั้งโดยตำแหน่งและการยอมรับอำนาจในท้องถิ่น^{๖๔}

^{๖๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๖๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๖๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขี้เฒ่า หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๖๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขี้เฒ่า, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๖๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

๑๐) ความยุติธรรมไม่ควรมีการแบ่งแยกการบังคับใช้กฎหมาย ต้องการมีความเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องเริ่มที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย และผู้ปฏิบัติตามกฎหมายทุกระดับ โดยพื้นฐานที่ว่า ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมาย^{๖๕}

๑๑) ความยุติธรรมจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างประชาธิปไตยให้มั่นคง ทั้งนี้ ความยุติธรรมขึ้นอยู่กับผู้นำด้วยว่า จะแสดงออกให้ชาวบ้านรับรู้และได้รับความยุติธรรมเชิงรูปธรรมอย่างไร อาทิ การตัดสินปัญหาภายในชุมชน ผู้นำบางอาจตัดสินเข้าข้างญาติ ผู้นำบางคนติดตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับประชาชนภายในชุมชน^{๖๖}

สรุปได้ว่า ความยุติธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ความยุติธรรมแสดงออกถึงความเสมอภาค ความเท่าเทียมของประชาชน ย่อมมีสิทธิในความเป็นประชาชนคนไทย มีสิทธิเห็นด้วย สิทธิมีสิทธิคัดค้าน ซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ในการเลือกผู้แทนเข้าไปพัฒนาการเมืองของจังหวัด ส่งผลให้เกิดความปกครองตามระบบประชาธิปไตยที่มั่นคง จึงควรมีความยุติธรรมทุกระบบ การบริหารประเทศ ไม่ใช่การเมืองในระบบประชาธิปไตยเท่านั้น ทั้งนี้ ความยุติธรรมอาจขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการมีความเชื่อฟังผู้นำท้องถิ่น เพราะเหตุการณ์ทางการเมืองในท้องถิ่นปัจจุบันมีความรุนแรงการใช้ประชาธิปไตยเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้มีอำนาจ ความยุติธรรมจึงเริ่มเสื่อมลงมาจากที่ประชาชนรับรู้ ระบอบนี้อาจมีช่องทางปฏิบัติที่ขัดแย้งต่อความยุติธรรม เพราะความยุติธรรมขึ้นอยู่กับผู้นำด้วยว่า จะแสดงออกให้ชาวบ้านรับรู้และได้รับความยุติธรรมเชิงรูปธรรมอย่างไร อาทิ การตัดสินปัญหาภายในชุมชน ผู้นำบางอาจตัดสินเข้าข้างญาติ ผู้นำบางคนติดตามความเป็นจริง

๔. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) คนส่วนใหญ่ค่อนข้างคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นอย่างมาก ทำให้ส่งผลต่อการทุจริตทางการเมือง เนื่องจากเห็นว่า การเมืองจะสามารถสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตนได้ ทั้งนี้ หากทุกคนคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ย่อมส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนอย่างแน่นอน^{๖๗}

^{๖๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๖๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวัง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

^{๖๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๒) ตนมีข้อสงสัยว่า จะตื่นตัวทางการเมืองอีกสักกี่ชาติถึงจะแก้ปัญหาเรื่อง ผลประโยชน์เกินพอดีได้ การตื่นตัวนี้เป็นเพียงกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับโอกาส จากระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น ซึ่งใช้อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบต่างๆ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและกลุ่ม ตนจึงเห็นว่า ไม่ใช่การตื่นตัวอย่างทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย หากแต่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากระบบการปกครอง^{๖๘}

๓) อาจจะทำให้การตื่นตัวของประชาชนลดถอยลงไป หากคนส่วนใหญ่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง ก็จะไม่สนใจให้สังคมไปว่าตนมีหน้าที่และสิทธิอะไรในทางการเมือง ประชาชนมีสิทธิเรียกร้อง คาดหวัง และต่อสู้ให้ตนเองและครอบครัว ต้องได้รับสิทธิอันชอบธรรมด้วยกฎหมาย^{๖๙}

๔) เห็นว่าต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อประชาชนในท้องถิ่น หากการตัดสินใจใดๆ ของผู้บริหารถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ย่อมส่งผลต่อการส่งเสริมตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแน่นอน^{๗๐}

๕) แต่ถ้าผลแต่ละอย่างมีความถูกต้อง มีที่มาที่ไปแล้วกระจายมาส่วนรวมขององค์กรอย่างถูกต้องและโปร่งใส ก็จะเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ขององค์กร ย่อมส่งผลต่อการสนใจของประชาชนในเขตตำบลนั้นๆ แน่แน่นอน เพราะเป็นการพัฒนาที่ประชาชนสัมผัสได้ และพร้อมที่จะส่งเสริมแผนการพัฒนา โครงการ และกิจกรรมของผู้บริหารท้องถิ่นในตำบลอย่างต่อเนื่อง^{๗๑}

๖) การปกครองแต่ละแบบจะมีหลักแห่งความชอบธรรม ในการปกครองตนเองโดยเฉพาะประชาธิปไตยก็เช่นเดียวกันที่ต้องแสดงให้เห็นประโยชน์ ที่สอดคล้องกับหลักการที่ว่า ประชาชนเป็น

^{๖๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๖๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

เจ้าของอำนาจอธิปไตย ที่เป็นตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดให้ เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ผลประโยชน์ ให้เกิดขึ้นสังคมโดยรวม^{๗๒}

๗) ผลประโยชน์ทำให้ได้นักการเมืองที่อยู่ในหน้าที่ คนเก่าๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ถึงเปลี่ยนแปลงก็จะสืบทอดมายังลูกหลาน เพื่อรักษาผลประโยชน์นั้นไว้ หากเป็นอย่างนี้ แสดงว่าการ คำนึงถึงผลประโยชน์นี้ ยังว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ประชาธิปไตย ที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ รับโอกาสการพัฒนาจากองค์การบริหารส่วนตำบล^{๗๓}

๘) การเมืองภาคประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเสนอนโยบายทุกระดับทุกกลุ่ม การเมืองเสนอนโยบายภาพรวม คือ การพัฒนาที่เป็นองค์รวม ประชาชนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ ส่วน ประเด็นของคนส่วนน้อยก็เป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง ฉะนั้น การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จึงเป็น แนวทางการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับเชิงนโยบาย^{๗๔}

๙) ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนต้องเห็นประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ที่ไม่ว่าจะดำเนินการ อะไร หรือเรียกร้องอะไรก็ตาม ต้องแสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน ไม่ใช่ อิทธิพลทางสังคมและอำนาจทางการเมืองสร้างความเสียหายต่อตำบล^{๗๕}

สรุปได้ว่า การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทาง การเมือง ได้แก่ คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากจะเกิดความเป็นธรรมต่อประชาชนใน ท้องถิ่น หากการตัดสินใจใดๆ ของผู้บริหารถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ย่อมส่งผลต่อการส่งเสริม ตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ที่กระจายมาส่วนรวมขององค์กรอย่างถูกต้อง และโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ขององค์กร การเมืองภาคประชาชนทั้งระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น การเสนอนโยบายทุกระดับทุกกลุ่มการเมืองเสนอนโยบายภาพรวม เพื่อผลประโยชน์ของคน ส่วนใหญ่ จึงเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับเชิงนโยบาย

๕. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

^{๗๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวิ่ง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๗๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการปฏิบัติงานของรัฐบาล การเป็นประชาชนพลเมืองที่ดีจะสามารถมีสิทธิคัดค้าน ในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและแก้ไข การมีส่วนร่วมของประชาชนจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ในการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาตำบล จนถึงขั้นการพัฒนาประเทศ^{๗๖}

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมือง เพราะช่วยให้เกิดความคิดที่พัฒนามากยิ่งขึ้น เมื่อได้ร่วมกันมีส่วนร่วมในความคิด วางแผน และเสนอแนวทางการพัฒนาเขตตำบล เป็นความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อประชาชน ซึ่งได้รับจากการมีส่วนร่วมของตนเองตามกระบวนการประชาธิปไตยภายในตำบล^{๗๗}

๓) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดี ที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นความต้องการของพื้นที่ว่าต้องการให้ร่วมอย่างไร เมื่อไหร่ และด้วยวิธีการไหน แต่จะต้องไม่มีมรดกมาแทรกซ้อน^{๗๘}

๔) ประชาชนที่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไปที่เขาสิทธิออกเสียงมาเลือกตั้งประชาชน ส่วนเขาจะพิจารณาผู้ทีลงสมัครว่า เขาเห็นชอบเขาก็เลือก ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่เห็นอำนาจของประชาชน ในการตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลสะท้อนต่อตนเองผ่านนโยบาย กิจกรรม การรับบริการในเขตตำบลอย่างแน่นอน^{๗๙}

๕) บางครั้งการมีส่วนร่วมอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เป็นกระบวนการเปลี่ยน เปลี่ยนผู้บริหารและสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของตำบล รวมทั้งวิสัยทัศน์การทำงานก็จะเปลี่ยนจากเดิม การมีส่วนร่วม อย่างเช่นการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง^{๘๐}

^{๗๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๗๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๘๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวิ้ว, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๖) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรากฐานสำคัญให้ทุกสนใจ ใส่ใจ กระตือรือร้นที่จะสะท้อนเสียงของตนเอง เพื่อไปผลักดันและขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของบ้านเราเอง ทั้งนี้ หากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจสะท้อนความต้องการ เพื่อสร้างการพัฒนาที่เป็นไปตามขั้นตอนของระบอบประชาธิปไตย เสียงส่วนน้อยที่แสดงขณะนั้น จะเป็นเสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเลือกแนวนโยบายทันที และจะเป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่มโดยอัตโนมัติ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่อาจปฏิเสธกลไกนี้ได้^{๘๑}

๗) ประชาชนในชุมชนยังเข้าไม่ถึงระบอบการเมือง คือ ระบบการเมืองต่าง ๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นโครงสร้างเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบราชการของตำบล จึงควรสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อประชาชนในชุมชนให้มาก^{๘๒}

๘) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังน้อย หากจะพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลระดับหมู่บ้าน ควรสร้างแรงจูงใจ ซึ่งมีหลายกลุ่ม บางกลุ่มสนใจกิจกรรมของผู้นำ บางกลุ่มสนใจนำเสนอกิจกรรม^{๘๓}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการปฏิบัติงานของรัฐ การเป็นประชาชนพลเมืองที่ดีสามารถมีสิทธิคัดค้าน ในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการสะท้อนการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกเสียงมาเลือกตั้งของประชาชน เป็นกระบวนการสำคัญที่ให้อำนาจแก่ประชาชน ในการตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นผู้บริหาร เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประชาชนในชุมชนยังเข้าไม่ถึงระบอบการเมือง เป็นโครงสร้างเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบราชการของตำบล จึงควรสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อประชาชนในชุมชนให้มาก ควรสร้างแรงจูงใจด้วยกิจกรรมของผู้นำ และกิจกรรมของกลุ่มประชาชนในตำบล

^{๘๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๘๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๘๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๘๔}

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ด้านการศรัทธา ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการเคารพ มติเสียงส่วนมาก	ด้านความ ยุติธรรม	ด้านการคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของคนส่วนใหญ่	ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง
การศรัทธาส่งผล ต่อวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบ ประชาธิปไตย ประชาชนมีความ ศรัทธาต่อระบอบ ประชาธิปไตยมาก ขึ้น ประชาธิปไตย ช่วยให้ปัจเจก บุคคลมีเหตุผลใน การดำเนินชีวิตที่ดี สร้างความเท่า เทียมกัน ความ เสมอภาคของ ประชาชน ทุกคน มีสิทธิในความเป็น ประชาธิปไตย มี สิทธิเห็นด้วย และ	การเคารพมติ เสียงข้างมากเป็น ปัจจัยที่จะทำให้ การขับเคลื่อน และพัฒนาองค์กร ในพื้นที่ได้อย่าง ยั่งยืนเนื่องจากมติ เสียงส่วนมากก็ บ่งชี้ได้ถึงภาพรวม ของสังคมนั้นๆ ได้ ดีที่สุด ส่งผลให้ ประชาชนรับการ พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง การ เคารพซึ่งกันและ กัน และร่วมกัน พัฒนาองค์กรใน ท้องถิ่นตามระบบ	ความยุติธรรมแสดง ออกถึง ความ เสมอภาค ความ เท่าเทียมของ ประชาชน ย่อมมี สิทธิในความเป็น ประชาชนคนไทย มีสิทธิเห็นด้วย สิทธิมีสิทธิคัดค้าน ซึ่งสร้างความ มั่นใจให้กับ ประชาชน ในการ เลือกผู้แทนเข้าไป พัฒนาการเมือง ของจังหวัด ส่งผล ให้เกิดความ ปกครองตาม ระบบ	ค ำ น ี ง ถึ ง ผลประโยชน์ของ คน ส ่ว น ไห ญ่ เนื่องจากจะเกิด ความเป็นธรรมต่อ ประ ชา ช น ใน ท้องถิ่น หากการ ตัดสินใจใดๆ ของ ผู้ บริ ห า ร ถึ ้อ ประโยชน์ของ ประชาชนเป็น หลัก ย่อมส่งผล ต่อการส่งเสริม ตื่น ต ัว ท ำ ง การเมืองในระบบ ประชาธิปไตยของ ประชาชน ที่ กระจายมา	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง เป็น การเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้าถึง การปฏิบัติงาน ของรัฐ การเป็น ประชาชนพลเมือง ที่ดีสามารถมีสิทธิ คัดค้าน ในสิ่งที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการสะท้อน การตื่นตัวทาง การเมืองในระบบ ประชาธิปไตย ของประชาชนเขต องค์การบริหาร ส่วน ตำบล โดยเฉพาะ การ

^{๘๔} สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ด้านการศรัทธา ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการเคารพ มติเสียงส่วนมาก	ด้านความ ยุติธรรม	ด้านการคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของคนส่วนใหญ่	ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง
<p>ต้องให้ประชาชนทุกระดับชั้นพัฒนาการตื่นตัวทั้งนี้ บางครั้งการเมืองไม่ได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยการขับเคี่ยวประชาชนไปโดยระดับท้องถิ่นเป็นการสืบทอดกันทางวงศ์ตระกูลถือเป็นปัญหาหนึ่งที่ไม่สามารถส่งเสริมความน่าเชื่อถือต่อประชาชนประชาชนจึงไม่ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยในตอนนี้เนื่องจากยังไม่สามารถเข้าถึงความโปร่งใสได้อย่างแท้จริง</p>	<p>อย่างไรก็ตามเสียงส่วนมากมิได้หมายถึงความถูกต้องเสมอไปเสียงส่วนมากทำให้ชุมชนล้มเหลวก็ได้</p> <p>- ประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะใช้ความสามัคคีที่สัมพันธ์กับหลักประชาธิปไตยต้องรับฟังทุกเสียงที่สำคัญคือเสียงข้างน้อย เพราะอะไรจึงเห็นอย่างนั้นและให้ชี้แจงถึงเหตุผลที่ต้องการตามที่เสนอนั้น</p>	<p>ประชาธิปไตยที่มั่นคง จึงควรมีความยุติธรรมทุกกระบวนการบริหารประเทศไม่ใช่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น ทั้งนี้ ความยุติธรรมอาจขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการมีความเชื่อฟังผู้นำท้องถิ่น เพราะเหตุการณ์ทางการเมืองในท้องถิ่นปัจจุบันมีความรุนแรง การใช้ประชาธิปไตยเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้มีอำนาจความยุติธรรมจึงเริ่มเสื่อมลงมาจากที่ประชาชนรับรู้</p>	<p>ส่วนรวมขององค์กรอย่างถูกต้องและโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ขององค์กร</p> <p>- การเมืองภาคประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเสนอนโยบายทุกระดับทุกกลุ่มการเมืองเสนอนโยบายภาพรวมเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จึงเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับเชิงนโยบาย</p>	<p>ออกเสียงมาเลือกตั้งของประชาชน เป็นกระบวนการสำคัญที่ให้อำนาจแก่ประชาชน ในการตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นผู้บริหาร เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง</p> <p>- ประชาชนในชุมชนยังเข้าไม่ถึงระบอบการเมืองเป็นโครงสร้างเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบราชการของตำบลจึงควรสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อประชาชนในชุมชนให้มาก ควรสร้างแรงจูงใจด้วย</p>

ด้านการศรัทธา ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการเคารพ มติเสียงส่วนมาก	ด้านความ ยุติธรรม	ด้านการคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของคนส่วนใหญ่	ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง
<p>- ระบอบประชาธิปไตยเป็น อนุการณ์การเมือง ของประเทศ ที่ถูก บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญอยู่ แล้ว ให้ประชาชน ทุกคนต้องปฏิบัติ ตามโดยหน้าที่ ควรส่งเสริม การศึกษาให้ สอดคล้องกับ ระบอบ ประชาธิปไตย อาทิ อำนาจ อธิปไตยเป็นของ ประชาชนอย่างไร ใช้อำนาจนี้ เมื่อไหร่ สิทธิของ บุคคลมีขอบเขต แค่ไหน หน้าที่ของ บุคคล ประกอบด้วย อะไรบ้าง เป็นต้น และที่สำคัญ ประชาชนได้รับ</p>		<p>ระบอบนี้อาจมี ช่องทางปฏิบัติที่ ขัดแย้งต่อความ ยุติธรรม</p> <p>- ความยุติธรรม ขึ้นอยู่กับผู้นำด้วย ว่า จะแสดงออก ให้ชาวบ้านรับรู้ และได้รับความ ยุติธรรมเชิง รูปธรรมอย่างไร อาทิ การตัดสิน ปัญหาภายใน ชุมชน ผู้นำบาง อาจตัดสินเข้าข้าง ญาติ ผู้นำบางคน ตัดตามความเป็น จริง</p>		<p>กิจกรรมของผู้นำ และกิจกรรมของ กลุ่มประชาชนใน ตำบล</p>

ด้านการศรัทธา ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการเคารพ มติเสียงส่วนมาก	ด้านความ ยุติธรรม	ด้านการคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของคนส่วนใหญ่	ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง
ผลประโยชน์จาก ระบอบ ประชาธิปไตย อย่างไร				

๔.๓ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขต องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยแยกเป็น
เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้านรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
เพชรบุรี โดยภาพรวม

(n=๓๐๔)

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	๓.๗๕	.๕๘๗	มาก
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๖๖	.๗๑๘	มาก
๓. ด้านการสื่อสารการเมือง	๓.๘๐	.๖๔๖	มาก
๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓.๖๗	.๘๐๓	มาก
๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย	๓.๖๓	.๗๑๒	มาก
ภาพรวม	๓.๗๑	.๖๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71, S.D. = .665$) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารการเมือง ($\bar{X} = 3.80, S.D. = .646$) ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .587$) ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.67, S.D. = .903$) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.66, S.D. = .718$) และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.63, S.D. = .712$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๓๐๔)			
ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง	3.67	.755	มาก
๒. การส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง	3.77	.804	มาก
๓. แนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง	3.83	.772	มาก
ภาพรวม	3.75	.587	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .587$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง ($\bar{X} = 3.83, S.D. = .772$) การส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทาง

การเมือง ($\bar{X} = 3.77, S.D. = .504$) และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง ($\bar{X} = 3.67, S.D. = .595$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=304)

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่	3.73	.519	มาก
๒. การได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	3.71	.598	มาก
๓. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	3.83	.529	มาก
ภาพรวม	3.66	.518	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, S.D. = .518$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.83, S.D. = .529$) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ ($\bar{X} = 3.73, S.D. = .519$) และการได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X} = 3.71, S.D. = .598$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการสื่อสารการเมือง** จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)

ด้านการสื่อสารการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน	๓.๗๕	.๗๙๗	มาก
๒. สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน	๓.๘๐	.๘๑๑	มาก
๓. เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้	๓.๘๖	.๘๑๐	มาก
ภาพรวม	๓.๘๐	.๖๔๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการสื่อสารการเมือง** จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๖๔๖) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = .๘๑๐) การสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๘๑๑) และสื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๗๙๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)

ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ	๓.๗๕	.๘๕๘	มาก
๒. การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง	๓.๖๑	.๙๗๘	มาก
๓. การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษาหรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๓.๖๕	.๘๗๓	มาก
ภาพรวม	๓.๖๗	.๙๐๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๖๗, S.D. = .๙๐๓) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ (\bar{X} = ๓.๗๕, S.D. = .๘๕๘) การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๖๕, S.D. = .๘๗๓) การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๖๑, S.D. = .๙๗๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย** จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๓๐๔)

ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้	๓.๖๗	.๙๒๓	มาก
๒. การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย	๓.๕๐	.๘๕๐	มาก
๓. การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข	๓.๗๔	.๘๗๓	มาก
ภาพรวม	๓.๖๓	.๗๑๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี **ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย** จำแนกเป็นรายชื่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$, S.D. = .๗๑๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = .๘๗๓) การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = .๙๒๓) และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D. = .๘๕๐) ตามลำดับ

๔.๓.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑. ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) ความเชื่อมั่นต่อระบอบทางการเมืองในปัจจุบันมีความเชื่อมั่นน้อยลง เนื่องจากมีความทุจริตเข้ามาแทรกแซงเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความไวใจที่น้อยลง ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น และลดความน่าเชื่อถือต่อประชาชนระดับท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในตำบล^{๘๕}

๒) ต้องมีความโปร่งใสในระบบการเมืองทุกระบบ โดยมีผู้บริหาร ข้าราชการที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความน่าเชื่อถือ ให้ประชาชนระดับชาวบ้านศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ว่าสามารถให้โอกาสต่อประชาชนอย่างเสมอภาคกัน^{๘๖}

๓) ประชาชนขาดความเชื่อมั่นการเมืองไทย การเมืองคือการแสวงหาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์หลายครั้งที่ไม่เป็นตามอุดมการณ์ หลักการ กฎหมาย แต่เป็นไปตามความต้องการของผู้มีอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง จึงไม่สะท้อนความเชื่อมั่นต่อประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในเขตตำบลด้วย^{๘๗}

๔) ตนเห็นว่า ๑) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล อาทิ การเปิดประชาคม การจัดทำหน่วยงานสัญจร ๒) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเอง และ ๓) สร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้^{๘๘}

๕) การพัฒนาต้องมาพิจารณากันก่อนว่า วันไหนสมควรที่จะพัฒนาก่อน ต้องมีระดับความต้องการของประชาชนในตำบล ซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากทำได้ย่อมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตยระดับตำบล^{๘๙}

^{๘๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๘๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๘๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๘๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๘๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๖) ตนเชื่อว่าประชาธิปไตยสามารถแก้ไขปัญหาชาติได้ ในตำบลสมควรมากที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น ประชาชนรับรู้มานานแล้วว่า ประชาธิปไตยคือประชาชนมีอำนาจเฉพาะวันเลือกตั้ง แต่หลังจากนั้นประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง เพราะการใช้อำนาจไม่เป็นไปตามประชาธิปไตยที่ยึดผลประโยชน์ของประชาชน^{๙๐}

๗) ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องยอมรับฟังแนวคิดของคนรุ่นใหม่ ที่มีความคิดเป็นของตนเองภายใต้กรอบประชาธิปไตย และความต้องการของพื้นที่จริง ๆ ซึ่งไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น^{๙๑}

๘) สร้างเพื่อฐานให้ประชาชนตั้งแต่แรกของระบอบประชาธิปไตย คือ การศึกษา ที่สามารถเป็นกลไกหลักของการพัฒนาประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การศึกษาจะสร้างการมีส่วนร่วมโดยอัตโนมัติ การศึกษาจะสร้างการพัฒนาท้องถิ่นโดยอัตโนมัติ ฉะนั้นการให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยจึงเป็นส่วนสำคัญ ที่สัมพันธ์กับการศึกษาเพราะเป็นสื่อสารที่สอดคล้องกันระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน อาทิ ประชาธิปไตยคืออะไร การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นมีข้อดีอย่างไร ประชาชนจะได้รับประโยชน์อย่างไรจากประชาธิปไตย ดังนั้น **“การพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย”** ซึ่งจะสร้างประชาชนนักประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง^{๙๒}

๙) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างการมีส่วนร่วมให้หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งตำบลต้องดำเนินการโดยกฎหมายและหน้าที่ ประชาชนจะได้ไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองอยู่นอกเหนือกลไกทางการเมือง แต่การที่ประชาชนมีส่วนร่วมเขาจะตระหนักว่า ตนเองเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย พัฒนาตำบลที่อาศัยอยู่ให้มีความเจริญ ตอบสนองต่อการดำเนินชีวิตอย่างรอบด้าน^{๙๓}

^{๙๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขึง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๙๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขึง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๙๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๙๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

๑๐) การสร้างความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตยภายในตำบล ขึ้นอยู่กับผู้นำท้องถิ่นทุกประเภทที่จะแสดงออกให้ประชาชนเชื่อมั่น เพราะหากผู้นำไม่ตระหนักต่อประชาธิปไตย การสร้างความเชื่อมั่นคงมีน้อย ประชาชนก็เพิกเฉยต่อกิจกรรมทางการเมืองของตำบล หรืออาจเฉยชาต่อการเมืองที่เป็นอยู่ ดังนั้น ผู้นำต้องสร้างการพัฒนาภายในตำบล ด้วยการชี้แจงต่อประชาชนว่า ตำบลต้องการการพัฒนาในด้านใด มีความล้ำหลังกว่าตำบลอื่นด้านใด แม้กระทั่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องพัฒนาขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง อาทิ ผู้ใหญ่บ้านบางหมู่บ้านไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่มาจากการสืบทอดอำนาจจากครอบครัว เห็นว่า อย่างไรตนก็มีสิทธิได้รับตำแหน่งอยู่แล้ว จึงคิดว่า ตนจะช่วยเหลือหรือไม่ช่วยเหลือชาวบ้านก็ได้ ถ้าผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้งจะตระหนักต่อประเด็นปัญหาของชาวบ้าน^{๙๔}

สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การยอมรับฟังแนวคิดของคนรุ่นใหม่ การปฏิเสธอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น ต้องมีความโปร่งใสในระบบการเมืองทุกระบบ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเอง สร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ระดับความต้องการของประชาชนในตำบล ซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ประชาธิปไตยสามารถแก้ไขปัญหาชาติได้ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นการเมืองไทย การเมืองคือการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ หลายครั้งที่ไม่เป็นตามอุดมการณ์ หลักการ กฎหมาย จึงขาดความเชื่อมั่นต่อระบอบทางการเมืองในปัจจุบัน เนื่องจากมีความทุจริตเข้ามาแทรกแซงเป็นอย่างมาก องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างการมีส่วนร่วมให้หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตำบลต้องดำเนินการโดยกฎหมายและหน้าที่ ผู้นำต้องสร้างการพัฒนาภายในตำบล ด้วยการชี้แจงต่อประชาชนว่า ตำบลต้องการการพัฒนาในด้านใด มีความล้ำหลังกว่าตำบลอื่นด้านใด การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต้องพัฒนาขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้ประชาชน รับรู้ถึงหน้าที่และสิทธิในการเลือกผู้แทนของตนไปพัฒนาตำบล และพัฒนาประเทศ^{๙๕}

^{๙๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

^{๙๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๒) การเลือกตั้งเป็นไปตามปกติ แต่ควรประชาสัมพันธ์ให้เขาเลือกตัวแทนที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนระดับใดก็ตาม หากการเลือกตั้งโปร่งใสย่อมเป็นการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยท้องถิ่น ประชาชนมีโอกาสใช้อำนาจก็ในการนี้เท่านั้น และเป็นอำนาจของประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงผู้นำในเขตตำบลได้^{๙๖}

๓) ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้เข้าใจอย่างแท้จริงว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมีสิทธิเข้าไปทำหน้าที่อะไร จะได้มีผู้แทนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาจังหวัด พัฒนาท้องถิ่นระดับหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น^{๙๗}

๔) ต้องมีความโปร่งใส สุจริต และรักษาสีทธิของตนเอง หากประชาชนในตำบลทำได้อย่างนี้ เชื่อว่าจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยภายในตำบล ที่จะเกิดการพัฒนาตามความต้องการของประชาชนสะท้อนไปผ่านการเลือกตั้งแน่นอน^{๙๘}

๕) ตนเห็นการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เลือกคนดีเข้าสภา แค่นี้ก็เพียงพอแล้วต่อความต้องการของประชาชนในเขตตำบล ที่เห็นว่าผู้บริหารที่ได้มาจะทำหน้าที่ได้ดี และเข้าใจความลำบากของประชาชนที่มีอาชีพหลากหลาย ที่หวังว่าการพัฒนาของผู้นำจะสร้างโอกาสและคุณภาพชีวิตดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่ อย่างนี้ถือเป็นการเลือกตั้งที่มีความหมายต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล^{๙๙}

๖) นักการเมืองต้องมีความชอบธรรมในการปกครอง หากนักการเมืองทำได้ ถือเป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดเพชรบุรีได้^{๑๐๐}

^{๙๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๙๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๙๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๙๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๐๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวัง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๗) ประชาชนควรไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งอะไรก็ตาม เพราะเป็นการสร้างการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงหน้าที่ของตนเอง^{๑๐๑}

๘) การเลือกตั้งของประชาชนขาดการตระหนักใน “สิทธิ” ของตนเอง เพียงทราบว่าการเลือกตั้งเป็นการทำตาม “หน้าที่” แต่กลไกประชาธิปไตยด้วยการเลือกตั้ง คือ สิทธิของผู้เลือกตั้งว่า จะได้รับประโยชน์อะไรที่สะท้อนกลับมา ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการประโยชน์เฉพาะหน้า อาทิ การได้รับสิ่งของขณะนั้น โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่พื้นที่จะได้รับระยะยาว กล่าวคือ นักการเมืองน้ำดีที่ไม่ชื่อเสียง ที่จะพัฒนาท้องถิ่นทุกรูปแบบให้ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ประชาชนไม่คาดหวังการพัฒนาระยะยาว หวังเพียงประโยชน์เฉพาะหน้าที่ได้จะรับเพียงเล็กน้อยแค่นั้น ซึ่งเป็นประเด็นการเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งตามระบบประชาธิปไตยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้สิทธิของตนเอง^{๑๐๒}

๙) ท้องถิ่นควรอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ไปทำหน้าที่ของตนตามกลไกประชาธิปไตย เชื่อว่าเป็นแนวทางที่ดีต่อสร้างรูปแบบการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตตำบล ซึ่งจะได้ทราบเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดว่า ต้องการเลือกใครเป็นผู้นำ ที่เสนอนโยบายการพัฒนาตำบลได้ตามที่ประชาชนต้องการมากที่สุด^{๑๐๓}

๑๐) การเลือกตั้งยังเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับเชิงหลักการ แต่บางพื้นที่การเลือกตั้งด้อยประสิทธิภาพมาก เพราะบางพื้นที่ใช้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีการทุจริตคอร์รัปชันต่อการเลือกตั้ง ที่สำคัญคือผู้นำทางการเมืองระดับประเทศ ครอบงำและมีอิทธิพลต่อนักการเมืองท้องถิ่น โดยสร้างกลไกกำกับกระบวนการเลือกตั้ง ผู้นำท้องถิ่นมีอาจตรวจสอบแทรกแซงได้ เนื่องจากอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งหรืออุปสรรคต่อตำแหน่งหน้าที่^{๑๐๔}

สรุปได้ว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ควรอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรประชาสัมพันธ์ให้เขาเลือกตัวแทนที่มี

^{๑๐๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๐๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๐๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๐๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

คุณภาพ ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีความโปร่งใส สุจริต และรักษาสิทธิของตนเอง ประชาชนควรไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งอะไรก็ตาม ที่สำคัญ การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เลือกคนดีเข้าสภา เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในเขตตำบล เพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพ ที่สำคัญนักการเมืองต้องมีความชอบธรรมในการปกครอง ท้องถิ่นควรอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ไปทำหน้าที่ของตนตามกลไกประชาธิปไตย

๓. การสื่อสารการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สื่อทางการเมือง บทบาทการเมือง ให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด ผ่านการสื่อสารออนไลน์ หรือจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่ดีกับเจ้าหน้าที่รัฐภายในตำบล การทราบข่าวสารภายในตำบลทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการเมือง รวมทั้งการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของภาครัฐ ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุงถนน การขยายเขตไฟฟ้า การขยายเส้นทางคลองระบายน้ำ^{๑๐๕}

๒) ภาครัฐจะต้องมีการให้ความรู้กับประชาชนในการไปลงคะแนน ผู้สูงอายุมีมากขึ้น การลงคะแนนโดยถือบัตร ๒ ใบ ทำให้เกิดความสับสน กากะแนนผิด ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนที่ต้องการผู้ลงสมัครท่านใด มีผลต่อนโยบายที่ประชาชนจะได้รับจากผู้ชนะการเลือกตั้ง ที่ได้ประกาศหาเสียงไว้ต่อประชาชนภายในตำบล^{๑๐๖}

๓) การสื่อสารทางการเมืองของประชาชนค่อนข้างอยู่ในวงแคบ ควรสื่อสารในวงกว้างกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจในการเมืองมากกว่าเดิม ควรนำเสนอการพัฒนาต้นแบบประชาธิปไตยภายในพื้นที่ตำบล อาทิ ผู้นำที่มาจากเลือกตั้งของประชาชนที่เสนอนโยบายไว้ เมื่อชนะการเลือกตั้งก็นำนโยบายนั้นมาปฏิบัติ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ว่าจะดำเนินการอย่างไร มีการประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล และนำเสนอผลการประเมินการทำงานต่อประชาชนให้ทราบร่วมกัน^{๑๐๗}

^{๑๐๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๐๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๐๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๔) ประชาชนต้องมีการสื่อสารที่ทั่วถึง ชัดเจน และเข้าใจง่าย ต่อผู้นำในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลของตน เพื่อนำความต้องการไปประมวลรวมกันทั้งตำบล แล้วร่างเป็นแผนพัฒนาตามที่ ประชาชนต้องการ^{๑๐๘}

๕) สมัยนี้ไม่ต้องกลัวเรื่องสื่อสาร เพราะว่าทุกพื้นที่ในตำบลมีหอกระจายข่าวอยู่แล้ว เป็นการ สื่อสารจากผู้นำท้องถิ่นภายในตำบล กล่าวคือเป็นการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ อาทิ นโยบาย การเสียภาษี การลงทะเบียน และข่าวทั่วไป ที่ฝ่ายบริหารเห็นว่าต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลของตนเองทราบ^{๑๐๙}

๖) การสื่อสารภายในตำบลเป็นกระบวนการทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องต่อการแลกเปลี่ยน ข้อเท็จจริงของบ้านเมือง ประชาชนได้รับข่าวสารตามปกติ ซึ่งเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ บริหารส่วนตำบลกับประชาชนในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน^{๑๑๐}

๗) การสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันดีขึ้น คือ การนำโลกโซเซียลมาปรับใช้ในการสื่อสารทาง การเมือง อาทิ การร้องเรียนตามสื่อ องค์กร ศูนย์ดำรงธรรม หน่วยงานของท้องถิ่นเองก็รับฟังความคิดเห็น ของประชาชน การร้องเรียนของประชาชน ขณะเดียวกันข้อมูลบางอย่างสื่อสารจากท้องถิ่นมาสู่ประชาชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือต่อข่าวสารหรือไม่ ซึ่งล้วนสัมพันธ์ต่อกัน การสื่อสารทางการเมืองเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในตำบล^{๑๑๑}

๘) ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวทางการเมืองในเขตตำบล โดย เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อสร้างระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับ ประชาชน ให้เข้าใจในเจตนารมณ์การพัฒนาตำบลร่วมกัน^{๑๑๒}

^{๑๐๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๐๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๑๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวัง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๑๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๑๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

๙) ภายในตำบลต้องสร้างกระบวนการร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งผู้นำระดับตำบล ผู้นำหมู่บ้าน และชาวบ้าน ที่สามารถร่วมกันดำเนินการในรูปแบบประชาธิปไตย ตามหลักประชาธิปไตย โดยไม่จำเป็นต้องมอบหมายผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น เพราะถ้าหมู่บ้านที่ผู้ใหญ่เข้มแข็งมีความสามารถ ก็จะพัฒนาหมู่บ้านอย่างก้าวหน้ามาก ที่อาศัยการพัฒนาจากล่างขึ้นบนตามความต้องการของประชาชนเป็นเครื่องบ่งชี้^{๑๓๓}

สรุปได้ว่า การสื่อสารการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การสื่อสารภายในตำบลเป็นกระบวนการทางการเมือง ภาครัฐจะต้องมีการให้ความรู้กับประชาชนในการไปลงคะแนน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สื่อทางการเมือง บทบาทการเมือง ให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น เพราะทุกพื้นที่ในตำบลมีหอกระจายข่าว บางชุมชนมีผู้สูงอายุจำนวนมาก ทั้งนี้การสื่อสารทางการเมืองของประชาชนค่อนข้างอยู่ในวงแคบ ประชาชนเองต้องมีการสื่อสารที่ทั่วถึง ชัดเจน และเข้าใจง่ายต่อผู้นำประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวทางการเมืองในเขตตำบล โดยเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อสร้างระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชน ให้เข้าใจในเจตนารมณ์การพัฒนาตำบลร่วมกัน ภายในตำบลต้องสร้างกระบวนการร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งผู้นำระดับตำบล ผู้นำหมู่บ้าน และชาวบ้าน ที่สามารถร่วมกันดำเนินการในรูปแบบประชาธิปไตย ตามหลักประชาธิปไตย หาก “ผู้ใหญ่เข้มแข็ง” สามารถสร้างการพัฒนาจากล่างขึ้นบนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔. ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) หน่วยงานต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาตำบล รวมทั้งการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในตำบล แต่ต้องเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมาย โดยประชาชนต้องได้รับความปลอดภัยจากการมีส่วนร่วมทุรูปแบบ^{๑๓๔}

๒) สร้างความตระหนักให้ประชาชนเข้าใจว่าองค์กรนั้นๆ มีผลต่อความเป็นอยู่ของพวกเขา ประชาชนจะอยู่ดีมีสุขได้นั้น เพราะองค์กรมีความตั้งใจที่จะพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อประชาชนทั้งหมดของตำบล^{๑๓๕}

^{๑๓๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวิ่ง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

^{๑๓๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๓๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๓) ผู้ที่ได้รับเลือกอาจคิดที่จะเข้าไปพัฒนาจังหวัด ให้มีความเจริญก้าวหน้ากว่าเดิม แนวทางการปฏิบัติควรคำนึงจากล่างสู่บน เพราะประชาชนที่ได้ปัญญาจะเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย จะได้ส่งเสริมให้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย^{๑๑๖}

๔) ต้องมีความเสมอภาค มีสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ร่วมประชุมคนอื่นๆ และยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น ไม่ใช่อำนาจควบคุมหรือข่มขู่ประชาชน หากเกิดขึ้นเจ้าหน้าที่รัฐต้องช่วยเหลือประชาชนให้ปลอดภัย และได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย อย่างนี้ประชาชนมีความสามารถแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมได้อย่างแน่นอน^{๑๑๗}

๕) ประชาชนเดี๋ยวนี้เขาพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่เขารู้ว่าอะไรควรสร้างก่อนหลัง หากตำบลต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ควรยอมรับฟังความต้องการของประชาชนบ้าง ไม่ใช่ดำเนินการไปตามที่ตนเองต้องการเท่านั้น^{๑๑๘}

๖) ประชาชนควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารของการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับต่างๆ พฤติกรรมนี้ถือว่าการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เพราะนักการเมืองที่เราเลือกจะดำเนินตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้^{๑๑๙}

๗) ความสนใจที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบล มีหลากหลายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในช่องทางต่างๆ อาทิ การรวมกลุ่มเรียกร้อง การเข้าชื่อ ซึ่งจะทำให้กลุ่มมีพลังในการแสดงความต้องการทางการเมือง (การต่อรอง) หากการร้องเรียนหรือทำหนังสือแจ้งเพียงลำพัง ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของความต้องเฉพาะตน แต่การร้องเรียนแบบกลุ่มที่มีความต้องการการพัฒนาพื้นที่เหมือนกัน สะท้อนถึงเอกภาพความต้องการของส่วนร่วม ถือเป็นความเข้มแข็งของภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพสามารถเรียกร้องความต้องการให้ท้องถิ่นดำเนินการพัฒนา^{๑๒๐}

^{๑๑๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๑๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๑๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๑๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขุ่น, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, อติตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

๘) ควรสร้างกลุ่มที่มีสมาชิกที่มีความต้องการเหมือนกัน เพื่อผลักดันความต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาของคนส่วนใหญ่ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ และที่สำคัญต้องมีการประชุมกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นภายในตำบล เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนปัญหา การดำเนินงาน และผลลัพธ์ของข้อเสนอกลุ่มต่าง ๆ ที่สะท้อนไปยังผู้บริหารในตำบล^{๑๒๑}

๙) ประชาชนมีความต้องการเข้าไปพัฒนาหมู่บ้าน ที่อาศัยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ อาทิ อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสตรีที่ต้องการสร้างอาชีพภายในหมู่บ้าน ประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ ล้วนสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกกิจกรรม เพื่อสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้บริการประชาชน การกำหนดนโยบายการพัฒนาภายในหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนที่มีบทบาทหน้าที่โดยตำแหน่งสนใจ และต้องการเข้าร่วมตามกระบวนการทางการเมืองภายในเขตตำบล^{๑๒๒}

สรุปได้ว่า ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ แนวทางการปฏิบัติควรคำนึงจากล่างสู่บน ต้องให้ความเสมอภาคและสิทธิประชาชนเท่าเทียมกับผู้ร่วมประชุมคนอื่นๆ ประชาชนเองต่างทราบว่าอะไรควรได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา ก่อน-หลัง หน่วยงานต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างความตระหนักให้ประชาชนทราบว่าองค์กรมีผลต่อความเป็นอยู่ของตน ประชาชนควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารของการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับใด ควรสร้างกลุ่มที่มีสมาชิกที่มีความต้องการเหมือนกัน เพื่อผลักดันความต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาของคนส่วนใหญ่ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ ประชาชนมีความต้องการเข้าไปพัฒนาหมู่บ้าน ที่อาศัยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ อาทิ อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสตรีที่ต้องการสร้างอาชีพภายในหมู่บ้าน ล้วนสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกกิจกรรม เพื่อสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหา การให้บริการประชาชน การกำหนดนโยบายการพัฒนาภายในหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนที่มีบทบาทหน้าที่โดยตำแหน่งสนใจ และต้องการเข้าร่วมตามกระบวนการทางการเมืองภายในเขตตำบล

^{๑๒๑} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๒๒} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาเวียง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

๕. การปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) หน่วยงานต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติให้ประชาชนได้รับทราบ และอีกทางคือ ให้สมาชิกสภาตำบลรับทราบบทบาทหน้าที่ เพราะสมาชิกสภาคือตัวแทนของประชาชนในการรับฟังความคิดเห็น สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อเกิดการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึง “ศักยภาพ” และ “ความเป็นพลเมือง”^{๑๒๓}

๒) กฎหมายกับศีลธรรมมันต้องใช้ควบคู่กันไป ประเทศชาติจึงจะเกิดความผาสุก หากหย่อนยานข้างใดข้างหนึ่งบ้านเมืองก็ระส่ำระสาย ความเป็นธรรมของผู้ใช้กฎหมายมีมากหรือน้อย กฎหมายเปิดช่องโหว่ให้คนมีเงินมีทางออกเยอะเยอะ คำสอนของพระพุทธเจ้าดีกว่ากฎหมายอีกนะ ทำอย่างไร ? ให้ทุกคนตระหนักในพระธรรมและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน^{๑๒๔}

๓) กฎหมายของประเทศยังค่อนข้างที่จะหละหลวมเป็นอย่างมาก ด้วยประชาชนค่อนข้างที่มีจะไม่ทราบกฎหมาย ทำให้ไม่เกิดความเข้าใจในกฎหมายอย่างแท้จริง ฝ่ายที่มีอำนาจจึงใช้กฎหมายเป็นเครื่องควบคุมประชาชน หากประชาชนได้รับทราบกฎหมายบ้างจะเป็นพื้นที่ดี ที่จะใช้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น^{๑๒๕}

๔) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการแจ้งกฎ ระเบียบ การปฏิบัติตามกฎหมายให้กับประชาชนให้ชัดเจนทั่วถึง กล่าวคือ อาจมีการอบรมด้านกฎหมายต่อประชาชน เพื่อให้ทราบอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารในตำบล ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ว่า เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ หลักการ แนวนโยบายหรือไม่^{๑๒๖}

^{๑๒๓} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๔} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๕} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๖} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

๕) ประชาชนควรปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะว่าทุกคนรู้อยู่แล้วว่า ผิดหรือถูก เพราะเป็นข้อปฏิบัติที่ทราบกันมาตลอดเวลา หากไม่ยอมรับการประพจน์ผิดก็ต่อร้องเรียน เพื่อให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจตามกฎหมายในการตรวจ และดำเนินการตามความผิดชอบ^{๑๒๗}

๖) ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารของตำบลก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นกัน เมื่อทำได้อย่างนี้ ถือว่าทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น ทั้งในฐานะฝ่ายบริหารตำบล และฝ่ายประชาชนที่มีอำนาจกำกับตรวจสอบตามกฎหมาย หากทำได้องค์การบริหารส่วนตำบลจะสนใจการเมืองมากขึ้น^{๑๒๘}

๗) ควรบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ที่คณะผู้มีอำนาจประกาศหลักการตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับของตำบล ที่เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ประชาชนจึงจะเกิดความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตย และให้ความร่วมมือต่อภาคราชการและผู้นำของตำบลอย่างต่อเนื่อง^{๑๒๙}

๘) ประชาชนสามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ อาทิ การแสดงความต้องการต่อผู้นำหมู่บ้าน การร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรร้องเรียนต่อใคร หรือหน่วยงานใด ควรเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวบ้านที่เดือดร้อนยังอาศัยช่องทางตามกฎหมาย เรียกร้องขอความเป็นธรรมให้ตนเองได้^{๑๓๐}

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ หน่วยงานต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจนทั่วถึง กฎหมายของประเทศยังค่อนข้างที่จะหละหลวมเป็นอย่างมาก ประชาชนค่อนข้างที่จะไม่ทราบกฎหมาย ทำให้ไม่เกิดความเข้าใจในกฎหมายอย่างแท้จริง ทั้งนี้กฎหมายกับศีลธรรมต้องใช้ควบคู่กันไป ประชาชนควรปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎขององค์การบริหารส่วนตำบล ประเทศชาติจึงจะเกิดความผาสุก ควรบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ที่คณะผู้มีอำนาจประกาศหลักการ ตลอดจนระเบียบ

^{๑๒๗} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๘} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขึง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

^{๑๒๙} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕.

^{๑๓๐} ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาขึง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

ข้อบังคับของตำบล ประชาชนสามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ อาทิ การแสดงความต้องการต่อผู้นำหมู่บ้าน การร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรม

ตารางที่ ๔.๒๗ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๑๓๑}

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ด้านความเชื่อมั่น ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการสื่อสาร การเมือง	ด้านความ ปรารถนาที่จะเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย
การยอมรับฟัง แนวคิดของคนรุ่น ใหม่ การปฏิเสธ อิทธิพลของ นักการเมือง ท้องถิ่น ต้องมี ความโปร่งใสใน ระบบการเมืองทุก ระบบ เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการ พัฒนาตำบล ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนตระหนัก	ควรประชาสัมพันธ์ ให้เขาเลือกตัวแทน ที่มีคุณภาพ ควร สร้างความเข้าใจ ให้กับประชาชนที่มี สิทธิเลือกตั้ง ต้องมี ความโปร่งใส สุจริต และรักษาสิทธิของ ตนเอง ประชาชน ควรไปใช้สิทธิทุก ครั้งที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการ เลือกตั้งอะไรก็ตาม ที่สำคัญการไม่ซื้อ	การสื่อสารภายใน ตำบล เป็น กระบวนการทาง การเมือง ภาครัฐ จะต้องมีการให้ ความรู้ กับ ประชาชนในการไป ลงคะแนน ควรมี การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สื่อทางการ เมือง บทบาท การเมือง ให้เข้าถึง ประชาชนมากขึ้น เพราะทุกพื้นที่ใน	ควรคำนึงจากล่าง สู่บน ต้องให้ความ เสมอภาคและ สิทธิประชาชนเท่า เทียมกับผู้ร่วม ประชุมคนอื่นๆ ประชาชนเองต่าง ทราบว่าจะอะไรควร ได้รับการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหา ก่อน - หลัง หน่วยงานต้องเปิด โอกาสให้ ประชาชนทุก	หน่วยงานต้อง ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนรับรู้ถึง กฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติ ให้ชัดเจนทั่วถึง กฎหมายของ ประเทศยัง ค่อนข้างที่จะ หละหลวมเป็น อย่างมาก ประชาชนค่อนข้าง ที่มีจะไม่ทราบ กฎหมาย ทำให้ไม่

^{๑๓๑} สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ด้านความเชื่อมั่น ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการสื่อสาร การเมือง	ด้านความ ปรารถนาที่จะเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย
<p>รู้ถึงสิทธิหน้าที่และ บทบาทของตนเอง สร้างความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติด้วย ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ระดับ ความต้องการของ ประชาชนในตำบล ซึ่งต้องพิจารณา ตามความ เหมาะสมและ ความจำเป็น ประชาธิปไตย สามารถแก้ไข ปัญหาชาติได้ ประชาชนขาด ความเชื่อมั่นการ เมืองไทย การเมือง คือการแสวงหา อำนาจและ ผลประโยชน์ หลาย ครั้งที่ไม่เป็นตาม อุดมการณ์ หลักการ กฎหมาย จึงขาดความ</p>	<p>สิทธิ ขาดเสียง เลือกคนดีเข้าสภา เพียงพอต่อความ ต้องการของ ประชาชนในเขต ตำบล เพราะ ประชาชนเป็น เจ้าของอำนาจ อธิปไตยที่มีสิทธิ เสรีภาพ ที่สำคัญ นักการเมืองต้องมี ความชอบธรรมใน การปกครอง - - ต้องถึ้นควร อำนวยความสะดวก ช่องทางการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ ไปทำหน้าที่ของตน ตามกลไก ประชาธิปไตย</p>	<p>ตำบลมีหอกระจาย ข่าว บางชุมชนมี ผู้สูงอายุจำนวน มาก ทั้งนี้การ สื่อสารทาง การเมืองของ ประชาชนค่อนข้าง อยู่ในวงแคบ ประชาชนเองต้องมี การสื่อสารที่ทั่วถึง ชัดเจน และเข้าใจ ง่ายต่อผู้นำ - - ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับ ทราบความ เคลื่อนไหวทาง การเมืองในเขต ตำบล โดยเสนอ แนวทางการมีส่วน ร่วมทางการเมือง ของประชาชน เพื่อ สร้างระบบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำกับประชาชน ให้เข้าใจใน</p>	<p>ระดับ สามารถเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง ตาม หลักการมาภิบาล ของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ ดี สร้างความ ตระหนักให้ ประชาชนทราบ ว่าองค์กรมีผลต่อ ความเป็นอยู่ของ ตน ประชาชนควร ไปใช้สิทธิในการ เลือกตั้ง ติดตาม ข่าวสารของ การเมือง ไม่ว่าจะ เป็นการเมือง ระดับใด -ควรสร้างกลุ่มที่มี สมาชิกที่มีความ ต้องการ เหมือนกัน -การประชุมกลุ่ม ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ภายในตำบล เพื่อ</p>	<p>เกิดความเข้าใจใน กฎหมายอย่าง แท้จริง ทั้งนี้ กฎหมายกับ ศีลธรรมต้องใช้ ควบคู่กันไป ประชาชนควร ปฏิบัติตาม กฎหมายหรือกฎ ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ประเทศชาติจึงจะ เกิดความผาสุก - - ควรบังคับใช้ กฎหมายให้ชัดเจน ที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ที่คณะผู้มีอำนาจ ประกาศหลักการ ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับของตำบล ประชาชนสามารถ ใช้กฎหมายเป็น เครื่องมือ อาทิ การ แสดงความต้องการต่อผู้นำ</p>

ด้านความเชื่อมั่น ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการสื่อสาร การเมือง	ด้านความ ปรารถนาที่จะเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย
<p>เชื่อมั่นต่อระบอบ ทางการเมืองใน ปัจจุบัน เนื่องจาก มีความทุจริตเข้ามา แทรกแซงเป็น อย่างมาก</p> <p>- -องค์การบริหาร ส่วนตำบลควร สร้างการมีส่วนร่วม ให้หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนใน ตำบลเข้ามามีส่วน ร่วมในทุกกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งตำบล ต้องดำเนินการโดย กฎหมาย และ หน้าที่ ผู้นำต้อง สร้างการพัฒนา ภายในตำบล ด้วย การชี้แจงต่อ ประชาชนว่า ตำบล ต้องการการพัฒนา ด้านใด มีความล้ำ หลังกว่าตำบลอื่น ด้านใด การ</p>		<p>เจตนาารมณัการ พัฒนาตำบล ร่วมกัน ภายใน ตำบลต้องสร้าง กระบวนการ ร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้นำระดับตำบล ผู้นำหมู่บ้าน และ ชาวบ้าน ที่สามารถ ร่วมกันดำเนินการ ในรูปแบบประชา พิจารณ์ตามหลัก ประชาธิปไตย หาก “ผู้ใหญ่ เข้มแข็ง” สามารถ สร้างการพัฒนา จากล่างขึ้นบนได้ อย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>ร่วมแลกเปลี่ยน ปัญหา การ ดำเนินงาน และ ผลลัพธ์ ของ ข้อเสนอกลุ่มต่าง ๆ ที่สะท้อนไปยัง ผู้บริหารในตำบล - -ควรสร้างกลุ่มที่ มีสมาชิกที่มีความ ต้องการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ซึ่ง จะเป็นการพัฒนา ของคนส่วนใหญ่ ที่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชนใน ตำบลส่วนใหญ่ ประชาชนมีความ ต้องการเข้าไป พัฒนาหมู่บ้าน ที่ อาศัยการปฏิบัติ ตามบทบาท หน้าที่ อาทิ อาสา</p>	<p>หมู่บ้าน การ ร้องเรียนต่อศูนย์ ดำรงธรรม</p>

ด้านความเชื่อมั่น ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการสื่อสาร การเมือง	ด้านความ ปรารถนาที่จะเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย
ปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ต้อง พัฒนาขึ้นไปอีก ระดับหนึ่ง			สาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสตรีที่ ต้องการสร้าง อาชีพภายใน หมู่บ้าน ล้วน สนใจการมีส่วน ร่วมทางการเมือง ทุกกิจกรรม เพื่อ สร้างแนวทางการ แก้ไขปัญหา การ ให้บริการ ประชาชน การ กำหนดนโยบาย การพัฒนาภายใน หมู่บ้านแบบมี ส่วนร่วม ประเด็น เหล่านี้เป็นสิ่งที่ ประชาชนที่มี บทบาทหน้าที่โดย ตำแหน่งสนใจ และต้องการเข้า ร่ว ม ต่ อ กระบวนการ	

ด้านความเชื่อมั่น ในระบอบ ประชาธิปไตย	ด้านการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ด้านการสื่อสาร การเมือง	ด้านความ ปรารถนาที่จะเข้า ไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย
			ทางการเมือง ภายในเขตตำบล	

๔.๔ องค์ความรู้

การจากสังเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย และองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากกรวิจัย ได้ดังนี้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. การตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๑) ด้านสังคม

สังคมมีความตื่นตัวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยกว้างขวางขึ้น ประชาชนรู้จักคิดวิเคราะห์กับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และร่วมกันอภิปรายถึงนโยบายของพรรคการเมือง เมื่อถึงเวลาและวันเลือกตั้งที่ผ่านมาได้ออกไปใช้สิทธิกันถึง ๘๐% มีความตื่นตัวทางการเมืองเนื่องมาจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีความรวดเร็วเป็นอย่างมาก ในบริบทของสังคมภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี เพราะในปัจจุบันมีเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว สังคมค่อนข้างให้ความสนใจการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะคิดว่าการเมืองจะสามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมได้ สังคมมีความเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนด้วยเหตุที่ว่า สังคมและการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกัน สังคมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นระดับความกระตือรือร้นในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนให้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตย เห็นว่าสังคมมีผลต่อการเมืองปานกลาง

เนื่องจากความเข้าใจในการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในสังคมยังมีความไม่ทั่วถึง และยังมี ความเหลื่อมล้ำกันอยู่พอสมควร ประชาชนมีความตื่นตัวดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้คนดีมาพัฒนา บ้านเมือง และแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน ในตำบลมีการมาลงคะแนนประมาณ ๙๐% ประชาชนมีการรับรู้ เรื่องการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนด้วยเหตุผล เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้รับรู้ เรื่องราวการเมืองกับประชาธิปไตยมากขึ้น เยาวชนมีการตื่นตัวทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เริ่มมี การเปลี่ยนแปลงจากอดีต เป็นคนรุ่นใหม่อายุน้อยมีความคิดใหม่ๆ

๑.๒) ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยผลักดันให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง หากเศรษฐกิจมีความมั่งคั่งจะส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงระบบการเมือง และจะส่งผลให้ประชาชนมีเสรีภาพ เต็มที่ในการมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมือง ประชาชนมีการพูดคุยและวิเคราะห์-คาดคะเน ถึงความเป็นอยู่ ทางสภาพครอบครัว รายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน แต่ละเดือน เพราะนักการเมืองจะเป็นนักบุญหรืออสูร ภายกันแน่ เศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะคือปากท้องของประชาชน จึงตื่นตัวทางการเมือง อย่างเป็นอย่างมาก เพราะเห็นว่าการเมืองจะเข้ามาช่วยเหลือเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ดีกว่าเดิม มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมากขึ้น เห็นว่าเศรษฐกิจมีผลต่อการเมืองปานกลาง เนื่องจากการเป็นอยู่ การทำมาหากิน หรือเรื่องปากท้องของประชาชนนั้นก็นับเป็นเรื่องสำคัญระดับต้นๆ เพราะถ้าประชาชนไม่มีความเป็นที่ดีในระดับหนึ่ง ระบบการเมืองในแบบประชาธิปไตยก็อาจไปต่อได้ยาก เศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยที่กระจายและผลักดันให้ประชาชนมีความสนใจการเมือง ทุกคนยังมีแต่อาชีพเดิมๆ ไม่มีการพัฒนาออกไปข้างนอก ไม่มีผลเพราะประชาชนยังยึดติดอาชีพเดิม ๆ ตั้งแต่บรรพบุรุษ

๑.๓) ด้านอิทธิพลทางการเมือง

อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการพัฒนาการเป็น พลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย ระบบพวกพ้องและระบบอุปถัมภ์จะส่งผลให้ประชาชนรับรู้สิทธิและ หน้าที่ของตนเองลดลง อิทธิพลทางการเมืองมีผลต่อทางการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะผู้มีอิทธิพลจะได้รับ การยอมรับจากประชาชน ให้ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนทางการเมือง ในปัจจุบันนี้อิทธิพลทางการเมืองมี ส่วนทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยลดหายไป เหตุผลเพราะว่า ผู้คนที่มีอำนาจย่อมมีอำนาจมา ปกครอง อิทธิพลทางการเมืองมิได้ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนเข้าใจประชาธิปไตยมากขึ้น และใช้สิทธิเป็นของตนเอง เห็นว่าอิทธิพลทางการเมืองมีผลต่อการเมืองอย่างมาก เนื่องจากการเมืองใน ระบบประชาธิปไตยยังมีอำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคลหรือรัฐ ซึ่งสามารถบังคับให้เป็นไปตามความประสงค์ หรือ คล้อยตาม หรือทำตามอำนาจที่ตัวเองต้องการนั้นๆ ได้อยู่ ก็อาจจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อระบบ การเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างมาก อิทธิพลทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ดีใน

ระบบประชาธิปไตย ประชาชนที่อยู่อาศัยในสังคมเดียวกัน การเมืองการปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๒.๑) ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

การศรัทธาส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หากประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาว่า ระบบประชาธิปไตยมาจากประชาชนแล้ว ประชาชนจะมีจิตสำนึกที่ดีในความเป็นประชาธิปไตย รู้ถึงสิทธิและตระหนักถึงหน้าที่ของตนเอง การศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดี แต่บางครั้งการเมืองไม่ได้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้ลดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยลง เพราะยังเป็นการสืบทอดกันทางวงศ์ตระกูล เพราะประชาชนมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น จึงสนใจการเมืองมากขึ้น และจักคิดวิเคราะห์มากขึ้น เห็นว่าประชาชนไม่ค่อยศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยในตอนนี้เท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่สามารถเข้าถึงความโปร่งใสใดๆ ได้อย่างแท้จริง ความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคของประชาชน ทุกคนมีสิทธิในความเป็นประชาธิปไตย มีสิทธิเห็นด้วย และต้องให้ประชาชนทุกระดับชั้น พัฒนาการตื่นตัวโดยไม่แบ่งชั้นและแตกแยก แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบอบประชาธิปไตย ก็จะมีระบบทางการเมืองที่จรรโลงไว้ ช่วยให้มีเหตุผลและเป็นธรรมมากที่สุด

๒.๒) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก

การเคารพมติเสียงส่วนมากส่งผลให้ผู้ได้รับเสียงส่วนมาก มีอิทธิพลต่อทางการเมือง ประชาชนจึงมีความเคารพต่อผู้ที่ได้รับมติเสียงข้างมาก เพราะมั่นใจว่าจะสามารถพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีให้ดีขึ้นได้ การเคารพมติเสียงส่วนมากมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง คือ เกิดความเสมอภาคกันมากขึ้น แต่ก็ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อยด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการเคารพความคิดเห็นของประชาชนภายใต้ระบบประชาธิปไตย “เสียงส่วนมากมิได้หมายถึงความถูกต้องเสมอไป เสียงส่วนมากทำให้ชุมชนลุ่มหลงก็มี” เหตุและผลต่างหากที่จะส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง จะเกิดการยอมรับและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเคารพมติเสียงข้างมากเป็นปัจจัยที่จะทำให้การขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน เห็นว่าควรเคารพมติเสียงส่วนมาก เนื่องจากมติเสียงส่วนมากก็บ่งชี้ได้ถึงภาพรวมของสังคมนั้นๆ ได้ดีที่สุด จะส่งผลให้ประชาชนรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเคารพซึ่งกันและกัน และร่วมกันพัฒนาองค์กรในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน การเมืองต้องมีความเห็นชอบในการปกครอง เพราะอะไรระบบประชาธิปไตยยังต้องใช้เสียงข้างมาก

๒.๓) ด้านความยุติธรรม

ความยุติธรรมแสดงออกถึงความเสมอภาคความเท่าเทียมกับของประชาชน ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิในความเป็นประชาชนคนไทย มีสิทธิเห็นด้วย สิทธิในการคิดด้าน และรัฐจะต้องให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง โดยไม่แบ่งแยกเพศ อายุ หรือชนชาติ ความยุติธรรมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก เพราะจะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ในการเลือกผู้แทนเข้าไปพัฒนาการเมืองของจังหวัด ความยุติธรรมมีผลต่อการปกครองทั้งสิ้น หากในตำบลปกครองด้วยความยุติธรรมตามกฎหมายแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดความปกครองตามระบบประชาธิปไตย มันมีอยู่ด้วยหรือความเป็นธรรมกับการเมืองยุคปัจจุบัน นี้แหละ สิ่งที่ประชาชนตื่นตัวเฝ้าคั่นหน้าการเมืองที่รู้จักความยุติธรรม เห็นว่าควรมีความยุติธรรมควรมีอยู่ทุกๆ ที่ของทุกๆ ระบบของการบริหารประเทศ ไม่ใช่การเมืองในระบบประชาธิปไตยเท่านั้น ถ้าองค์กรมีความยุติธรรมแล้ว การเคารพมติส่วนใหญ่ก็จะส่งผลไปในทางเดียวกัน ขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการมีความเชื่อฟัง เพราะเหตุการณ์ปัจจุบันความยุติธรรมเริ่มเสื่อมลงมามาก

๒.๔) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

คนส่วนใหญ่ค่อนข้างคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นอย่างมาก ทำให้ส่งผลต่อการทุจริตทางการเมือง เนื่องจากเห็นว่า การเมืองจะสามารถสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตนได้ ไม่ทราบว่าจะตื่นตัวทางการเมืองอีกสักกี่ชาติถึงจะแก้ปัญหาระยะ ผลประโยชน์เกินพอดีได้ อาจจะทำให้การตื่นตัวของประชาชนลดถอยลงไป หากคนส่วนใหญ่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง ก็จะส่งผลให้ล้มไปว่าตนมีหน้าที่และสิทธิอะไรในทางการเมือง ประชาชนมีสิทธิเรียกร้อง คาดหวัง และต่อสู้ให้ตนเองและครอบครัว ต้องได้รับสิทธิอันชอบธรรมด้วยกฎหมาย เห็นว่าต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเป็นธรรม แต่ถ้าผลแต่ละอย่างมีความถูกต้อง มีที่มาที่ไปแล้วกระจายมาส่วนรวมขององค์กรอย่างถูกต้องและโปร่งใส ก็จะเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ขององค์กร การปกครองแต่ละแบบจะมีหลักแห่งความชอบธรรม ในการปกครองตนเองโดยเฉพาะ เพราะจะทำให้ได้นักการเมืองที่อยู่ในหน้าที่คนเก่าๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ถึงเปลี่ยนแปลงก็จะสืบทอดมายังลูกหลาน เพื่อรักษาผลประโยชน์นั้นไว้

๒.๕) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการปฏิบัติงานของรัฐ การเป็นประชาชนพลเมืองที่ดีจะสามารถมีสิทธิคัดค้าน ในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและแก้ไข การมีส่วนร่วมของประชาชนจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ในการร่วมแรงร่วมใจพัฒนาตำบล จนถึงขั้นการพัฒนาประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมือง เพราะช่วยให้เกิดความคิดที่พัฒนามากยิ่งขึ้น เมื่อได้ร่วมกันมีส่วนร่วม

ในความคิด การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดี แต่จะต้องไม่มีมรดกค้ำมาแทรกซ้อน ประชาชนที่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงมาเลือกตั้งประชาชน ส่วนเขาจะพิจารณาผู้ที่ลงสมัครว่า เขาเห็นชอบเขาก็เลือก เพราะบางครั้งการมีส่วนร่วมอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง อย่างเช่นการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

๓. รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๓.๑) ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย

ความเชื่อมั่นต่อระบอบทางการเมืองในปัจจุบันมีความเชื่อมั่นน้อยลง เนื่องจากมีความทุจริตเข้ามาแทรกแซงเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความไว้วางใจที่น้อยลง ต้องมีความโปร่งใส ประชาชนขาดความเชื่อมั่นการเมืองไทย การเมืองคือการแสวงหาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ ๑) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล อาทิ การเปิดประชาคม การจัดทำหน่วยงานสัญจร ๒) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเอง และ๓) สร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ การพัฒนาต้องมาพิจารณากันก่อนว่า วันไหนสมควรที่จะพัฒนา ก่อน ต้องมีระดับ ๑, ๒, ๓ ตามความเหมาะสม ประชาธิปไตยสามารถแก้ไขปัญหาชาติได้ ยอมรับฟังแนวคิดของคนรุ่นใหม่ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง

๓.๒) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้ประชาชน รับผิดชอบถึงหน้าที่และสิทธิในการเลือกผู้แทนของตนไปพัฒนาตำบล และพัฒนาประเทศ ก็เป็นไปตามปกตินั้นแหละ แต่ควรประชาสัมพันธ์ให้เขาเลือกตัวแทนที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนระดับใดก็ตาม ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้เข้าใจอย่างแท้จริงว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมีสิทธิเข้าไปทำหน้าที่อะไร จะได้มีผู้แทนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาจังหวัด ต้องมีความโปร่งใส สุจริต และรักษาสิทธิของตนเอง ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เลือกคนดีเข้าสภา แค่นี้ก็พอแล้ว นักการเมืองต้องมีความชอบธรรมในการปกครอง ไปใช้สิทธิทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งอะไรก็ตาม

๓.๓) ด้านการสื่อสารการเมือง

ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สื่อทางการเมือง บทบาทการเมือง ให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด ผ่านการสื่อสารออนไลน์ หรือจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ ภาครัฐจะต้องมีการให้ความรู้กับประชาชนในการไปลงคะแนน ผู้สูงอายุมีมากขึ้น การลงคะแนนโดยถือบัตร ๒ ใบ ทำให้เกิดความสับสน กากะแนนผิด การสื่อสารทางการเมืองของประชาชนค่อนข้างอยู่ในวงแคบควรสื่อสารในวงกว้างกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจในการเมืองมากกว่าเดิม ต้องมีการสื่อสารที่ทั่วถึง ชัดเจน และเข้าใจง่าย

สมัยนี้ไม่ต้องกลัวเรื่องสื่อสาร เพราะว่าทุกพื้นที่ในตำบลมีหอกระจายข่าวอยู่แล้ว เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องต่อการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง

๓.๔) ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

หน่วยงานต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างความตระหนักให้ประชาชนเข้าใจว่าองค์กรนั้นๆ มีผลต่อความเป็นอยู่ของพวกเขา ประชาชนจะอยู่ดีมีสุขได้นั้น เพราะองค์กรมีความตั้งใจที่จะพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน ผู้ที่ได้รับเลือกอาจคิดที่จะเข้าไปพัฒนาจังหวัด ให้มีความเจริญก้าวหน้ากว่าเดิม แนวทางการปฏิบัติควรคำนึงจากล่างสู่บน เพราะประชาชนที่ได้ปัญญาจะเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย จะได้ส่งเสริมให้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย ต้องมีความเสมอภาค มีสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ร่วมประชุมคนอื่นๆ และยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น ประชาชนเดี๋ยวนี้เขาพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่เขารู้ว่าอะไรควรสร้างก่อนหลัง ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารของการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับต่างๆ

๓.๕) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย

หน่วยงานต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติ ให้ประชาชนได้รับทราบ และอีกทางคือ ให้สมาชิกสภาตำบลรับทราบบทบาทหน้าที่ เพราะสมาชิกสภาคือตัวแทนของประชาชนในการรับฟังความคิดเห็น สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อเกิดการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึง “ศักยภาพ” และ “ความเป็นพลเมือง” กฎหมายกับศีลธรรมมันต้องใช้ควบคู่กันไป ประเทศชาติจึงจะเกิดความผาสุก หากหย่อนยานข้างใดข้างหนึ่งบ้านเมืองก็ระส่ำระสาย ความเป็นธรรมของผู้ใช้กฎหมายมีมากหรือน้อย กฎหมายเปิดช่องโหว่ให้คนมีเงินมีทางออกเยอะเยอะ คำสอนของพระพุทธเจ้าดีกว่ากฎหมายอีกว่าทำอะไร ให้ทุกคนตระหนักในพระธรรมและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน กฎหมายของประเทศยังค่อนข้างที่จะหละหลวมเป็นอย่างมาก และด้วยประชาชนค่อนข้างที่มีจะไม่ทราบกฎหมาย ทำให้ไม่เกิดความเข้าใจในกฎหมายอย่างแท้จริง มีการแจ้งกฎ ระเบียบ การปฏิบัติตามกฎหมายให้กับประชาชนให้ชัดเจนทั่วถึง ก็ปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะว่าทุกคนรู้อยู่แล้วว่าผิดหรือถูก ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัย

๑. การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑.๑) ด้านสังคม การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์

๑.๒) ด้านเศรษฐกิจ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ และสมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๓) ด้านอิทธิพลทางการเมือง การเห็นว่าการยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง เห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และเห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ

ดังนั้นการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๖๔๐) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = .๖๑๕) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = .๖๕๑) และด้านอิทธิพลทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = .๖๕๖) ตามลำดับ

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๒.๑) ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย การเห็นว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้

๒.๒) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี

๒.๓) ด้านความยุติธรรม การเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง การเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหา

กันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม และการเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

๒.๔) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

๒.๕) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น

ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .651$) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.80, S.D. = .602$) ความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.77, S.D. = .669$) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .607$) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .649$) การเคารพมติเสียงส่วนมาก ($\bar{X} = 3.69, S.D. = .732$) ตามลำดับ

๓. รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๓.๑) ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง การเห็นด้วยกับส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง และเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง

๓.๒) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ และการได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓.๓) ด้านการสื่อสารการเมือง เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ (การสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูง

โน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน และสื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน

๓.๔) ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้ารับฟังคำปราศรัย และการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง

๓.๕) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71, S.D. = .665$) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารการเมือง ($\bar{X} = 3.80, S.D. = .646$) ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.75, S.D. = .587$) ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.67, S.D. = .903$) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.66, S.D. = .718$) และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.63, S.D. = .712$) ตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ ๔.๒๘ องค์ความรู้ด้านการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๑๓๒}

แนวคิด/ทฤษฎี	องค์ความรู้
๑. ด้านสังคม	การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์
๒. ด้านเศรษฐกิจ	การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ และสมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง	การเห็นว่าการยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง เห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และเห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี**

ตารางที่ ๔.๒๙ องค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๑๓๓}

แนวคิด/ทฤษฎี	องค์ความรู้
๑. ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	การเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้
๒. ด้านการเคารพสิทธิส่วนบุคคล	การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี
๓. ด้านความยุติธรรม	การเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง การเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม และการเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้
๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นและไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

แนวคิด/ทฤษฎี	องค์ความรู้
	ของประเทศเป็นสำคัญ และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ
๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง การมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น

**รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี**

ตารางที่ ๔.๓๐ องค์ความรู้รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ
ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี^{๑๓๔}

แนวคิด/ทฤษฎี	องค์ความรู้
๑. ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง การเห็นด้วยกับส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง และเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ และการได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทาง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

^{๑๓๔} สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

๓. ด้านการสื่อสารการเมือง	เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ (การสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน และสื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะระความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน
๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง
๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย	การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ๒) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี และ ๓) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จากวัตถุประสงค์งานวิจัย ผู้ศึกษาได้วิจัยสรุปและอภิปรายผล รวมถึงการนำข้อเสนอแนะ โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ๒ แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับข้อมูล คือ เชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน ๑๕ คน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์หรือออกตามวัตถุประสงค์ และการสำรวจโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน ๓ ตำบล ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น ๓๐๔ คน โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

๕.๑.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ๑) ด้านสังคม คือ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๘, S.D. = .๖๑๕$) ๒) ด้านเศรษฐกิจ คือ การเข้าร่วม

พูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ และสมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .651) และ ๓) ด้านอิทธิพลทางการเมือง คือ การเห็นว่าการยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง เห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และเห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านอิทธิพลทางการเมือง ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .656)

๕.๑.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ๑) ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย คือ การเห็นว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .649) ๒) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก คือ การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .732) ๓) ด้านความยุติธรรม คือ การเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง การเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม และการเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .669) ๔) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ คือ การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤตินิยมทุกรูปแบบ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .602) และ ๕) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้ารับฟังคำปราศรัย

และการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .607)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) ด้านความยุติธรรม (X_3) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

โดยที่ตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .615$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .529$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านความยุติธรรม (X_3) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .493$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .471$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปัจจัยด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .436$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

๕.๑.๓ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ๑) ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย คือ การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง การเห็นด้วยกับส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง และเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความเชื่อมั่นใน

ระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๕๘๗) ๒) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ และการได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทาง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = .๗๑๘) ๓) ด้านการสื่อสารการเมือง คือ เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ (การสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน และสื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการสื่อสารการเมือง ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๖๔๖) ๔) ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = .๙๐๓) และ ๕) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย คือ การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตย มีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๖๓$, S.D. = .๗๑๒)

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

๕.๒.๑ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑ ด้านสังคม คือ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = .๖๑๕) สอดคล้องกับธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ และโชติ บดีรัฐ ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี” พบว่า การตื่นตัว

ทางการเมืองของประชาชนก่อนรัฐประหาร ๒๕๕๗ มีการตื่นตัวทางการเมืองสูง แต่ภายหลังกการรัฐประหาร ๒๕๕๗ เกิดความเชื่อขาทางการเมือง สำหรับ การตื่นตัวทางการเมืองที่มีความโดดเด่นและประชาชนให้ความสนใจมากที่สุด ได้แก่ ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท^๑ สอดคล้องกับภิญญา ฉัตรช่อฟ้า ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า ปัญหาการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ได้แก่ ปัญหาการสร้างวัฒนธรรมพลเมือง ปัญหารัฐธรรมนูญอำนาจปัญหาพลวัตวัฒนธรรมการเมืองไทยในประวัติศาสตร์ ปัญหาระบบอุปถัมภ์ และปัญหาการขาดการกล่อมเกล่า เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง^๒ และสอดคล้องกับณัฐวิษซ์ ดำรงศรีวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย มีพัฒนาการเชิงลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ไม่ได้เป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบชิงสุกก่อนห่าม^๓

๒. ด้านเศรษฐกิจ คือ การเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์ และสมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๓.๘๗, S.D. = .๖๕๑$) สอดคล้องกับธนาภรณ์ ไ้ว์เจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี” พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนอยู่ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นการยึดถือเสียงข้างมาก เป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุด ต่อประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มี

^๑ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ และโชติ บดีรัฐ, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี, วารสารการบริหารท้องถิ่น”, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.

^๒ภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย, วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๔) : ๓๐๓-๓๐๔.

^๓ณัฐวิษซ์ ดำรงศรีวงศ์, “พัฒนาการลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔) : ๖๑.

เพศ ระดับชั้นการศึกษา สายวิชาการศึกษา และภูมิลำเนาของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^๔

๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง คือ การเห็นว่าการยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง เห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และเห็นว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านอิทธิพลทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = .๖๕๖) สอดคล้องกับชุมพล เพ็งศิริ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” พบว่า สภาพการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ๑) ด้านการเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหา การเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน ๒) ด้านการเคลื่อนไหวเพื่อมุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อปกป้องและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมให้กับตนเอง ๓) ด้านการประท้วงอำนาจรัฐและเรียกร้องให้มีการถ่ายโอนอำนาจรัฐ ประชาชนเรียกร้องให้มีการถ่ายโอนอำนาจรัฐ จัดเลือกตั้งใหม่ ๔) ด้านร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐและผูกพันในทางสร้างสรรค์ ในกระบวนการใช้อำนาจของประชาสังคม ไม่ขัดขวางการแสดงออกของประชาชน^๕ และสอดคล้องกับไพบุลย์ สุขเจตณี ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” พบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อาทิ การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชน เป็นข้อมูลการสื่อสารไม่ตรงกัน ทั้งนี้ นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมือง ที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่าง ๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ตามที่หาเสียงไว้กับประชาชน ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสะท้อนความไว้วางใจของประชาชนอย่างมีเงื่อนไข^๖

^๔ ธนาภรณ์ ไ้ว์เจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๓๓-๑๔๗.

^๕ ชุมพล เพ็งศิริ, “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๖ ไพบุลย์ สุขเจตณี, “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

๕.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขต องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑. ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย คือ การเห็นว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๖๔๙) สอดคล้องกับภฤชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโสภากุล ได้วิจัยเรื่อง “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง” พบว่า สถาบันกลุ่มกลางทางการเมือง มีบทบาทต่อความตื่นตัวทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (๒.๑๒, S.D. = ๐.๒๘) วัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (๒.๓๑, S.D. = ๐.๓๑) นักศึกษาร้อยละ ๙๗.๗๗ มีความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี แต่บางท่านมีความสนใจทางการเมืองค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (๑.๕๕, S.D. = ๐.๔๒) และนักศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊ก มากที่สุด สรุปโดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ส่วนทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒) นักศึกษาคิดว่า จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๙๗.๓๓ เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ นโยบายในอนาคตประเทศไทยน่าจะมีการรัฐประหารขึ้นอีก และนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า จะเลือกพรรคอนาคตใหม่มากที่สุด^๗ สอดคล้องกับสัญญา เคนาภูมิ และกชพร ประทุมวัน ได้ศึกษาเรื่อง วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย พบว่า วิถีประชาธิปไตยมีองค์ประกอบ ๓ มิติ ได้แก่ ๑) ความเข้าใจในหลักแห่งประชาธิปไตย พลเมืองของรัฐประชาธิปไตยต้องเข้าใจในกฎ กติกาของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขโดยต้องเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่และเสรีภาพของตนเอง รวมถึงการเคารพในเสรีภาพของผู้อื่น ๒) อุดมการณ์แบบประชาธิปไตย เป็นความเชื่ออย่างแรงกล้าในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนว่ามีค่ามีศักยภาพที่จะเรียนรู้มีอิสรภาพ มีความรักความเอื้ออาทรต่อกัน และร่วมมือกันพัฒนาสังคมจนเกิดประโยชน์ต่อทุกคนในสังคม และ ๓) การดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย เป็นการดำเนินชีวิตของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพ ภราดรภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์^๘

^๗ ภฤชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโสภากุล, “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง, วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๙๔-๙๕.

^๘ “สัญญา เคนาภูมิ และกชพร ประทุมวัน, วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย, วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๑๘๑.

๒. ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก คือ การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป การเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย และการเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก ($\bar{X} = ๓.๖๙$, S.D. = .๗๓๒) สอดคล้องกับไพรวรรณ ปุริมาตฺร ได้วิจัยเรื่องพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น มีหลักดำเนินการ คือ ๑) ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ๒) ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อถือในความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และศักดิ์ศรียอมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย ๓) ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง สร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย โดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕) ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมือง ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง ๖) ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ สร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง ๗) ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามข้อกฎหมายและคุณธรรม ๘) ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ รักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมโดยใช้อำนาจที่เป็นธรรม^๔

๓. ด้านความยุติธรรม คือ การเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง การเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธี เป็นวิธีการที่ยุติธรรม และการเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๖๖๙) สอดคล้องกับณรงค์ พึ่งพานิช ภิกขุ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก” พบว่า ๑) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก ได้แก่ ความเสมอภาคทางสังคมและทางการเมือง มี

^๔ไพรวรรณ ปุริมาตฺร, “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น”, *คุณภูมินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ค่าเฉลี่ยสูงสุดสุด รองลงมา คือ การให้รางวัล ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาชนในจังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาชนในจังหวัดตาก แตกต่างกัน และ๓) ทุกพฤติกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๑^{๑๐}

๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ คือ การเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ และไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = ๓.๘๐, S.D. = .๖๐๒$) สอดคล้องกับอิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” พบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาความมั่นคง ความสงบสุข และสันติภาพภายในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการยุติธรรม ด้านการพัฒนาระบบสาธารณสุข ภาค การค้า เครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา การค้า และการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ภาครัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ “**เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา**” ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้อง ประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันประชาชนในพื้นที่ก็มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความมั่นคง ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบสามารถดำเนินไปได้ อย่างถูกต้องตามทิศทาง ที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทาง การเมืองในทุกมิติ^{๑๑}

^{๑๐} ณรงค์ พึ่งพานิช ภิภพ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก”, วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๓๕.

^{๑๑} อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม, และคณะ, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐.

๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .607) สอดคล้องกับณัฐมน หมวกฉิม ได้วิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.92$) หลักอิทธิบาท ๔ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านการกลมเกลียวทางการเมือง ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการกลมเกลียวทางการเมือง (X_1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X_2) และหลักอิทธิบาท ๔ (X_3) มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ ๓๗.๗^{๑๒}

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย (X_1) ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก (X_2) ด้านความยุติธรรม (X_3) ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (X_5) กับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี (Y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกลมเกลียวทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าการกลมเกลียวทางการเมือง (.๔๓๑) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับที่สูงกว่าความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทยซึ่งมีอิทธิพลในเชิงลบ (.๐๐๒) ต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งหมายความว่า หากระดับของการกลมเกลียวทางการเมืองเพิ่มขึ้น ๑ ระดับ จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาเพิ่มขึ้น .๔๓๑ ระดับ และในทางเดียวกันกับความรู้เกี่ยวกับการเมือง

^{๑๒} ณัฐมน หมวกฉิม, “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”, *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

เมืองไทยที่เพิ่มขึ้น ๑ ระดับ จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นเพียง .๐๐๒ ระดับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทย กับวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๓}

๕.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑. ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย คือ การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคล ด้านการส่งเสริมการตื่นตัวด้านความเข้าใจทางการเมือง การเห็นด้วยกับส่งเสริมการตื่นตัวด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง และเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = .๕๘๗) สอดคล้องกับไอยธร เทพทอง และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย ได้วิจัยเรื่อง ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทย: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนนทบุรี พบว่า ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ๑) ยอมรับความแตกต่างทางเพศ ๒) ความไว้วางใจและเชื่อมั่นผู้อื่น ๓) ติดตามข่าวสาร ๔) มีน้ำใจและจิตสาธารณะ และ ๕) รักชาติและภูมิใจในความเป็นชาติ สำหรับค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่ไม่พึงประสงค์และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประกอบด้วย ๑) ความสัมพันธ์อำนาจแนวดิ่ง ๒) คำนิ่งต่อผลตอบแทน ๓) ให้คุณค่าต่อวัตถุนิยม และ ๔) ขาดระเบียบวินัยและไม่เคารพกฎหมาย^{๑๔}

๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่ และการได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = .๗๑๘) สอดคล้องกับสุกัญญา ณีภูธร อปสิน ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของ

^{๑๓}วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๖๖.

^{๑๔}ไอยธร เทพทอง และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย, “ค่านิยมประชาธิปไตยของเยาวชนไทย: กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนนทบุรี”, วารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๑๐๕ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒): ๙๑

จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมืองเป็นส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป คือ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง สำหรับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง อาทิ การเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกัน ลูกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย^{๑๕}

๓. ด้านการสื่อสารการเมือง คือ เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ (การสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน และสื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการสื่อสารการเมือง ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = .๖๔๖) สอดคล้องกับสุมาลี บุญเรือง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” พบว่า การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ ความชอบการเมือง โดยการเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง พยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีใจทางการเมือง ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีสติปัญญาควบคุมกิจกรรมทางการเมืองคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้โปร่งใส^{๑๖} สอดคล้องกับพระครูปลัดสุพัฒน์ ฒาสุโก (แก้วประเสริฐ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัด

^{๑๕}สุกัญญาณัฐ อบสิน, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑๖๔-๑๖๕.

^{๑๖} สุมาลี บุญเรือง, “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

สุรินทร์ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ วรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง^{๑๗}

๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ การมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๖๗, S.D. = .๕๐๓$) สอดคล้องกับชุดิพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ ได้วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีหลักให้ดำเนินการ คือ ๑) การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อตรงเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ๒) การสร้างความตระหนักในจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อบาปกรรม ๓) การสร้างความร่วมมือในชุมชน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ได้ตรงจุด แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส มุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔) การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเคารพกติกา และมีจิตสำนึกให้เกิดธรรมาภิบาล พัฒนาท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นต่อไป^{๑๘}

๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย คือ การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข การเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดี และการเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ส่วนผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๖๓, S.D. = .๗๑๒$) สอดคล้องกับนิยม เวชกามา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา พบว่า หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน

^{๑๗}พระครูปลัดสุพัฒน์ ภาสุโก (แก้วประเสริฐ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์”, วารสารธรรมทรรณ, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๓๘.

^{๑๘}ชุดิพนธ์ วงษ์อมรวิทย์, “การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”, คุุณิพนธ์นี้ปรัชญาคุุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนทำหน้าที่เป็นสภาใช้อำนาจนิติบัญญัติบริหาร และตุลาการด้วยตนเอง โดยมีความคิด พุด และทำด้วยเมตตาต่อกัน กระจายผลประโยชน์ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพความคิดที่แตกต่าง ๒) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อม ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจนิติบัญญัติและบริหารแทนตนผ่านการเลือกตั้งด้วยความรู้รักสามัคคีปรารถนาดีและหวังประโยชน์สุขร่วมกัน ๓) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของตนในรูปของภาคพลเมืองหรือผ่านตัวแทนตามหลักสาราณียธรรม และ ๔) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมืองในรูปของประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อนและมีความแตกต่างหลากหลายให้มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันด้วยไมตรีจิต^{๑๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปข้อเสนอแนะแต่ละด้านได้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนสร้างอาชีพที่มั่นคงสามารถดูแลสมาชิกในครอบครัวได้

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสำนึกสาธารณะเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องในด้านผลกระทบจากการพัฒนาเมือง จะทำให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง

^{๑๔}นิยม เวชกามา, “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกจนครตามแนวพุทธจิตวิทยา”, *คุษฎีนิพนธ์พุทธศาสนคษุฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา*, (พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

๔. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเริ่มจากความต้องกระดับล่างไปสู่ระดับบน กล่าวคือ เริ่มจากพื้นฐานความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่ ที่ต้องการการพัฒนาที่ตอบสนองต่อการดำเนินชีวิต อาทิ พัฒนาการศึกษา พัฒนาการมีส่วนร่วม พัฒนาการสื่อสารทางการเมืองในเขตตำบล เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ตำบล เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยระดับชาวบ้านให้เป็นไปตามอุดมการณ์

๕. ภาครัฐ ควรส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในระบอบประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการต่างๆ ที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเจริญต่อประชาชนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกในชุมชนเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนา

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคมท้องถิ่น

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำนโยบายขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมด้วยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการตื่นตัวทางการเมือง โดยพิจารณาจากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมให้อยู่ในระดับพอดี โดยนำการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานราชการ ทั้งที่เป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ควรปฏิบัติหน้าที่อยู่ข้างประชาชน ต้องจริงใจต่อการปฏิบัติร่วมกับประชาชน ต้องมองภาคประชาชนว่ามีความต้องการการแก้ไขปัญหาคือความต้องการที่แท้จริงจากภาครัฐ แต่ปัจจุบันข้าราชการประจำมองการให้บริการประชาชนอิงกับระบบการเมือง ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่เน้นนโยบายของตน เพื่อนำมาสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าที่จะมองความต้องการของชาวบ้าน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลส่งการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อนำผลการวิจัยมาจัดทำเป็นแผนงานบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนและสังคมอย่างยั่งยืน

๒. ควรศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๓. ควรศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการพัฒนาประชาชนในสังคมประชาธิปไตยตามแนวทางการพัฒนาประชาชนสู่ความเป็นพลเมืองของท้องถิ่น

๔. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางการเมืองท้องถิ่น ผลประโยชน์ของชาวบ้าน และการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าเพื่อผลประโยชน์ของการปกครองแบบเรียบง่ายในท้องถิ่น

๕. ควรศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายผู้ใหญ่บ้านและหมู่บ้านต้นแบบในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย” วารสารสถาบันวิจัย
ญาณสังวร, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๘.
- กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, กรุงเทพมหานคร :
สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป..
- กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโสภากุล, “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทาง
การเมือง, วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน -
ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๙๔-๙๕.
- การออกเสียงลงประชามติตามความแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๕๙ มาตรา ๒๙ วรรคสอง
- โกมินทร์ กุลเวชกิจ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน
อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
๒๕๕๙.
- โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน,
๒๕๕๔.
- ชัตติยา วรรณสุด, “สตรีกับการเมือง” บทความวิชาการพัฒนาสังคม : แนวคิดและการปฏิบัติการ,
กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.
- จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับ
ประชาชน, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๔.
- จิรประภา อัครบวร, ระบบบริหารราชการของราชอาณาจักรไทย, กรุงเทพมหานคร : กรกนการพิมพ์,
ม.ป.ป..
- จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, และคณะ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชูเกียรติ ภัยลี, “การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานกับพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๖.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช, **วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔.
- ชำนาญ จันทรเรือง, **วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637713> [๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].
- ชาย โปธิสิตา, **ศาสตร์และศิลปะแห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งพับลิชชิ่ง, ๒๕๕๐.
- ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร, **รัฐศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ณัฐมน หมวกฉิม, “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”, **ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.
- ณรงค์ พึ่งพานิช ภิภพ วังเงิน และอดิพร เกิดเรือง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก”, **วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๗๕.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, **จิตวิทยาการเมือง**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, **จิตวิทยาการเมือง**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- ฐิติทัตน์ นิพนธ์พิทยา, “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการตัดสินใจสนับสนุนการเมือง”, **วารสารวิจัยวิชาการ**, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒) : ๑๑๗-๑๓๔.
- ฐานิตา เฉลิมช่วง และอัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา”, **วารสารชุมชนวิจัย**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๘๒.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ, **พัฒนาทางการเมือง**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทินพันธุ์ นาคะตะ, **วิถีชีวิตไทย: วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่**, กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า, ๒๕๔๖.
- เทิดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวารสารณ์ เทพสัมฤทธิ์พร, “ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต”, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๓๘.
- ธนาภรณ์ ใจ้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี”, **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๓๓-๑๔๗.
- ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ และโชติ บดีรัฐ, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์, “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย”, **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๔) : ๔๙-๖๓.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์, **การปกครองส่วนท้องถิ่น**, พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒.
- แนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๗.
- แนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, **โครงการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ**, ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๖.
- ถวิลวดี บุรีกุล และอัลเบิร์ต หัน, โรเบิร์ต ปี, **ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย : การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา**, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๓.
- บุญวัฒน์ สว่างวงศ์, “พัฒนาการทางการเมืองและเส้นทางสู่ประชาธิปไตยของไทยและเกาหลีใต้”, **วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๖๒-๗๔.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, **ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม**, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรมต วรรณบวร , และคณะ “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, วารสาร
มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.
- ประณต นันทิยะกุล, “การจัดทำแผนพัฒนาการเมืองและแผนพัฒนาประชาธิปไตย”, เอกสารหลักสูตร
**การบรรยายหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหาร
 ระดับสูง**, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๖.
- ประวิทย์ สายสงวนวงศ์, พัฒนาการของการตื่นตัวทางการเมืองของชาวอีสาน พ.ศ. ๒๔๓๓-๒๔๘๙,
**วิทยานิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์, บัณฑิต
 วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๒.**
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม :
 กรณีศึกษา อำเภอกะทือ จังหวัดสงขลา”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่ ๑๒
 ฉบับ พิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๒๑-๒๒๒.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑, **อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก**, สัมภาษณ์วันที่ ๒๔
 พฤศจิกายน ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๒ **สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก**, สัมภาษณ์วันที่ ๗ พฤษภาคม
 ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๓, **ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔**, สัมภาษณ์วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน
 ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๔ **ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖**, สัมภาษณ์วันที่ ๘ พฤษภาคม
 ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๕ **ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙**, สัมภาษณ์วันที่ ๑๔ พฤษภาคม
 ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๖ **ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม**, สัมภาษณ์วันที่ ๓
 พฤษภาคม ๒๕๖๕.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๗ **สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม**, สัมภาษณ์วันที่ ๑๒
 พฤษภาคม ๒๕๖๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๘ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๙ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘, สัมภาษณ์วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๑, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาขึง, สัมภาษณ์วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๒ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาขึง, สัมภาษณ์วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ ๑๓ ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาขึง หมู่ที่ ๕, สัมภาษณ์วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, **วัฒนธรรมการเมืองไทย**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๔.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “ก้าวข้ามกับดักการพัฒนาประชาธิปไตยด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: สู่เส้นทางใหม่ที่ยิ่งยืนกว่า”, **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๗๐-๙๙.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**, ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓ (สิงหาคม-ตุลาคม ๒๕๕๗) : ๖๓-๙๖.

พระเมธาวิเชียร (สุเทพ พุทธจรรยา), **การเมืองภาคพลเมือง: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย**, **วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๖๗.

พิทยา มาศมินทร์ไชยนา, “วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ข้อสังเกตและพิจารณา”, **วารสารปาริชาติ**, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (เมษายน - กันยายน ๒๕๔๘) : ๙๑-๙๔.

พิทยา สายหู, **กลไกของสังคม**, กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

ภูสิทธิ์ ชันติกุล, **รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**, **รายงานการวิจัย**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภูสิทธิ์ ชันติกุล, “ทัศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ๔๔ ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๔) : ๖๘.
- ยุทธ ไกรวรรณ, **วิธีวิจัยทางธุรกิจ**, กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๕๒.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๐.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๓.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, **ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔** (เมษายน ๒๕๖๐) : ๓, ๑๒.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, **ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔** (เมษายน ๒๕๖๐) : ๑๒-๑๓.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐”, **ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๔** (ตุลาคม ๒๕๔๐) : ๘๐-๘๑.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐”, **ราชกิจจานุเบกษา ๑๒๔** (สิงหาคม ๒๕๕๐) : ๑๐๖-๑๐๗.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, **ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๔** (เมษายน ๒๕๖๐) : ๗๐.
- ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**, กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.
- ลิขิต ธีรเวคิน, **วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙.
- วุฒิสสาร ต้นไชย. **การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชรী ด่านกุล, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๒๐ ปี : ศึกษากรณีอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา”, **ภาคนิพนธ์พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)**, กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑.
- วัฒนา ช่างไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕.**
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, **วารสารการบริหารปกครอง, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๓.**
- วรทิพย์ มีมาก และซีวินทร์ ฉายาชาวลิต, **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, กรุงเทพมหานคร : ไร่ไทยเพรส, ๒๕๔๗.
- วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทิศนะทางสังคมวิทยาการเมือง”, **การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒), หน้า ๖๗๒ -๖๘๖.**
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย”, ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔, พิมพ์ครั้งที่ ๗, นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.**
- วิสุทธิ์ โปธิแทน, **ประชาธิปไตย: แนวคิดแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ**, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.
- ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ และ อนุวัต กระจ่าง, “การกล่อมเกล่าทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง”, **วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑ : ๑๓-๒๗.**
- ศุภชัย ยาวะประภา, **นโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๙, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ และ ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์ , “การพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์.” วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (เมษายน – กันยายน ๒๕๕๖) : ๒๕-๔๑.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.
- สุป็น สมสาร, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี, **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๘๖.
- สุภางค์ จันทวานิช, **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์, **การเมืองไทย**, กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์, **วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย**, กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖.
- สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” **ดุชนิพนธ์ สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒.
- สุมาลี บุญเรือง อนุภูมิ โชวเกษม และสุรพล สุยะพรหม, การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป, **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๖ (มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๓๖๕-๓๖๖.
- สุมาลี บุญเรือง, “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, “เอกสารวิชาการส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชนกับหลัก
ประชาธิปไตยในสังคมไทย”, กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาล
รัฐธรรมนูญ, ม.ป.ป.).
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, สารบัญรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ชุดที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับ
การปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง, กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท..
- สำนักปลัด/นักวิเคราะห์นโยบายและแผน, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพิ่มเติม (ครั้งที่
๔/๒๕๖๔), องค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียงอำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบุรี, ม.ป.ป..
- อนุชา พลกุล, การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์, บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕.
- องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, สภาพทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก, [ออนไลน์],
แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3NuHLPo> [๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔].
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - พ.ศ.2570), องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาพันสาม, ม.ป.ป., หน้า ๑, ๑๙.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง, ประวัติความเป็นมา และตราสัญลักษณ์, วิสัยทัศน์ พันธกิจ อนาคต.
เวียง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3lFB8xY> [๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔]
- อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม, และคณะ, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนา
ความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐.
- เอกชัย พรนิคม, การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้วอำเภอมะ
ริม จังหวัดเชียงใหม่, วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒
(กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๒-๓.
- อุทิสรา ภิญโญทรัพย์, “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษา
เทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ”, รายงานสืบเนื่องการ
ประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ ๒/๒๕๕๗
Proceeding, The 2rd CASNIC 2014.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Almond, Gabriel A. and Jr. B.G. Powell, **Comparative Political Today**, Boston: Little Brown and Company, 1976.
- Almond, Gabriel and Verba, Sidney, **the Civic Culture**, Princeton University Press: Princeton, 1972.
- Angus Campbell, Political Efficacy, **In measure of political attitudes**, The Institute for Social Research, New York: Knopt, 1965.
- Arend Lijphart, **Patterns of Democracy**. New Haven: Yale University, 1999.
- Barber J. David, **Citizen Politics**, Chicago: Markham, 1972.
- Cyde Kluckhohn, **Mirror for Man**, New York: Whittlesey, 1949.
- Daniel Wit, **Comparative Political Institutions: A Study of Modern Democratic and Dictatorial Systems**, By Daniel Wit, New York: Henry Holt and Company, 1953.
- Edward B. Tyler, **Primitive Culture Researches into the Development of Mythology, Religions, languages, Art and Customs**, New York: Henry Holt, 1977.
- Gabriel, A. Almond, **Comparative Politic Today**, Canada: Little Brown and Com pany, 1993.
- Herbert Mc Closky, "Political Participation", in **International Encyclopedia of the Social Science**, Vol. 12, New York: McMillan and Free Press, 1968), pp. 252-262.
- Heywood, A. **Politics**, London: Macmillan, 1997.
- James R. Townsend, **Political Participation in Communist China**, Berkley and Los Angeles: University of California Press, 1967.
- Lester W. Milbrath, **Political Participation**, New York: University of buffalo Press, 1971.
- Lester W. Milbrath, **Political participation; how and why do people get involved in politics?**, Chicago: Rand McNally political science series, 1965.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Lucian W. Pye, “**Political Culture**. *International Encyclopedia of the Social Sciences*”,
New York: Macmillan, 1986.

Myron Wiener, “**Political Participation : Crisis of the Political Process**” in *Crisis on
Sequences in Political Development*, Princeton: Princeton University Press,
1971.

Norman H. Nie and Sidney Verba, **Political Participation : in Handbook of Political
Science**, V. 4. edited by Fred I. Greenstein and Nelson W. Polsby: 9-12
Massachusetts: Addison Wesley.

Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, **Participation and Political Stud**, Cambridge:
Cambridge University Press, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอสัมภาษณ์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๕

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖๕/๑ หมู่ ๖ ตำบลช่องสะแก
อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร (๐๓๒) ๔๐๐ ๓๙๑

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอสัมภาษณ์ในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เรียน

ด้วย นายอนุชา นามสกุล พละกุล ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ (งบประมาณภายในส่วนงาน) ผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย ข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้สัมภาษณ์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(นายอนุชา พละกุล)

หัวหน้าโครงการ

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย
ของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา.....

ที่อยู่.....เลขที่...../.....ถนน.....หมู่ที่.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทร.....E-Mail.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

สัมภาษณ์ ณ

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๒.๑) ท่านเห็นว่าสังคมมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ?

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒) ท่านเห็นว่าเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ?

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓) ท่านเห็นว่าอิทธิพลทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ?

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๑) ท่านเห็นว่าการศรัทธาในระบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีอย่างไร?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....
.....

๒) ท่านเห็นว่าการเคารพสิทธิส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีอย่างไร?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....
.....

๓) ท่านเห็นว่าความยุติธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีอย่างไร?

คำตอบ.....

.....
.....

.....
.....
.....

๔) ท่านเห็นว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีอย่างไร?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....

๕) ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีอย่างไร?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

๔.๑) ท่านเห็นว่าคุณภาพชีวิตต่อระบบการเมืองไทยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ?

คำตอบ.....

.....
.....

.....
.....
.....

๔.๒) ท่านเห็นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดเพชรบุรีควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....

๔.๓) ท่านเห็นว่าการสื่อสารการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดเพชรบุรีควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....

๔.๔) ท่านเห็นว่าความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรีควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ?

คำตอบ.....

.....
.....
.....
.....

๔.๕) ท่านเห็นว่าการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดเพชรบุรีควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ?

คำตอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๖ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๙ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๑๕ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๑๕ ข้อ

ตอนที่ ๕ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

- ๑) เพศชาย ๒) เพศหญิง

๒. อายุ

- ๑) อายุ ๑๘-๒๕ ปี ๒) อายุ ๒๖-๓๐ ปี
 ๓) อายุ ๓๑-๓๕ ปี ๔) อายุ ๓๖-๔๐ ปี
 ๕) อายุ ๔๑-๔๕ ปี ๖) อายุ ๔๖-๕๐ ปี
 ๗) อายุ ๕๑-๕๕ ปี ๘) อายุ ๕๖-๖๐ ปี
 ๙) อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพ

- ๑) โสด ๒) สมรส ๓) หย่าร้าง

๔. การศึกษา

- ๑) มัธยมศึกษา ๒) อนุปริญญา ๓)ปริญญาตรี
 ๔) ปริญญาโท ๕) ปริญญาเอก ๖) อื่นๆระบุ...

๕. อาชีพ

- ๑) ข้าราชการ ๒) พนักงานเอกชน
 ๓) เจ้าของกิจการ ๔) พนักงาน
 ๕) เกษตรกรรม ๖) อาชีพอิสระ
 ๗) นักศึกษา ๘) นักเรียน
 ๙) ว่างาน ๑๐) อื่นๆ ระบุ.....

๖. รายได้ต่อเดือน

- ๑) ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท ๒) ๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท
 ๓) ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท ๔) ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท
 ๕) ๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป ๖) อื่นๆ ระบุ.....

๗. อาศัยในเขตพื้นที่

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก
 ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลนาุ้ง
 ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

ตอนที่ ๒ การตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านสังคม						
๑)	สมาชิกภายในชุมชนกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจทางการเมืองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล					
๒)	ท่านเข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ					
๓)	ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเชิงสร้างสรรค์					
๒. ด้านเศรษฐกิจ						
๔)	ท่านเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย					
๕)	ท่านเห็นว่าปัญหาความเป็นอยู่ด้านอาชีพรายได้ สวัสดิการของประชาชนส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี					
๖)	ท่านเห็นว่าความพร้อมด้านการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี					
๓. ด้านอิทธิพลทางการเมือง						
๗)	ท่านเห็นว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มองค์กรทางการเมืองมีผลประโยชน์แอบ					

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	แฝงอยู่กับเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองเสมอ					
๘)	ท่านเห็นว่าการยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอาจเป็นภัยต่อคู่ตรงข้ามทางการเมือง					
๙)	ท่านเห็นว่าการแสดงออกทางการเมืองทุกรูปแบบถูกเพ่งเล็งจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น					

ตอนที่ ๓ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย						
๑)	ท่านเห็นว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย					
๒)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย					
๓)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้					
๒. ด้านการเคารพมติเสียงส่วนมาก						
๔)	ท่านเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๕)	ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย					
๖)	ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป					
๓. ด้านความยุติธรรม						
๗)	ท่านเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม					
๘)	ท่านเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎหมายที่ได้กำหนดไว้					
๙)	ท่านเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง					
๔. ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่						
๑๐)	ท่านเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม					
๑๑)	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ					
๑๒)	ท่านไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ					
๕. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
๑๓)	ท่านเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น					
๑๔)	ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๕)	ท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					

ตอนที่ ๔ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย						
๑)	ท่านเห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสนใจทางการเมือง					
๒)	ท่านเห็นด้วยกับส่งเสริมการตื่นรู้ด้านการสร้างความรู้ทางการเมือง					
๓)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลด้านการส่งเสริมการตื่นรู้ด้านความเข้าใจทางการเมือง					
๒. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
๔)	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านอาศัยอยู่					
๕)	ท่านได้ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางารับฟังความคิดเห็นของประชาชน					

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๖)	ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น					
๓. ด้านการสื่อสารการเมือง						
๗)	สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน					
๘)	สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน					
๙)	เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้					
๔. ด้านความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง						
๑๐)	ท่านเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ					
๑๑)	ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง					
๑๒)	ท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
๕. ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย						
๑๓)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวัง และเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้					
๑๔)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่					

รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง		ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย					
๑๕)	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านในการตอบแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

ภาพประกอบ

ภาคผนวก จ

สถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ชาย	157	40.2	40.2	40.2
หญิง	234	59.8	59.8	100.0
Total	304	100.0	100.0	

อายุ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-25 ปี	58	14.8	14.8	14.8
26-30 ปี	76	19.4	19.4	34.3
31-35 ปี	42	10.7	10.7	45.0
36-40 ปี	44	11.3	11.3	56.3
41-45 ปี	51	13.0	13.0	69.3
46-50 ปี	47	12.0	12.0	81.3
51-55 ปี	21	5.4	5.4	86.7
56-60 ปี	33	8.4	8.4	95.1
61 ปีขึ้นไป	19	4.9	4.9	100.0
Total	391	100.0	100.0	

สถานภาพ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid โสด	138	35.3	35.3	35.3
สมรส	221	56.5	56.5	91.8
หย่าร้าง	32	8.2	8.2	100.0
Total	391	100.0	100.0	

การศึกษา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid มัธยมศึกษา	87	22.3	22.3	22.3
อนุปริญญา	112	28.6	28.6	50.9
ปริญญาตรี	120	30.7	30.7	81.6
ปริญญาโท	39	10.0	10.0	91.6
ปริญญาเอก	1	.3	.3	91.8
อื่น ๆ	32	8.2	8.2	100.0
Total	391	100.0	100.0	

อาชีพ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ข้าราชการ	22	5.6	5.6	5.6
พนักงานเอกชน	67	17.1	17.1	22.8
เจ้าของกิจการ	41	10.5	10.5	33.2
พนักงาน	48	12.3	12.3	45.5
เกษตรกรรวม	72	18.4	18.4	63.9
อาชีพอิสระ	84	21.5	21.5	85.4
นักศึกษา	19	4.9	4.9	90.3
นักเรียน	26	6.6	6.6	96.9
ว่างงาน	12	3.1	3.1	100.0
Total	391	100.0	100.0	

รายได้ต่อเดือน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 9,000 บาท	77	19.7	19.7	19.7
9001-15000 บาท	120	30.7	30.7	50.4
15001-20000 บาท	82	21.0	21.0	71.4
20001-30000 บาท	48	12.3	12.3	83.6
30001 บาทขึ้นไป	34	8.7	8.7	92.3
อื่นๆ	30	7.7	7.7	100.0
Total	391	100.0	100.0	

อาศัยในพื้นที่

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid อบต ช้องสะแก	240	61.4	61.4	61.4
อบต นาเวียง	66	16.9	16.9	78.3
อบต นาพันสาม	85	21.7	21.7	100.0
Total	391	100.0	100.0	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามค่าเฉลี่ย

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	304	1	5	3.89	.917
A2	304	1	5	3.90	.807
A3	304	2	5	3.88	.787
B1	304	1	5	3.79	.894
B2	304	1	5	3.93	.830
B3	304	1	5	3.90	.826
C1	304	1	5	3.66	.819
C2	304	2	5	3.81	.780
C3	304	1	5	3.71	.861
D1	304	1	5	3.78	.901
D2	304	1	5	3.77	.784
D3	304	1	5	3.71	.879
E1	304	1	5	3.53	.870

E2	304	1	5	3.76	.858
E3	304	1	5	3.81	.874
F1	304	1	5	3.78	.851
F2	304	1	5	3.75	.802
F3	304	1	5	3.79	.815
G1	304	1	5	3.86	.778
G2	304	2	5	3.79	.832
G3	304	1	5	3.76	.840
H1	304	1	5	3.69	.796
H2	304	2	5	3.79	.755
H3	304	1	5	3.77	.869
I1	304	2	5	3.67	.795
I2	304	2	5	3.77	.804
I3	304	2	5	3.83	.772
J1	304	2	5	3.73	.819
J2	304	2	5	3.71	.798
J3	304	1	5	3.83	.829
K1	304	2	5	3.75	.797
K2	304	1	5	3.80	.811
K3	304	2	5	3.86	.810
L1	304	1	5	3.75	.858
L2	304	1	5	3.61	.978
L3	304	1	5	3.65	.873
M1	304	1	5	3.67	.923
M2	304	1	5	3.50	.850
M3	304	1	5	3.74	.873
a	304	1.67	5.00	3.8909	.61559
b	304	1.00	5.00	3.8704	.65174

c	304	1.67	5.00	3.7272	.65679
d	304	1.00	5.00	3.7519	.64988
e	304	1.00	5.00	3.6999	.73207
f	304	1.00	5.00	3.7749	.66960
g	304	2.67	5.00	3.8031	.60259
h	304	2.33	5.00	3.7528	.60739
i	304	2.33	5.00	3.7536	.58747
l	304	1.00	5.00	3.6692	.71869
k	304	2.00	5.00	3.8039	.64687
L	304			3.67	0.903
m	304	1.00	5.00	3.6385	.71297
Valid N (listwise)	304				

การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise
ระหว่างสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมือง และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค	b	S.E.B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.813	.182		9.948	.000
X11= ด้านสังคม	.144	.050	.179	2.896	.004
X12= ด้านเศรษฐกิจ	.192	.044	.251	4.379	.000
X13= ด้านอิทธิพลทางการเมือง	.178	.045	.235	3.950	.000

R = .540 ; R Square (R2) = .291 ; Adjust R Square (AR2) = .284 ;

Std. Error of the Estimate (S.E.) = .400 ; F = 41.136 ; Sig. = .004

Dependent Variable : Y

การวิเคราะห์ผลการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise

ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และรูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัว	b	S.E.B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.898	.143		13.313	.000
X21= การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	.167	.036	.225	4.685	.000
X24= การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	.149	.043	.188	3.438	.000
X25= การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.334	.044	.412	84.649	.001

R = .677 ; R Square (R2) = .458 ; Adjust R Square (AR2) = .453 ;

Std. Error of the Estimate (S.E.) = .350 ; F = 84.649 ; Sig. = .001

Dependent Variable : Y

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทาง
การเมือง กับ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

Model Summary^d

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics				Durbin-Watson
						F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.441 ^a	.195	.192	.425	.195	73.037	1	302	.000	
2	.521 ^b	.272	.267	.405	.077	31.784	1	301	.000	
3	.540 ^c	.291	.284	.400	.020	8.387	1	300	.004	1.610

a. Predictors: (Constant), X12

b. Predictors: (Constant), X12, X13

c. Predictors: (Constant), X12, X13, X11

d. Dependent Variable: Y

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	13.184	1	13.184	73.037	.000 ^b
	Residual	54.515	302	.181		
	Total	67.700	303			
2	Regression	18.391	2	9.196	56.133	.000 ^c
	Residual	49.309	301	.164		
	Total	67.700	303			
3	Regression	19.732	3	6.577	41.136	.000 ^d
	Residual	47.968	300	.160		
	Total	67.700	303			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X12

c. Predictors: (Constant), X12, X13

d. Predictors: (Constant), X12, X13, X11

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Coefficients Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2.492	.156		15.961	.000					
	X12	.338	.040	.441	8.546	.000	.441	.441	.441	1.000	1.000
2	(Constant)	2.001	.172		11.603	.000					
	X12	.237	.042	.309	5.681	.000	.441	.311	.279	.816	1.226
	X13	.233	.041	.307	5.638	.000	.440	.309	.277	.816	1.226
3	(Constant)	1.813	.182		9.948	.000					
	X12	.192	.044	.251	4.379	.000	.441	.245	.213	.716	1.396
	X13	.178	.045	.235	3.950	.000	.440	.222	.192	.670	1.492
	X11	.144	.050	.179	2.896	.004	.432	.165	.141	.618	1.618

a. Dependent Variable: Y

Excluded Variables^a

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics			
					Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	
1	X11	.282 ^b	4.917	.000	.273	.752	1.330	.752
	X13	.307 ^b	5.638	.000	.309	.816	1.226	.816
2	X11	.179 ^c	2.896	.004	.165	.618	1.618	.618

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors in the Model: (Constant), X12

c. Predictors in the Model: (Constant), X12, X13

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition	Variance Proportions			
			Index	(Constant)	X12	X13	X11
1	1	1.988	1.000	.01	.01		
	2	.012	12.738	.99	.99		
2	1	2.973	1.000	.00	.00	.00	
	2	.015	14.320	.04	.50	.88	
	3	.012	15.733	.96	.49	.11	
3	1	3.963	1.000	.00	.00	.00	.00
	2	.015	16.491	.05	.49	.65	.01
	3	.012	18.164	.84	.43	.09	.00
	4	.010	19.995	.12	.08	.26	.99

a. Dependent Variable: Y

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	2.90	4.38	3.81	.255	304
Residual	-1.485	1.284	.000	.398	304
Std. Predicted Value	-3.572	2.240	.000	1.000	304
Std. Residual	-3.713	3.212	.000	.995	304

a. Dependent Variable: Y

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย กับ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบ

Model Summary^d

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics				Durbin-Watson
						F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.615 ^a	.379	.377	.373	.379	184.111	1	302	.000	
2	.661 ^b	.437	.433	.356	.058	31.202	1	301	.000	
3	.677 ^c	.458	.453	.350	.021	11.821	1	300	.001	1.741

a. Predictors: (Constant), X25

b. Predictors: (Constant), X25, X21

c. Predictors: (Constant), X25, X21, X24

d. Dependent Variable: Y

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	25.641	1	25.641	184.111	.000 ^b
	Residual	42.059	302	.139		
	Total	67.700	303			
2	Regression	29.591	2	14.796	116.863	.000 ^c
	Residual	38.109	301	.127		
	Total	67.700	303			
3	Regression	31.036	3	10.345	84.649	.000 ^d
	Residual	36.664	300	.122		
	Total	67.700	303			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X25

c. Predictors: (Constant), X25, X21

d. Predictors: (Constant), X25, X21, X24

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Coefficients Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	1.898	.143		13.313	.000					
	X25	.499	.037	.615	13.569	.000	.615	.615	.615	1.000	1.000
2	(Constant)	1.481	.155		9.548	.000					
	X25	.412	.038	.508	10.728	.000	.615	.526	.464	.835	1.198
	X21	.197	.035	.264	5.586	.000	.471	.306	.242	.835	1.198
3	(Constant)	1.316	.160		8.240	.000					
	X25	.334	.044	.412	7.580	.000	.615	.401	.322	.612	1.633
	X21	.167	.036	.225	4.685	.000	.471	.261	.199	.786	1.273
	X24	.149	.043	.188	3.438	.001	.529	.195	.146	.604	1.656

a. Dependent Variable: Y

Excluded Variables^a

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics			
					Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	
1	X21	.264 ^b	5.586	.000	.306	.835	1.198	.835
	X22	.196 ^b	3.942	.000	.222	.793	1.262	.793
	X23	.252 ^b	5.038	.000	.279	.759	1.317	.759
	X24	.250 ^b	4.555	.000	.254	.642	1.559	.642
2	X22	.067 ^c	1.149	.251	.066	.552	1.813	.552
	X23	.155 ^c	2.758	.006	.157	.583	1.715	.583
	X24	.188 ^c	3.438	.001	.195	.604	1.656	.604
3	X22	.025 ^d	.421	.674	.024	.525	1.906	.525
	X23	.105 ^d	1.793	.074	.103	.525	1.904	.525

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors in the Model: (Constant), X25

c. Predictors in the Model: (Constant), X25, X21

d. Predictors in the Model: (Constant), X25, X21, X24

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition	Variance Proportions			
			Index	(Constant)	X25	X21	X24
1	1	1.989	1.000	.01	.01		
	2	.011	13.246	.99	.99		
2	1	2.974	1.000	.00	.00	.00	
	2	.015	14.014	.09	.34	.96	
	3	.011	16.285	.91	.65	.04	
3	1	3.963	1.000	.00	.00	.00	.00
	2	.016	15.542	.00	.14	.88	.13
	3	.012	18.293	.99	.07	.12	.15
	4	.009	20.829	.01	.78	.00	.73

a. Dependent Variable: Y

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	2.99	4.51	3.81	.320	304
Residual	-1.570	.870	.000	.348	304
Std. Predicted Value	-2.555	2.181	.000	1.000	304
Std. Residual	-4.492	2.488	.000	.995	304

a. Dependent Variable: Y

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย กับ รูปแบบการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบบ

Model Summary^c

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics				Durbin-Watson
						F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.643 ^a	.413	.411	.363	.413	212.727	1	302	.000	
2	.650 ^b	.423	.419	.360	.009	4.901	1	301	.028	1.828

a. Predictors: (Constant), X2

b. Predictors: (Constant), X2, X1

c. Dependent Variable: Y

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	27.979	1	27.979	212.727	.000 ^b
	Residual	39.721	302	.132		
	Total	67.700	303			
2	Regression	28.615	2	14.308	110.188	.000 ^c
	Residual	39.084	301	.130		
	Total	67.700	303			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X2

c. Predictors: (Constant), X2, X1

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Coefficients Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	1.427	.165		8.658	.000					
	X2	.621	.043	.643	14.585	.000	.643	.643	.643	1.000	1.000
2	(Constant)	1.286	.176		7.323	.000					
	X2	.519	.063	.537	8.302	.000	.643	.432	.364	.458	2.184
	X1	.137	.062	.143	2.214	.028	.539	.127	.097	.458	2.184

a. Dependent Variable: Y

Excluded Variables^a

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics			
					Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	
1	X1	.143 ^b	2.214	.028	.127	.458	2.184	.458

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors in the Model: (Constant), X2

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions		
				(Constant)	X2	X1
1	1	1.992	1.000	.00	.00	
	2	.008	15.779	1.00	1.00	
2	1	2.987	1.000	.00	.00	.00
	2	.009	17.963	1.00	.13	.13
	3	.004	26.675	.00	.87	.87

a. Dependent Variable: Y

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std.	N
				Deviation	
Predicted Value	2.77	4.38	3.81	.307	304
Residual	-1.648	1.067	.000	.359	304
Std. Predicted Value	-3.398	1.857	.000	1.000	304
Std. Residual	-4.573	2.961	.000	.997	304

a. Dependent Variable: Y

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อรายชื่อผู้ให้ข้อมูล

รายชื่อรายชื่อผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่ ๑ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก

๑	นายสุพจน์ กลิ่นพ่วง	อดีตรององค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก
๒	นายประภาส เนตรสุข	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก
๓	นางณัฐมน ยอดทอง	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๔
๔	นางสาวจิราภรณ์ กอวิจิตร	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๖
๕	นางสาววรัญญาภรณ์ ธนพรวิชิรพัทธ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องสะแก หมู่ที่ ๙

กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

๖	นายประสิทธิ์ อินทรพงษ์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
๗	นายประสงค์ หมูศิริ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
๘	นางสาวนันท์นภัส ทองเงิน	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘
๙	นายวุฒิชัย คล้ายพันธ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๘
๑๐	นายจรัญ ทองใบ	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาพันสาม หมู่ที่ ๑

กลุ่มที่ ๓ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง

๑๑	นางภัทราภรณ์ สุนทร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลนาวัง
๑๒	นายชะลอ พูลสวัสดิ์	พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาวัง
๑๓	นางชวรินทร์ อินทรพงษ์	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลนาวัง หมู่ที่ ๕
๑๔	นางกาญจนา จันทร์เกษม	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องนาวัง หมู่ที่ ๓
๑๕	นายวรากร ใจเรา	ผู้แทนประชาชนเขตตำบลช่องนาวัง หมู่ที่ ๓

คำสั่ง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองผลงานวิจัย

ตามที่มหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ ดร.อนุชา พลทะกุล ตำแหน่ง อาจารย์ คณะ/ส่วนงาน สังคมศาสตร์/วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ภาควิชา รัฐศาสตร์ ได้ดำเนินงานการวิจัย ปี งบประมาณ. ๒๕๖๕ เรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี” ตามสัญญาเลขที่ ว.๐๗๕/๒๕๖๕ โดยกำหนดให้นักวิจัยจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พิจารณาตรวจสอบ ความทราบแล้ว นั้น

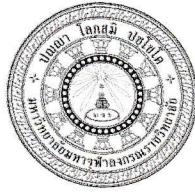
เพื่อให้การตรวจสอบและรับรองผลงานวิจัยสำหรับใช้ประกอบการขอตำแหน่งทางวิชาการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย จึงขอแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองผลงานวิจัย ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สั่ง ณ วันที่ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ 19 กันยายน 2565

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า ดร.ดาวณา เกตุทอง ตำแหน่ง อาจารย์

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

ที่อยู่ 65/1 หมู่ 1 ต.ช่องสะแก อ.เมืองเพชรบุรี จ.เพชรบุรี 76000

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด เพชรบุรี

ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ ดร.อนุชา พละกุล พระสมุห์อำคม อาคมอิโร นายปกรณ์ เนตรขำ โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ 17 กันยายน 2565 จนถึง 16 ตุลาคม 2565 ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

1. บรรยายประกอบการสอนร่วมรายวิชา ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์
2. บรรยายประกอบการสอนร่วมรายวิชา การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ
(ดร.ดาวณา เกตุทอง)

ตำแหน่ง อาจารย์

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล : ดร. อนุชา พละกุล
: E-mail = anucha.bha@mcu.ac.th

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๖ : นักระรรมชั้นเอก
พ.ศ. ๒๕๕๓ : ปริญญาธรรม ๓ ประโยค
พ.ศ. ๒๕๕๑ : ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) รัฐศาสตร์ (การเมืองการปกครอง), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๗ : ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) การบริหารการพัฒนาสังคม (นโยบายและการวางแผนทางสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)
: ปริญญาเอก ปรัชญาดุุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ.๒๕๕๗ ถึง ปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

ผลงานทางวิชาการ

งานวิจัย

อนุชา พละกุล และคณะ (๒๕๖๔). การพัฒนาเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ : การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองตามแนวคิดภูมิรัฐศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๖๓). การศึกษาเปรียบเทียบละครชาตรีเมืองเพชรและละครชาตรีกรมศิลปากร. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๖๓). แนวทางการพัฒนากระบวนการเผยแพร่แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสงฆ์ ในจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๖๑). การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๖๑). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : องค์กรประกอบ ตัวบ่งชี้ และผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๖๐). การศึกษาวิเคราะห์ห้วงความรู้และแนวปฏิบัติกัมมัฏฐาน ตามสายพระมหาเถระของไทยและพม่า. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๕๙). หลักสัญญาตาแนวคิด การตีความ และการวิเคราะห์ เพื่อบูรณาการกับการสร้างความสมดุลของชีวิตและสังคม. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๕๘). ศึกษาวิเคราะห์หลักความเชื่อเรื่องพุทธ ผี และพราหมณ์ในสังคมไทย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุชา พละกุล. (นักวิจัยร่วม). (๒๕๕๗). การศึกษาวิเคราะห์รัฐศาสตร์เชิงพุทธในมุมมองของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ในประเทศไทย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บทความวิจัย

- อนุชา พละกุล ฉัชชนันท์ อิศรเดช และเติมศักดิ์ ทองอินทร์. การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนจังหวัดเพชรบุรี. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, ISSN : 2773 – 9635 (Online) ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม) : ๒๕๖๕
- พระครูวัชรสุวรรณาท, พระอาคม อาคมธีโร และอนุชา พละกุล. (๒๕๖๒). การผลิตภัณฑท้องถิ่น : คุณค่าอัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยวัฒนธรรมชุมชน. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๒ เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒ ISSN 1513-7287 หน้า ๑๓๙-๑๕๓.
- พระครูอุดมเจติยารักษ์, อนุชา พละกุล, ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า, มะลิ ทิพย์ประจง และสุบัน สวัสดิ์ประภา. การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. Journal of MCU Nakhondhat ISSN: 2586-923X (TCI 1) Vol.6 No.10 (December 2019): 4833-4851.

นพ. เพ็ญฟู, พระครูสุนทรวัชรกิจ, พระครูอุดมเจติยารักษ์, พ.ต.อ.ณัฐพัชร์ โฆษิตเลิศ, ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า, อนุชา พละกุล และมะลิ ทิพย์ประจง. **ภัยคุกคามรูปแบบใหม่: องค์กรปกป้องตัวบ่งชี้และผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทยในจังหวัดเพชรบุรี.** Journal of Modern Learning Development. ISSN 2673-074X. (Tier 2). ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (2020): มีนาคม - เมษายน 2563 ในหน้า 78-96

บทความวิชาการ

อนุชา พละกุล, รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไตรมาสสุดท้าย, **วารสารมหาจุฬาริชาการ,** ISSN (Online) : 2651 – 2440 ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๓๖๒-๓๗๔.

อนุชา พละกุล. โลกทัศน์การเมืองการปกครองของชาวบ้าน, **วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,** ISSN 2465-5007 ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน – ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๑๐๙ - ๑๒๒.

พระวิสุทธีวรกิจ, พระครูอุดมเจติยารักษ์, ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า และอนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). พุทธวิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรเพื่อความเป็นเลิศในยุคดิจิทัล, **Journal of Modern Learning Development,** ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๖ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๓๓๓-๓๔๘.

อนุชา พละกุล. ความคิดเห็นและพฤติกรรมชนชั้นกลางที่มีต่อประชาธิปไตยไทย.วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๙) : ISSN 0859-869X ในหน้า ๕๙-๗๙.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบทสมัยใหม่. **วารสารรัชต์ภาคย์ Rajapark Journal ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,** ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๖ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๑) ISSN: 1905-2243 ในหน้า ๒๗๐-๒๙๗.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). พุทธรัฐศาสตร์ : ประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ และบัณฑิตของหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในหนึ่งทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙). ใน รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ฉบับสมบูรณ์. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ ๙-๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ หน้า ๑๓๑-๑๔๕.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). ธรรมภิบาล : ทางรอด ทางเลือก สู่การปกครองอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น. งานประชุมวิชาการระดับนานาชาติภูมิศาสตร์เชิงวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา

ครั้งที่ ๗ ประจำปี ๒๕๕๘ (IBRS 2016) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. น่าน.๒๕๕๘ หน้า ๑๖๕๑-๑๖๖๓.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่และผลกระทบต่อสังคมไทย. งานประชุม
วิชาการระดับนานาชาติภูมิศาสตร์เชิงวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา ครั้งที่ ๗ ประจำปี
๒๕๕๘ (IBRS 2016) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สถาบันวิจัยพุทธ
ศาสตร์. น่าน.๒๕๕๘ หน้า ๑๖๖๔-๑๖๗๕.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). อาเซียน : ความสัมพันธ์กระแสนิยมระหว่างประเทศสมัยใหม่. งาน
ประชุมวิชาการระดับนานาชาติภูมิศาสตร์เชิงวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา ครั้งที่ ๗
ประจำปี ๒๕๕๘ (IBRS 2016) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สถาบันวิจัย
พุทธศาสตร์. น่าน. ๒๕๕๘ หน้า ๑๖๗๖-๑๖๙๐.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *Journal of MCU Nakhondhat*,
ISSN: 2586-923X (TCI 1) Vol.6 No.10 (December 2019): 4833-4851.

อนุชา พละกุล. (ผลงานร่วม). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่: องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และผลกระทบต่อความ
มั่นคงของสังคมไทยในจังหวัดเพชรบุรี. *Journal of Modern Learning
Development*. ISSN 2673-074X. (Tier 2). ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (2020): มีนาคม -
เมษายน 2563 ในหน้า 78-96.

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ ฉายา/นามสกุล : พระสมุห์อาคม อาคมธีโร (กุญแจนาค)
 ภูมิลำเนา : จังหวัดเพชรบุรี
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดพระรูป ๖๕ หมู่ ๖ ตำบลช่องสะแก
 อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐
- การศึกษา : พศ. ๒๕๕๑ ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 : พศ. ๒๕๕๖ ปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 : พศ. ๒๕๕๗ นักธรรมชั้นเอก

ประสบการณ์ทำงาน

- ๒๕๕๖ - ๒๕๖๒ : นักจัดการงานทั่วไป หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระรูป จังหวัดเพชรบุรี
 ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ : นักวิเคราะห์นโยบายและแผน วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มจร
 ๒๕๖๔ - ปัจจุบัน : ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มจร

ผลงานทางวิชาการ

บทความวิชาการ :

Phra Arkom Arkamatero, “Comparative Analysis of Buddhist Administration, Bureaucracy and New Public Administration”, **Journal of International Buddhist Studies**, December 01, 2019 (Vol.10, No.2) : 107 – 122

Phra Arkom Arkamatero, “Buddhist Dhamma and Resolution of Conflict in Organization”, **Journal of International Buddhist Studies**, June 01, 2020 (Vol.11, No.1) : 107 – 122

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร, “อำนาจทางการเมืองว่าด้วยการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม”, **วารสาร มจร.เพชรบุรีปริทรรศน์**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๕๘ - ๗๙

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร และคณะ, “ธรรมาธิปไตย : แนวคิด ทฤษฎี และการส่งเสริมการตื่นตัวทาง
การเมืองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน” วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, ปีที่ ๓
ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๐ – ๖๐

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร และคณะ, “พรรคการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย”, วารสาร มจร.
เพชรบุรีปริทรรศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๒ – ๑๓

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล : นายปกรณ์ เนตรขำ

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๔

: ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) (การเกษตร)
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ.๒๕๖๓ ถึง ปัจจุบัน

: นักวิชาการพัสดุ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย